

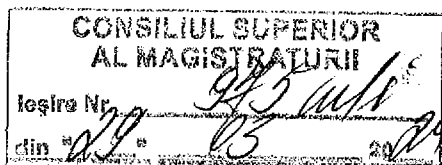
**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII**

MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
Republica Moldova
www.csm.md; email: secretariat@csm.md
tel.: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

**THE SUPERIOR COUNCIL
OF MAGISTRACY**

5, M. Eminescu street, Chisinau.
Republic of Moldova, MD-2009
www.csm.md; email: secretariat@csm.md
tel: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

*Președintelui Republicii Moldova
Parlamentului Republicii Moldova*

Prin prezenta, Vă expediem, pentru informare, copia de pe Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 85/8 din 27 februarie 2024 și a Raportului cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și al sistemului judecătoresc pentru anul 2023.

Anexă: copia Hotărârii Plenului CSM nr. 85/8 din 27 februarie 2024 pe 3 file și a Raportului cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și al sistemului judecătoresc pentru anul 2023 pe 85 file.

Cu respect,

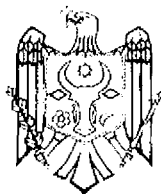
***Președinte interimar al Consiliului
Superior al Magistraturii***

Sergiu CARAMAN

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>957</u>		
"09"	<u>04</u>	20 <u>24</u>
Ora		

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
Republica Moldova
www.csm.md; email: secretariat@csmd.md
tel.: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

THE SUPERIOR COUNCIL OF MAGISTRACY

S. M. Eminescu street, Chisinau
Republic of Moldova, MD-2009
www.csm.md; email: secretariat@csmd.md
tel: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

HOTĂRÂRE

cu privire la Raportul de activitate al Consiliului Superior al Magistraturii și al
sistemului judecătoresc pentru anul 2023

27 februarie 2024
nr. 85/8

mun. Chișinău

Examinând chestiunea cu privire la Raportul de activitate al Consiliului Superior al Magistraturii și al sistemului judecătoresc pentru anul 2023, luând act de informația membrului CSM, Sergiu Caraman, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

CONSTATĂ:

În conformitate cu prevederile art. 1 din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii:

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.

Conform prevederilor art. 4 alin. (4) lit. d) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Magistraturii prezintă anual, dar nu mai târziu de 1 aprilie, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova un raport asupra modului de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești în anul precedent.

Potrivit art. 29 alin. (1) și (2) din Legea menționată supra, Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual, până la data de 1 februarie, un raport referitor la activitatea sa, precum și referitor la activitatea sistemului judecătoresc în anul precedent. Raportul de activitate este prezentat public și supus dezbaterilor la Adunarea Generală a Judecătorilor.

Subsecvent, potrivit art. 23³ alin. (1) lit. a) din Legea privind organizarea judecătorească, Raportul anual al Consiliului Superior al Magistraturii este audiat în cadrul Adunării Generale a Judecătorilor.

În vederea respectării prevederilor enunțate supra, Secretariatul CSM a elaborat și prezentat Plenului Consiliului, Raportul cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judecătoresc în anul 2023, în vederea aprobării acestuia.

În ședința Plenului Consiliului, președintele interimar a prezentat succint Raportul cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judecătoresc per ansamblu pentru anul 2023.

Raportul anual pentru anul 2023 cuprinde informația privind activitățile desfășurate de Consiliul Superior al Magistraturii și instanțele judecătorești în cursul anului precedent.

La fel ca în anii precedenți, o parte semnificativă este consacrată unor prezentări succinte, dar complete, ale principalelor domenii de activitate, realizarea cărora au avut drept scop implementarea obiectivelor asumate de entitate. În acest sens, pe parcursul anului Consiliul Superior al Magistraturii și-a orientat activitatea spre realizarea acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de administrare a sistemului, și anume:

- consolidarea capacităților sistemului judecătoresc;
- consolidarea relațiilor de colaborare ale CSM cu organizațiile internaționale;
- colaborarea între cele trei puteri ale statului;
- promovarea principiilor și standardelor integrității, în vederea creșterii încrederii cetățeanului în justiție;
- promovarea și implementarea principiului toleranță zero față de corupție în cadrul sistemului judecătoresc;
- îmbunătățirea calității înfăptuirii actului justiției, inclusiv prin extinderea specializării judecătorilor;
- consolidarea mecanismelor instituționale privind respectarea normelor de etică profesională în sectorul justiției;
- protejarea independenței și a bunei reputații profesionale a magistraților.

În calitate de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, pe parcursul anului 2023, și-a exercitat atribuțiile prin prisma prevederilor legale, având drept scop reformarea sistemului judiciar, creșterea capacității instituționale și consolidarea independenței autorității judecătorești.

În anul precedent, unul din obiectivele principale stabilite de către Consiliu a fost sporirea transparenței sistemului judiciar prin: păstrarea unui dialog permanent cu reprezentanții mass-media, ai reprezentanților autorităților publice și ai organizațiilor nonguvernamentale, precum și prezența continuă pe rețelele de socializare și site-ul oficial al Consiliului, unde permanent au fost prezentate atât activitățile Consiliului, cât și cele ale sistemului judecătoresc. Pe parcursul anului CSM a asigurat transparența în activitatea sa în scopul îndeplinirii misiunii de garant al independenței autorității judecătorești, protejând sistemul de atacurile venite din exterior, în mod public.

Concomitent, Consiliul Superior al Magistraturii în anul 2023 a devenit membru observator al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare și a semnat declarația privind colaborarea cu Consiliul Superior al Magistraturii din România, astfel dând dovadă de deschidere instituțională și conlucrare efectivă cu partenerii externi.

În anul 2023 membrii Consiliului Superior al Magistraturii au susținut un șir de întrevederi cu oficiali de rang înalt pentru optimizarea activității judecătorilor și îmbunătățirea condițiilor de lucru în instanțe, au efectuat vizite la instanțele de fond, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție, mediatizând rapoartele de activitate și provocările ce le revin sistemului.

Raportul pentru anul 2023 cuprinde un capitol privind activitatea CSM în domeniul legislație și contencios, or, pentru constituirea unui sistem al justiției stabil, bine administrat și responsabil este necesar la crearea unui cadru legislativ și instituțional care să îl facă compatibil cu standardele europene.

În acest sens, armonizarea cadrului legal și instituțional constituie o primă soluție pentru fortificarea capacităților instituționale, consolidarea și îmbunătățirea calității actului de justiție.

În acest context, de remarcă faptul că participarea Consiliului la procesul de avizare a actelor normative a fost legitimată de legiuitor prin Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, astfel încât aceasta constituie parte integrantă a activității acestuia.

Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de elaborare, analiză și avizare a actelor normative ce vizează activitatea sistemului judecătoresc este una inerentă și imperioasă, în virtutea faptului că acesta este garantul independenței autorității judecătorești, fiind format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

Prin urmare, și în anul 2023 Consiliul Superior al Magistraturii a participat activ în procesul analizei și expunerii opiniei referitoare la actele normative remise acestuia spre avizare, identificând un șir de amendamente noi însoțite de argumente, care au fost expuse în avizele și hotărârile Plenului CSM.

Raportul anual cuprinde și informația cu privire la structura și dinamica bugetului CSM și al instanțelor judecătorești în anul 2023, ceea ce asigură buna funcționare a instanțelor judecătorești și a Consiliului Superior al Magistraturii.

Un alt compartiment al Raportului privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judecătoresc în anul 2023 se referă la informația statistică generalizată a întregului sistem judecătoresc, ce are drept scop identificarea mecanismelor corespunzătoare care să conducă la perfecționarea activității instanțelor judecătorești.

Luând în considerare necesitatea analizei echilibrate și cuprinzătoare a activităților entității corelată cu dimensiunea și complexitatea activităților, precum și importanța furnizării informației veridice sistemului judecătoresc și societății civile, cu 9 (nouă) voturi pro și 0 (zero) voturi împotriva ale membrilor prezenți la ședință, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii consideră oportună aprobarea Raportului cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judecătoresc pentru anul 2023.

Ținând cont de cele expuse, în conformitate cu prevederile art. 4, 17, 24 și 25 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, art. 191 alin. (5) și 209 alin. (1) din Codul administrativ, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii,

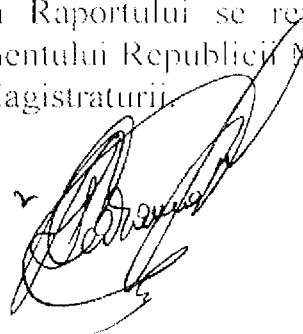
HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul de activitate al Consiliului Superior al Magistraturii și al sistemului judecătoresc pentru anul 2023.

2. Prezenta Hotărâre poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 de zile de la comunicare.

3. Copia prezentei Hotărâri și a Raportului se remite spre informare Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului Republicii Moldova și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

**Președintele ședinței Plenului
Consiliului Superior al Magistraturii**

Sergiu Caraman

**RAPORT CU PRIVIRE LA
ACTIVITATEA CONSILIULUI
SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI
AL INSTANȚELOR
JUDECĂTOREȘTI ÎN ANUL 2023**

Chișinău, 2024

CUPRINS

Anul 2023 în cifre	2
Cuvânt ntroductiv	3 - 4
Date care au marcat anul 2023	5 - 7
Capitolul I.	
ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN ANUL 2023	
1.1. Alegerea noii componente a CSM.....	8 - 10
1.2. Activitatea în Plen a Consiliului Superior al Magistraturii.....	11- 24
1.3. Activități desfășurate în vederea implementării documentelor de politici publice naționale, sectoriale și intersectoriale, realizate de CSM.....	24-27
1.4. Activitatea organelor specializate	28-34
Capitolul II.	
ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN DOMENIILE LEGISLAȚIE ȘI CONTENCIOS	
2.1. Avizarea proiectelor de acte normative.....	35-41
2.2. Inițiative desfășurate în vederea îmbunătățirii cadrului normativ.....	41-46
2.3. Activitatea de contencios.....	47-50
Capitolul III.	
BUGETUL CSM ȘI ALE INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	
3.1. Structura bugetului Consiliului Superior al Magistraturii pentru anul 2023.....	51-52
3.2. Structura bugetului instanțelor judecătorești pentru anul 2023.....	52-56
3.3. Dinamica bugetului CSM și al instanțelor judecătorești în anii 2021 – 2023.....	56-57
Capitolul IV.	
EVIDENȚA STATISTICII JUDICIARE	
4.1. Analiza activității instanțelor judecătorești.....	58
4.2. Volumul de lucru pe întreg sistemul judecătoresc.....	59-79
4.3. Volum per judecător.....	79-83
Capitolul V.	
CONCLUZII ȘI PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2024.....	84-85

ANUL 2023 ÎN CIFRE

Ședințe CSM 38	Petiții înregistrate 739	Ședințe CD/CC 11 / 22	Întrevederi 47
Hotărâri CSM 597	Petiții examinate 707	Hotărâri CD 17	Comunicate/anunțuri plasate pe site și rețele 214
Hotărâri CSM contestate 15	Sesizări înregistrate 1117	Hotărâri CC 256	Avize emise 44
Judecători propuși la plafonul de vîrstă 13	Sesizări examinate 1061	Hotărâri CD contestate 42	Sesizări înaintate
Candidați promovați în funcția de judecător 15	Autosesizări ale IJ 18	Sanțiuni aplicate 4 (avertisment)	Concursuri desfășurate 7
Judecători transferați 18	Rapoarte ale IJ 25	Primiri în audiență 20 audiențe/ 56 cetățeni audiați	Grade de calificare acordate 19
Judecători transferați temporar 9	Decizii ale IJ 878	Controale efectuate 4	Judecători instruiți 366
Judecători eliberați 45	Decizii contestate ale IJ 214	Acorduri UP eliberate 1	Chestiuni examinate 305

CUVÂNT INTRODUCTIV

Sergiu Caraman,
Președinte interimar al
CSM
membru ales la AGJ din
28.04.2023

Prezentul Raport reprezintă o imagine completă a activității Consiliului Superior al Magistraturii pe parcursul anului 2023. La fel ca și în anii precedenți, o parte semnificativă este consacrată unor prezentări succinte, dar complete, ale principalelor domenii de activitate, realizarea cărora a avut drept scop implementarea obiectivelor asumate de entitate.

În acest sens, pe parcursul anului Consiliul Superior al Magistraturii și-a orientat activitatea spre realizarea acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de administrare a sistemului și anume:

- consolidarea capacităților sistemului judecătoresc;
- consolidarea relațiilor de colaborare a CSM cu organizațiile internaționale;
- colaborarea între cele trei puteri ale statului;
- promovarea principiilor și standardelor integrității, în vederea creșterii încrederii cetățeanului în justiție;
- promovarea și implementarea principiului toleranță zero față de corupție în cadrul sistemului judecătoresc;
- îmbunătățirea calității înfăptuirii actului justiției, inclusiv prin extinderea specializării judecătorilor;
- consolidarea mecanismelor instituționale privind respectarea normelor de etică profesională în sectorul justiției;
- protejarea independenței și a bunei reputații profesionale a magistraților.

În anul precedent, unul dintre obiectivele principale stabilite de Consiliu a fost sporirea transparenței sistemului judiciar prin păstrarea unui dialog permanent cu reprezentanții mass-media, ai autorităților publice și ai organizațiilor nonguvernamentale, precum și, prezența continuă pe rețelele de socializare și site-ul oficial al Consiliului, unde permanent au fost elucidate atât activitățile Consiliului, cât și cele ale sistemului judecătoresc. Pe parcursul anului CSM a fost transparent și și-a îndeplinit misiunea de garant al independenței autorității judecătorești protejând sistemul de atacurile efectuate din exterior, în mod public.

În 2023 Consiliul Superior al Magistraturii a devenit membru observator al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare și a semnat declarația privind colaborarea cu Consiliul Superior al Magistraturii din România, astfel dând dovadă de

deschidere instituțională și conlucrare efectivă cu partenerii externi.

În anul 2023 membrii Consiliului Superior al Magistraturii au susținut un șir de întrevederi cu oficiali de rang înalt pentru optimizarea activității judecătorești și îmbunătățirea condițiilor de lucru în instanțe, au efectuat vizite la instanțele de fond, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție mediatizând rapoartele de activitate și provocările ce le revin sistemului.

Astfel, în pofida tuturor provocărilor pe parcursul anului, sistemul judecătoresc a fost marcat de succese care l-au influențat pozitiv, fiind orientate spre îmbunătățirea calității îndeplinirii actului justiției, transparentizării și promovării continue a principiilor integrității, astfel încât să sporească încrederea cetățeanului în sistemul judecătoresc.

DATE CARE AU MARCAT ANUL 2023

<u>7-8 decembrie</u>	Participarea membrului Consiliului Superior al Magistraturii la ședința Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (RECJ)
<u>4 – 5 decembrie</u>	Participarea membrului CSM la cea de-a 41-a Plenară a Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ)
<u>28 noiembrie – 01 decembrie</u>	Participarea membrilor CSM la evenimentul de semnare a Acordului de colaborare între Curtea de Apel Versailles și Curtea de Apel Chișinău
<u>23 - 24 noiembrie</u>	Participarea membrului CSM la prima reuniune a Consiliului Consultativ de pe lângă Agentul guvernamental
<u>13 noiembrie</u>	Participarea membrilor CSM la ceremonia oficială de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror
<u>10 noiembrie</u>	Ședința de lucru organizată de CSM cu reprezentanții instituțiilor statului pe marginea unor chestiuni ce țin de aplicarea amnistiei
<u>3 noiembrie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu membrii Asociației Judecătorilor din Republica Moldova
<u>1 noiembrie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Înalta Consilieră a UE pentru Justiție și Procuratură
<u>05 octombrie</u>	Parlamentul Republicii Moldova a aprobat încetarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii al domnului Iulian Muntean în baza cererii de demisie
<u>4 octombrie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu reprezentantul Fondului Monetar Internațional
<u>28 – 29 septembrie</u>	Consolidarea parteneriatului strategic al CSM din România și din Republica Moldova
<u>2 octombrie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Avocatul Poporului
<u>21 septembrie</u>	Participarea membrilor CSM la evenimentul de atribuire a statutului de instanță-model judecătoriilor model-pilot Edineț, Ungheni și Bălți, organizat de Proiectul USAID „Instanțe Judecătorești Model”
<u>8 septembrie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu membrii Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția)

<u>07 septembrie</u>	Parlamentul Republicii Moldova numește 2 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii: Ion Muntean, Lucia Popescu
<u>7 septembrie</u>	Ședința de inaugurare a Proiectului de Asistență Tehnică (TAP) Moldova - Canada
<u>25 septembrie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și a Judecătorilor din cadrul Judecătoriilor model-pilot cu reprezentanții Proiectului „Instanțe Judecătorești Model” și reprezentantul Comisiei Naționale de Heraldică
<u>26 iulie</u>	Ședința comună a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu directorul interimar al Institutului Național al Justiției
<u>26 iulie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții, vicepreședinții și unii judecători de la Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău
<u>25 iulie 2</u>	Întrevederea Președintelui interimar al Consiliului Superior al Magistraturii Sergiu Caraman cu Ambasadorul Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova, Excelența sa Fred Duijn
<u>21 iulie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova Jānis Mažeiks
<u>5 iulie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu ministrul justiției Veronica Mihailov-Moraru
<u>30 iunie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu Comisia de Vetting și reprezentantul Centrului de Cooperare Juridică Internațională
<u>30 iunie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, a Inspectorului judiciar principal și a Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău cu Magistratul de legătură al Ambasadei Franceze pentru Moldova, România și Bulgaria
<u>27 iunie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu Comisia de Vetting și reprezentanții donatorilor (delegația UE și Ambasada Țărilor de Jos)
<u>23 iunie</u>	Întrevederea membrilor CSM și a inspectorului-judecător principal cu Procurorul General interimar Ion Munteanu și adjunctul Procurorului General interimar Aliona Nesterov
<u>21 iunie</u>	A 40-a reuniune plenară a <u>Comisiei Europene pentru Eficiența</u>

	<u>Justitiei (CEPEJ)</u>
<u>20 iunie</u>	Întrevederea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și a inspectorilor judiciari cu reprezentanții Asociației Barourilor Americane în Republica Moldova
<u>14 iunie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Agentul Guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Dumitru Obadă
<u>13 iunie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Președintele Republicii Moldova Maia Sandu
<u>7–9 iunie</u>	Consiliului Superior al Magistraturii i-a fost acordat statutul de <i>membru observator al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (RECJ)</i>
<u>6 iunie</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Prim-ministrul Republicii Moldova, Dorin Recean
<u>31 mai</u>	Întrevederea membrilor CSM cu Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Igor Grosu
<u>25 mai</u>	Participarea membrilor CSM la evenimentul de lansare a Sistemului Informațional Automatizat (SIA) JUSTAT
<u>28 aprilie</u>	Ședința Adunării Generale a Judecătorilor
<u>28 aprilie</u>	Alegerea noilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii de către Adunarea Generală a Judecătorilor: Vasile Șchiopu, Ioana Chironeț, Sergiu Caraman, Maria Frunze.
<u>27 aprilie</u>	Participarea membrului CSM la evenimentul de încheiere a studiilor la Institutul Național de Justiție
<u>19 aprilie</u>	Ședința comună a membrilor CSM cu conducerea instanțelor judecătorești
<u>30 martie</u>	Parlamentul Republicii Moldova numește 3 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii: Alexandru Postica, Tatiana Ciaglic, Ion Guzun

Capitolul I.

ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN ANUL 2023

1.1. ALEGEREA NOII COMPONENTE A CSM

Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, fiind garantul independenței autorității judecătorești, ce exercită autoadministrarea judecătorească.

În anul 2023 Consiliul Superior al Magistraturii a activat în componența membrilor CSM, constituită în anul 2017, și în noua componență formată în anul 2023.

Astfel, în perioada ianuarie – 17 martie 2023 activitatea Consiliului Superior al Magistraturii a fost exercitată de membrii CSM din rândul judecătorilor aleși în cadrul Adunării Generale a Judecătorilor din 20 octombrie 2017 – Luiza Gafton, Petru Moraru, Victor Micu, Nina Cernat, Dorel Musteață și Anatolie Galben și a membrului din rândul profesorilor de drept titulari – Mariana Timotin, mandatele cărora au fost prelungite, prin extindere, până la ocuparea funcției de succesori de competență, în temeiul art.15 alin.(11) din Legea nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 9 din 07 aprilie 2022, până la data întrunirii legale a noii componente, a fost exclusă competența membrilor Consiliului Superior al Magistraturii din componența precedentă cu mandatul expirat și prelungit de a adopta hotărâri privind numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, precum și numirea judecătorilor la Curtea Constituțională.

În acest sens, Curtea Constituțională a stabilit că, până la data întrunirii legale a noii componente, în baza articolului 15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii va putea adopta hotărâri care pun în aplicare atribuțiile prevăzute în Legea nr.26 din 10 martie 2022 sau care au ca obiect administrarea treburilor curente. Prin administrarea treburilor curente, Curtea a menționat inclusiv competența Consiliului Superior al Magistraturii de a oferi acordul pentru pornirea urmăririi penale și pentru realizarea acțiunilor de urmărire penală în privința judecătorilor, cu excepția cazurilor în care judecătorii sunt suspecți de comiterea unor delictе în exercițiul funcțiilor lor legale.

Noua componență a Consiliului Superior al Magistraturii a fost constituită în baza prevederilor art.3 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr.947/1996, în redacția Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 103 din 24 august 2021 (în vigoare 17

septembrie 2021), Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 246 din 29 iulie 2022 (*în vigoare din 26 august 2022*).

Potrivit acestor reglementări, Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri – șase membri din rândul judecătorilor și șase membri care nu fac parte din rândul judecătorilor, fiind persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant prevăzut la art.3¹ alin.(1¹) lit.c), care nu activează în cadrul puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic.

Membrii Consiliului Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor sunt aleși prin vot secret de Adunarea Generală a Judecătorilor: patru – din cadrul judecătorilor, unul – din cadrul curților de apel și unul – din cadrul Curții Supreme de Justiție, iar membrii care nu fac parte din rândul judecătorilor, sunt selectați în mod deschis și transparent de Comisia juridică, numiri și imunități, în baza unui concurs public, și sunt numiți prin hotărârea Parlamentului.

În conformitate cu art.9 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 246 din 29 iulie 2022, durata mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani.

În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii au fost supuși procedurii de evaluare a integrității etice și financiare de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare - Comisia de evaluare).

În rezultatul desfășurării procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, din 28 de candidați din rândul judecătorilor au promovat evaluarea 5 candidați, iar din 21 de candidați non-judecători – 9 candidați au promovat evaluarea.

Astfel, prin deciziile nr. 1 din 25 octombrie 2022, nr. 2 din 25 octombrie 2022, nr. 3 din 26 octombrie 2022, nr. 9 din 29 decembrie 2022 și nr. 11 din 5 ianuarie 2023, Comisia de evaluare a stabilit corespunderea candidaților Livia Mitrofan, Maria Frunze și Ioana Chironeț – judecători la Judecătoria Chișinău, Sergiu Caraman – judecător la Judecătoria Criuleni și Vasile Șchiopu – judecător la Judecătoria Ungheni criteriilor de integritate etică și financiară.

De asemenea, conform deciziilor nr.24, nr. 25 și nr. 26 din 10 martie 2023, nr. 46 și nr. 48 din 31 iulie 2023, nr.49, nr. 50 și nr. 51 din 03 august 2023 și nr. 52 din 21 august 2023, Comisia de evaluare a stabilit că Ciaglic Tatiana, Guzun Ion, Postica Alexandru, Veaceslav Guțan, Vitalie Sîli, Aliona Corcenco, Iulian Muntean, Lucia Popescu și Leonid Chirtoaca - candidați non-judecători corespund criteriilor de integritate etică și financiară.

Ulterior, prin hotărârile Parlamentului nr. 61, 62 și 63 din 30 martie 2023 și nr. 262 și nr. 263 din 07 septembrie 2023 Tatiana Ciaglic, Alexandru Postica, Ion Guzun, Iulian Munteanu și Lucia Popescu au fost numiți membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 6 ani. În continuare, prin Hotărârea Parlamentului nr. 288 din 05 octombrie 2023 a fost încetat mandatul membrului Consiliului Superior al Magistraturii Iulian Muntean în baza cererii de demisie.

Pin urmare, în corespundere cu prevederile art.3 alin. (5) din Legea nr.947/1996, art. 23² alin. (2)-(3) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995 și art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii, după emiterea de Comisia de evaluare a deciziei de evaluare a ultimului candidat la funcția de membru în Consiliu, înscris la alegeri până la 27 martie 2022, a convocat prin Hotărârea nr. 54/2 din 14 februarie 2023 ședința Adunării Generale a Judecătorilor la 17 martie 2023, ora 10:00, fiind inclus în proiectul agendei ședinței alegerea membrilor permanenți ai Consiliului Superior al Magistraturii, din rândul judecătorilor.

Ședința Adunării Generale a Judecătorilor din 17 martie 2023 a fost întreruptă până la 28 aprilie 2023, orele 10:00.

În cadrul ședinței din 28 aprilie 2023 Adunarea Generală a Judecătorilor a constituit, prin Hotărârea nr.2, în temeiul art. 23³alin. (2) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995, *Comisia specială pentru desfășurarea alegerilor la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii*.

Conform procesului-verbal nr. 3 din 28 aprilie 2023 al Comisiei speciale, în rezultatul votării, judecătorii au ales la Adunarea Generală a Judecătorilor noua componentă a CSM, din partea judecătorilor, membrii permanenți ai Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 6 ani, următorii judecători:

- Vasile Șchiopu de la Judecătoria Ungheni, cu 220 de voturi;
- Ioana Chironeț de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), cu 215 voturi;
- Sergiu Caraman de la Judecătoria Criuleni (sediul central), cu 185 de voturi;
- Maria Frunze de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), cu 158 de voturi.

În calitate de membru supleant al Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 6 ani, din partea judecătorilor, a fost aleasă Livia Mitrofan, judecător la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), cu 148 de voturi.

În baza art.3 alin. (7) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, pentru asigurarea activității Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorii aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor au fost detașați prin Hotărârea nr. 132/8 din 02 mai 2023 pe durata exercitării mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, începând cu 02 mai 2023 până la 02 mai 2029.

În consecință, în virtutea schimbărilor în componența organului de autoadministrare judecătorească, Consiliul a realizat funcțiile sale atribuite prin Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996 în

vederea consolidării capacității sale instituționale și a sistemului judecătoresc, fortificării relațiilor de colaborare interinstituțională, sporirii transparenței în activitatea desfășurată și a comunicării cu sistemul judecătoresc, publicul și mass-media.

1.2. Activitatea în Plen a Consiliului Superior al Magistraturii

În calitate de organ de autoadministrare judecătorească, în baza art. 4 din Legea cu privire la CSM, Consiliul Superior al Magistraturii este învestit cu competențe vizând cariera judecătorilor, instruirea inițială și continuă a judecătorilor și a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești, respectarea disciplinei și eticii judecătorilor, administrarea instanțelor judecătorești, aprobarea actelor normative în vederea executării prevederilor legislației din domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc, precum și cu alte competențe în condițiile legii.

În corespundere cu dispozițiile art.15 alin.(1) din Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de organ colegial, Consiliul Superior al Magistraturii și-a exercitat atribuțiile inclusiv în plen.

În anul 2023 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-a convocat în **38 de ședințe** – 30 de ședințe ordinare și 8 ședințe extraordinare, dintre care 1 ședință a fost contramandată din lipsă de cvorum.

În cadrul ședințelor au fost examinate subiecte referitoare la cariera judecătorilor și administrarea instanțelor judecătorești, fiind adoptate **597 de hotărâri**.

Hotărârile adoptate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii au fost expediate, pentru executare sau informare, persoanelor și autorităților publice vizate, fiind publicate pe pagina web a Consiliului.

În 2023 numărul de ședințe convocate și de hotărâri adoptate de Plenul CSM comparativ cu anii 2021-2022 a fost în creștere: în 2021 – 31 de ședințe și 322 de hotărâri, iar în 2022 – 21 de ședințe și 269 de hotărâri. Numărul mai mare al ședințelor Plenului CSM și al hotărârilor adoptate de Plenul CSM se datorează faptului că în anul 2023 a fost constituită noua componentă a Consiliului Superior al Magistraturii, cu competențe depline, ce a determinat examinarea unui număr

mai mare de subiecte, or, CSM în componența precedentă avea atribuțiile limitate prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 07 aprilie 2022.

În vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat pe parcursul anului 2023 hotărâri cu privire la propunerea pentru numire în funcția de judecător, inclusiv până la atingerea plafonului de vârstă, transferul, suspendarea/anularea suspendării și demisia judecătorilor din funcție, instruirea judecătorilor, desemnarea judecătorilor pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție, sancționarea disciplinară a judecătorilor, acordarea gradelor de calificare, avizarea proiectelor de acte normative, administrarea bugetului instituției, aprobarea bugetelor instanțelor judecătorești, precum și privind alte subiecte ce țin de asigurarea organizării și funcționării eficiente a sistemului judecătoresc. prin fortificarea managementului instituțional, gestionarea carierei judecătorilor, asigurarea formării continue a magistraților, sesizarea Curții Constituționale și elaborarea propunerilor privind organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc, și înaintarea propunerilor Ministerului Justiției și Parlamentului.

Examinând activitatea desfășurată în anul 2023 de Consiliul Superior al Magistraturii, relevăm principalele atribuții exercitate în plen în conformitate cu prevederile actelor normative, după cum urmează:

• ***Anunțarea concursurilor pentru suplinirea funcțiilor vacante în organele de autoadministrare judecătorească***

Anunțarea concursului pentru suplinirea funcțiilor de membru al Consiliului Superior al Magistraturii

În vederea completării noii componente a CSM, prin Hotărârea CSM nr. 163/9 din 11 mai 2023 a fost anunțat concurs pentru suplinirea a două funcții de membru al Consiliului Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor – un judecător de la Curtea Supremă de Justiție și un judecător de la curțile de apel.

Anunțarea concursului pentru desemnarea inspectorului-judecător principal

În temeiul art. 7¹ alin. (4) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspekția judiciară este condusă de un inspector-judecător principal, desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii, pe durata mandatului, din rândul inspectorilor-judecători.

Prin Hotărârea CSM nr. 206/11 din 30 mai 2023 a fost anunțat concurs pentru suplinirea funcției de inspector-judecător principal în cadrul Inspekției judiciare.

Anunțarea concursului pentru suplinirea posturilor vacante de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor

Conform art. 16 alin. (1) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în vigoare până la 21 iunie 2023, 3 membri ai Colegiului de evaluare din rândul judecătorilor sunt aleși/numiți de

Adunarea Generală a Judecătorilor, iar 2 sunt numiți de Consiliul Superior al Magistraturii, iar, potrivit art. 16 alin. (5), în cazul imposibilității unui membru al Colegiului de a-și exercita funcțiile, organul care l-a ales/desemnat va asigura, în termen de 30 de zile, alegerea/desemnarea unui nou membru pentru restul perioadei mandatului.

Prin Hotărârea Plenului CSM nr. 58/3 din 23 februarie 2023 a fost anunțat concurs pentru desemnarea unui membru în componența Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, din rândul societății civile

La 09 iunie 2023 Parlamentul a adoptat Legea privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor nr.147 (în continuare Legea nr.147/2023), ce a intrat în vigoare la 21 iunie 2023. Această lege reglementează principiile și procedurile de selecție a candidaților la funcția de judecător și de evaluare a performanțelor judecătorilor, precum și modul de organizare și funcționare a noului organ specializat – Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor. În conformitate cu dispozițiile art. 10 alin.(1)-(3) și (5) din Legea nr.147/2023, Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor (în continuare – Colegiul) este responsabil de asigurarea selecției candidaților pentru funcția de judecător, promovarea judecătorilor la instanțele judecătorești superioare, numirea judecătorilor în funcțiile de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, precum și de asigurarea evaluării performanțelor judecătorilor. Componența numerică a Colegiului este constituită din 9 membri: 5 judecători și 4 reprezentanți ai societății civile. Mandatul membrului Colegiului este de 6 ani. Membrul Colegiului nu poate fi reales sau numit pentru încă un mandat.

În vederea constituirii componenței acestui organ specializat nou, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat 3 hotărâri - nr. 267/14 din 27 iunie 2023, nr. 358/20 din 25 august 2023, nr. 504/31 din 02 noiembrie 2023, prin care au fost anunțate concursuri pentru suplinirea a 4 (patru) funcții vacante de membru, din rândul reprezentanților societății civile și pentru suplinirea a 5 (cinci) funcții vacante de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, din rândul judecătorilor de la toate nivelurile instanțelor judecătorești, inclusiv fiind prelungit termenul de depunere a cererilor de participare la concurs.

Anunțarea concursului pentru suplinirea posturilor vacante de membru al Colegiului disciplinar

Conform art. 9 alin. (1) al Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Colegiul disciplinar este format din 4 judecători și 3 persoane din societatea civilă. Potrivit alin. (4) al aceluiași articol, mandatul membrului Colegiului disciplinar este de 6 ani. Membrul Colegiului disciplinar nu poate fi ales sau numit pentru 2 mandate consecutive.

În temeiul art. 10 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014, membrii Colegiului disciplinar din rândul judecătorilor se aleg prin vot secret de Adunarea Generală a Judecătorilor.

Prin hotărârile nr. 268/14 din 27 iunie 2023, nr. 359/20 din 25 august 2023 și nr. 505/31 din 02 noiembrie 2023 a fost anunțat concurs pentru desemnarea a 4 (patru) membri în componența Colegiului disciplinar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, din rândul judecătorilor instanțelor judecătorești de toate nivelele, inclusiv fiind prelungit termenul de depunere a cererilor de participare la concurs.

Anunțarea concursurilor pentru suplinirea posturilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție

La 30 martie 2023 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 64 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, în vigoare din 06 aprilie 2023 (în continuare Legea nr. 64/2023).

Conform art. 7 alin. (1) din Legea respectivă, noua componență numerică a Curții Supreme de Justiție urmează a fi constituită din 11 judecători – din rândul judecătorilor și 9 judecători – din rândul avocaților, procurorilor sau profesorilor universitari în domeniul dreptului.

Prin hotărârile nr. 121/6 din 10 aprilie 2023, nr. 166/9 din 11 mai 2023, nr. 250/131 din 22 iunie 2023, nr. 357/20 din 25 august 2023, nr. 503/31 din 02 noiembrie 2023 a fost anunțat concurs pentru suplinirea a 20 de funcții vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție – 11 funcții vacante pentru candidații din rândul judecătorilor și 9 funcții vacante pentru candidații din rândul non-judecătorilor, inclusiv fiind prelungite termenele de depunere a cererilor de participare la concurs, anunțurile fiind publicate în Monitorul Oficial, iar informația despre concurs pe pagina web a CSM.

Conform prevederilor art. 12 alin. (8) din Legea nr. 65 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii poate transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Prin hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii nr. 120/6 din 10 aprilie 2023, nr. 167/9 din 11 mai 2023, nr. 223/12 din 13 iunie 2023 a fost anunțat concurs pentru suplinirea, prin transfer temporar, a posturilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție, inclusiv fiind prelungit termenul de depunere a cererilor pentru transferul temporar în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Anunțarea concursurilor pentru suplinirea posturilor vacante de judecător

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1)-(3), (4) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 (în continuare Legea nr. 544), au fost anunțate concursuri pentru suplinirea posturilor vacante de judecător,

anunțurile fiind publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar informațiile despre concursuri pe pagina web a CSM.

Prin Hotărârea CSM nr. 153/9 din 11 mai 2023 au fost anunțate concursuri pentru suplinirea a 33 de posturi vacante de judecător în următoarele instanțe judecătorești:

- Judecătoria Anenii Noi (sediul central) – 1 post;
- Judecătoria Bălți (sediul Fălești) – 1 post;
- Judecătoria Cahul (sediul Taraclia) – 1 post;
- Judecătoria Căușeni – 3 posturi (sediul central – 1 post, sediul Ștefan Vodă – 2 posturi);
- Judecătoria Chișinău – 17 posturi;
- Judecătoria Cimișlia (sediul central) – 1 post; Judecătoria Comrat (sediul Ceadâr-Lunga) – 1 post;
- Judecătoria Criuleni (sediul Dubăsari) – 1 post;
- Judecătoria Drochia (sediul Glodeni) – 1 post;
- Judecătoria Hîncești – 2 posturi (sediul central – 1 post, sediul Ialoveni – 1 post);
- Judecătoria Strășeni – 4 posturi (sediul central – 2 posturi, sediul Călărași – 2 posturi).

La 18 octombrie 2023 prin Hotărârea CSM nr.460/29 au fost anunțate concursuri pentru suplinirea a 37 de posturi vacante de judecător în următoarele instanțe judecătorești:

- Judecătoria Anenii Noi (sediul central) – 1 post;
- Judecătoria Bălți – 7 posturi (sediul central – 5 posturi, sediul Sîngerei – 2 posturi);
- Judecătoria Cahul – 5 posturi (sediul central – 4 posturi, sediul Cantemir – 1 post);
- Judecătoria Căușeni – 2 posturi (sediul central – 1 post, sediul Ștefan Vodă – 1 post);
- Judecătoria Chișinău – 4 posturi;
- Judecătoria Cimișlia – 3 posturi (sediul central – 2 posturi, sediul Leova – 1 post);
- Judecătoria Criuleni (sediul central) – 1 post;
- Judecătoria Drochia – 2 posturi (sediul central – 1 post, sediul Rîșcani – 1 post);
- Judecătoria Edineț – 2 posturi (sediul central – 1 post, sediul Dondușeni – 1 post);
- Judecătoria Hîncești (sediul central) – 2 posturi; Judecătoria Orhei (sediul Rezina) – 1 post;
- Judecătoria Soroca – 3 posturi (sediul central – 1 post, sediul Florești-2 posturi);
- Judecătoria Strășeni (sediul Călărași) – 2 posturi;
- Judecătoria Ungheni – 2 posturi.

Inițierea procedurii de desemnare a judecătorului la Curtea Constituțională

În temeiul atribuțiilor conferite prin art. 136 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 6 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Consiliului Superior al Magistraturii i-a fost atribuită competența numirii a doi judecători la Curtea Constituțională.

În acest context, prin Hotărârea nr.447/27 din 10 octombrie 2023 a fost demarată procedura de desemnare a unui judecător la Curtea Constituțională a Republicii Moldova din partea Consiliului Superior al Magistraturii.

• Transferarea la o instanță de același nivel

În baza Hotărârii CSM nr. 451/28 din 11 octombrie 2023 au fost transferați la o instanță de același nivel, începând cu 01 decembrie 2023, 18 judecători:

Chirilov Nicolae de la Judecătoria Orhei, sediul Rezina - la Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari;

Ganganu Maria de la Judecătoria Cimișlia, sediul central - la Judecătoria Hîncești, sediul central;

Schibin Vladislav de la Judecătoria Bălți, sediul central- la Judecătoria Chișinău;

Bolocan Elena de la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași - la Judecătoria Chișinău;

Dadu Ion de la Judecătoria Hîncești, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Popescu Marcel de la Judecătoria Bălți, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Bubuioc Svetlana de la Judecătoria Bălți, sediul central - la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni;

Bologan Ana de la Judecătoria Cahul, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Scripluc Mihaela de la Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei - la Judecătoria Chișinău;

Bosîi Dumitru de la Judecătoria Cahul, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Negru Vladislav de la Judecătoria Cimișlia, sediul Leova - la Judecătoria Chișinău;

Curicheru Valeriu de la Judecătoria Cahul, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Negurița Veaceslav de la Judecătoria Strășeni, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Bucur Svetlana de la Judecătoria Soroca, sediul Florești - la Judecătoria Chișinău;

Bogomolova Victoria de la Judecătoria Cahul, sediul Cantemir - la Judecătoria Chișinău;

Moroșanu Vitalie de la Judecătoria Bălți, sediul central - la Judecătoria Chișinău;

Costiuc Ana de la Judecătoria Căușeni, sediul Căușeni - la Judecătoria Chișinău;

Postu Aliona de la Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă - la Judecătoria Chișinău.

• *Înaintarea propunerilor de numire în funcția de judecător*

Potrivit art.11 alin.(1), (3), (5) din Legea cu privire la statutul judecătorului, în vigoare până la 26 august 2022, judecătorii judecătorilor erau numiți în funcție, din numărul candidaților selectați prin concurs, de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Candidații selectați, care întruneau condițiile specificate la art.6, erau numiți în funcția de judecător inițial pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii erau numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani. La propunerea repetată a Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele Republicii Moldova emite un decret privind numirea în funcția de judecător pe 5 ani sau până la atingerea plafonului de vârstă în termen de 30 de zile de la data parvenirii propunerii repetate.

Având în vedere respingerea propunerilor CSM privind numirea în funcția de judecător a unor judecători până la atingerea plafonului de vârstă, noua componentă a Plenului CSM a examinat cererile acestora referitor la propunerea repetată în acest sens, or, Curtea Constituțională a exclus competența membrilor CSM din componentă anterioară privind soluționarea subiectelor privind cariera judecătorilor.

Astfel, Plenul CSM a propuns repetat Președintelui Republicii Moldova numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă a 9 judecători, dintre care au fost numiți 8 judecători, propunerea CSM în privința unui judecător fiind în proces de examinare de Președintele Republicii Moldova.

În temeiul art.13 alin.(4) lit.a) din Legea nr.154 cu privire la selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în vigoare până la 16 martie 2022, judecătorul era supus evaluării performanțelor în mod extraordinar în cazul numirii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.

La 10 martie 2022, prin Legea nr.47, în vigoare din 16 martie 2022, a fost modificat art.13 din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, fiind abrogată litera a) din alineatul (4) al articolului 13 din Legea nr.154/2012.

Conform art.II alin.(2) și (4) din Legea nr.47 din 10 martie 2022, în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la cererea judecătorilor care cad sub incidența prezentului alineat, Consiliul Superior al Magistraturii urma să înainteze Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru:

a) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor, prevăzută la art.13 alin.(4) lit.a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;

b) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție va expira până la data de 1 aprilie 2022.

Judecătorii prevăzuți de alin.(2) care, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu au fost supuși niciunei evaluări periodice sau extraordinare a performanțelor urmau a fi înaintați pentru numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.

În baza reglementărilor specificate, examinând cererile judecătorilor, Plenul CSM a propus Președintelui Republicii Moldova numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă a 4 judecători, aceștia fiind numiți în funcție prin decretele șefului statului.

Potrivit, art. 11 alin (1) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, în redacția Legii nr. 246 din 29 iulie 2022, în vigoare din 26 august 2022, judecătorii se numesc în funcție, din rândul candidaților selectați în urma concursului, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.

În rezultatul desfășurării concursului, prin Hotărârea nr. 532/34 din 17 noiembrie 2023 au fost propuși Președintelui Republicii Moldova pentru numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de 65 de ani, următorii candidați: Harabara Lilia, Baltag Verginia, Smolevschi Cristina, Capățina Tatiana, Pantaz Serghei, Sîma Igor, Ciorba Alexandru, Negru Nicolae, Tonu Angelica, Smolnițchi Alexandra, Ciorba Evelina, Gavdiuc Andrian, Blinov Anatolii, Roșca Tatiana și Grecu Octavian.

• *Transferarea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție*

În temeiul art. 12 alin. (8) din Legea nr. 65 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în rezultatul promovării concursului, prin Hotărârea CSM nr. 142/8 din 02 mai 2023, au fost transferați temporar, pentru o perioadă de 6 luni, începând cu data de 10 mai 2023, în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, următorii magistrați: Donos Aliona de la Judecătoria Bălți; Daguța Sergiu de la Curtea de Apel Chișinău; Malanciuc Ion de la Judecătoria Criuleni; Puica Viorica de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru); Parfeni Oxana de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru); Talpă Boris de la Curtea de Apel Chișinău și Eremciuc Ghenadie de la Judecătoria Bălți (sediul central), iar prin Hotărârea CSM nr.506/31 din 02 noiembrie 2023 termenul transferului temporar a fost prelungit până la ocuparea a cel puțin 11 posturi vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Conform Hotărârii CSM nr. 507/31 din 02 noiembrie 2023 au fost transferați temporar în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, începând cu data de 12 noiembrie 2023, până la ocuparea a cel puțin 11 posturi de judecător la Curtea Supremă de Justiție, judecătorii Diana Stănilă de la Curtea de Apel Bălți și Igor Mînăscurtă de la Curtea de Apel Chișinău.

• **Desemnarea unui inspector-judecător și a inspectorului-judecător principal**

Prin Hotărârea nr. 152/9 din 11 mai 2023 Ludmila Ouș a fost numită în funcția de inspector-judecător în cadrul Inspecției judiciare, pe un termen de 6 ani, începând cu 11 mai 2023, iar prin Hotărârea CSM nr. 237/12 din 13 iunie 2023 Diana Ioniță a fost desemnată în calitate de inspector-judecător principal al Inspecției judiciare, pe durata mandatului, începând cu 13 iunie 2023.

• **Desemnarea judecătorului constituțional**

În acord cu art. 136 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 6 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani. Doi judecători sunt numiți de Parlament, doi de Guvern și doi de CSM.

În temeiul prevederilor consfințite în Constituția Republicii Moldova și în Legea cu privire la Curtea Constituțională, Consiliului Superior al Magistraturii, în rezultatul desfășurării concursului, prin Hotărârea nr. 534/35 din 24 noiembrie 2023 judecătorea Viorica Puica a fost desemnată în funcția de judecător la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, pe un termen de 6 ani.

Conform art. 24 alin. (1)¹ lit. c) din Legea nr. 544/1995, judecătorea Viorica Puica este suspendată de drept din funcție pe perioada exercitării mandatului de judecător al Curții Constituționale.

În vederea asigurării competiției deschise, transparenței, tratamentului egal, selectării după merit a celor mai buni candidați pentru funcția de judecător constituțional, concursul a fost desfășurat conform condițiilor și criteriilor, aprobate prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 439/27 din 10 octombrie 2023.

• **Acordarea gradelor de calificare judecătorilor**

Potrivit art. 13¹ alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, gradele de calificare ale judecătorilor au un caracter onorific și sunt conferite pentru înalt profesionalism, merite deosebite în domeniul justiției și îndeplinirea exemplară a atribuțiilor de serviciu, fiind acordate în condițiile stabilite prin Regulamentul cu privire la conferirea gradelor de calificare judecătorilor, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 534/18 din 17 iunie 2014.

Astfel, Plenul CSM a adoptat 11 hotărâri - nr. 7/1 din 24 ianuarie 2023, nr. 46/2 din 14 februarie 2023, nr. 83/4 din 16 martie 2023, nr. 106/5 din 04 aprilie

2023, nr. 126/7 din 18 aprilie 2023, nr. 200/11 din 30 mai 2023, nr. 310/17 din 20 iulie 2023, nr. 329/19 din 09 august 2023, nr. 364/21 din 05 septembrie 2023, nr. 492/31 din 02 noiembrie 2023.

În temeiul acestor hotărâri au fost conferite grade de calificare la 19 judecători – gradul V a fost conferit la 4 judecători, gradul IV la 5 judecători, gradul III la 5 judecători, gradul II la 5 judecători, după cum urmează:

- *gradul II (doi) de calificare:*
 Andrei Mironov, Curtea de Apel Comrat;
 Dmitrii Fujenco, Curtea de Apel Comrat;
 Diana Stănilă, Curtea de Apel Bălți;
 Oxana Mironov, Curtea de Apel Bălți;
 Igor Botezatu, Judecătoria Comrat;
- *gradul III (trei) de calificare:*
 Viorica Severin, Judecătoria Orhei;
 Steliana Lazari, Judecătoria Orhei;
 Gheorghe Popa, Judecătoria Orhei;
 Țîbîrnă Ina, Judecătoria Căușeni (sediul central);
 Hrapacov Vasili, Judecătoria Comrat;
- *gradul IV (patru) de calificare:*
 Sofia Aramă, Judecătoria Cimișlia;
 Grigore Manoli, Judecătoria Chișinău;
 Veaceslav Negurița, Judecătoria Strășeni;
 Mihaela Grosu, Judecătoria Strășeni;
 Ludmila Iarmaliuc, Judecătoria Orhei;
- *gradul V (cinci) de calificare:*
 Ala Ucraințeva, Judecătoria Strășeni;
 Elena Bolocan, Judecătoria Strășeni;
 Victoria Railean, Judecătoria Căușeni (sediul central);
 Ion Volcovschi, Judecătoria Cimișlia.

● ***Remiterea materialelor în privința unor judecători Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor și/sau Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și Comisiei Institutului Național al Justiției pentru o eventuală numire/promovare în funcție.***

Conform art. 6 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului, la funcția de judecător poate candida persoana care are vechimea în muncă prevăzută la alin. (2) din Legea respectivă, ce susține un examen în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției.

În baza art. 2 alin. (1) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 cu privire la selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în vigoare până la 21 iunie 2023, selecția candidaților pentru funcția de judecător, promovarea în funcția de judecător la o instanță judecătorească ierarhic superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță judecătorească, precum și transferul

judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, se efectuează de Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor, în baza unor criterii clare, transparente, obiective și bazate pe merit.

Potrivit art. 12 alin. (1) și 13 alin. (4) din aceeași Lege, performanțele judecătorilor se evaluează de Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, judecătorul fiind supus evaluării performanțelor în mod extraordinar în cazul promovării la o instanță superioară, numirii în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță, transferului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară.

La 09 iunie 2023 Parlamentul a adoptat Legea nr.147 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor, fiind abrogată Legea nr.154 din 05 iulie 2012.

Prin Legea nr.147 din 09 iunie 2023 a fost constituit un nou organ specializat al Consiliului Superior al Magistraturii responsabil de asigurarea selecției candidaților pentru funcția de judecător, promovarea judecătorilor la instanțele judecătorești superioare, numirea judecătorilor în funcțiile de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, precum și de asigurare a evaluării performanțelor judecătorilor.

Reieșind din prevederile acestor acte normative, examinând cererile solicitanților și judecătorilor, Plenul CSM a adoptat 9 hotărâri vizând remiterea materialelor în privința acestora Comisiei de absolvire a INJ, Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor și/sau Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor în vederea realizării procedurilor de rigoare pentru o eventuală numire/promovare în funcție.

• *Prezentarea Institutului Național al Justiției a propunerilor privind numărul de locuri ce vor fi scoase la concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător în anul următor*

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, CSM prezintă, anual, Institutului Național al Justiției propunerile privind numărul de locuri ce vor fi scoase la concursul de admitere pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător în anul următor.

Analizând situația per sistem privind numărul posturilor vacante de judecător, numărul candidaților la funcția de judecător înregistrați în Lista candidaților la funcțiile vacante de judecător din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești și numărul judecătorilor ce urmau să demisioneze în următorii ani în temeiul atingerii plafonului de vârstă, Plenul CSM a adoptat Hotărârea nr. 41/2 din 14 februarie 2023, propunând Institutului Național al Justiției să scoată la concurs 25 de locuri pentru anul de studii 2024 pentru formarea inițială a candidaților la funcția de judecător.

- **Delegarea judecătorilor pentru participare la seminare, conferințe, cursuri de instruire și deplasări în interes de serviciu.**

Conform art. 14 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la statutul judecătorului, judecătorii au dreptul să beneficieze de instruire continuă, fiind delegați în temeiul art. 4 alin. (2) lit. c²) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii pentru participare la seminare, conferințe, cursuri de instruire și deplasări în interes de serviciu. Astfel, Plenul CSM a adoptat 78 de hotărâri, prin care a delegat judecătorii pentru participare la seminare, conferințe și alte activități.

- **Examinarea contestațiilor asupra hotărârilor organelor specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii**

Prin art. 4 alin. (2) lit. e) și alin. (3) lit. b) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul a fost investit cu competența de a examina contestațiile asupra hotărârilor Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor, Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor și ale Colegiului disciplinar.

În anul 2023 Plenul CSM a examinat contestațiile asupra hotărârilor Colegiului disciplinar în privința acțiunilor unor judecători, adoptând 20 de hotărâri.

Contestații asupra hotărârilor Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor și Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor nu au fost depuse din cauza nefuncționalității colegiilor.

- **Eliberarea judecătorilor din funcție**

În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (modificat prin Legea nr.246 din 29 iulie 2022, în vigoare din 26 august 2022), în cazul depunerii cererii de demisie, judecătorul este eliberat din funcție prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, fiind exclusă necesitatea înaintării Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, Parlamentului, a propunerii de eliberare a judecătorului din funcție pentru emiterea actului respectiv.

Potrivit art. 26 alin. (1) din Legea sus-menționată, se consideră demisie a judecătorului plecarea onorabilă a acestuia din funcție dacă, în exercițiul funcțiunii și în afara relațiilor de serviciu, el nu a comis fapte ce discreditează justiția sau compromis cinstea și demnitatea de judecător.

În temeiul acestor reglementări, Plenul CSM a adoptat 49 de hotărâri, fiind eliberați din funcție 45 de judecători, conform art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului în baza cererii de demisie și acceptării demisiei onorabile, un judecător, conform art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului în baza cererii de demisie și 3 judecători, în baza art. 25 alin. (1) lit. k) din Legea cu privire la statutul judecătorului, din motivul atingerii plafonului de vârstă.

În anul 2023 Plenul Consiliului a sistat demisia unui judecător, ce a fost eliberat în baza cererii de demisie, fiind eliberat din funcție în baza art. 25 alin. (1)

lit. f) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Totodată, Plenul CSM a adoptat o hotărâre prin care a admis cererea judecătorului care a solicitat retragerea cererii de demisie și altă hotărâre prin care a acceptat cererea judecătorului privind retragerea cererii de retragere a cererii de demisie din funcția de judecător și revocare a Hotărârii CSM prin care a fost eliberat din funcția de judecător.

Totodată, Plenul CSM a propus Președintelui Republicii Moldova eliberarea a doi judecători din funcție în temeiul art.25 alin.(1) lit.k) din Legea cu privire la statutul judecătorului în vigoare până la 26 august 2022.

• ***Examinarea sesizărilor Procurorului General privind eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale și efectuarea acțiunilor de urmărire penală***

În temeiul art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Magistraturii a examinat 5 sesizări ale Procurorului General interimar al Republicii Moldova, în baza art. 307 alin. (1), art. 326 alin. (1), art. 326 alin. (1¹), art. 326 alin. (2) lit. b) și art. 324 alin. (3) lit. a), art. 325 alin. (3) lit. a¹) din Codul Penal, care au avut ca obiect acordul Consiliului Superior al Magistraturii la pornirea urmăririi penale și efectuarea unor acțiuni de urmărire penală în privința a 5 judecători, dintre care 1 sesizare a fost respinsă și 4 sesizări au fost admise, trei judecători fiind suspendați din funcție.

• ***Examinarea, confirmarea și propunerea proiectelor bugetelor instanțelor judecătorești***

În baza art. 4 alin. (4) lit. c) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, CSM examinează, confirmă și propune, în modul stabilit de legislația în vigoare, proiectele bugetelor instanțelor judecătorești. În vederea asigurării condițiilor necesare pentru înfăptuirea justiției, prin Hotărârea nr. 339/20 din 25 august 2023 Plenul CSM a aprobat proiectele bugetelor instanțelor judecătorești pentru anul 2024 și estimările pentru anii 2025-2026, după cum urmează: anul 2024 în mărime de 555 681,6 mii lei, anul 2025, estimativ – 555 769,5 mii lei, anul 2026, estimativ – 555 769,5 mii lei. Suplimentar pentru anul 2024 au fost solicitate alocații în mărime de 28 809,1 mii lei.

Totodată, prin Hotărârile nr. 93/4 din 16 martie 2023, nr. 107/5 din 04 aprilie 2023, nr. 115/6 din 10 aprilie 2023, nr. 125/7 din 18 aprilie 2023, nr. 149/9 din 11 mai 2023, nr. 197/11 din 30 mai 2023, nr. 241/13 din 22 iunie 2023, nr. 260/14 din 27 iunie 2023, nr. 275/15 din 04 iulie 2023, nr. 409/25 din 26 septembrie 2023, nr. 440/27 din 10 octombrie 2023, nr. 596/38 din 29 decembrie 2023 au fost alocate mijloace financiare suplimentare instanțelor judecătorești pentru achitarea plăților salariale și achitarea indemnizațiilor, după cum urmează:

Curții Supreme de Justiție – 12 174 238,63 lei;

Curții de Apel Bălți - 490 100,00 lei;

Curții de Apel Chișinău – 2 050 437,01 lei;

Curții de Apel Comrat – 2 826 254,21 lei;

Judecătoria Anenii Noi – 81 324,00 lei;
Judecătoria Cahul - 508 641 lei;
Judecătoria Căușeni - 220 571 lei;
Judecătoria Chișinău – 1 479 095 lei;
Judecătoria Cimișlia - 95 520,00 lei;
Judecătoria Comrat - 548 852,00 lei;
Judecătoria Criuleni în sumă de 81 937,68 lei;
Judecătoria Hîncești - 294 120,00 lei;
Judecătoria Soroca - 97 663,00 lei;
Judecătoria Strășeni – 578 904 lei;
Judecătoria Ungheni – de 350 000 de lei.

Prin Hotărârea CSM nr. 491/31 din 02 noiembrie 2023 la Judecătoria Chișinău au fost modificate limitele alocațiilor bugetare pentru anul 2023, și, anume, la compartimentul „Reparații capitale ale clădirilor” se micșorează cu suma de 511 500,00 lei, iar la compartimentul „Procurarea mașinilor și utilajelor” se majorează cu suma de 511 500, 00 lei.

1.3. Activități desfășurate în vederea implementării documentelor de politici publice naționale, sectoriale și intersectoriale, realizate de CSM

Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de reprezentant al puterii judecătorești, îi revine responsabilitatea asigurării unor standarde profesionale și deontologice menite să consolideze judecătorii formând o comunitate profesională autentică, omogenă și durabilă.

Fiindu-i atribuită prerogativa constituțională de a fi garantul independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, pe parcursul anului 2023, și-a exercitat atribuțiile având prerogativa reformării sistemului judiciar, creșterii capacității instituționale și consolidării independenței autorității judecătorești.

Anul 2023 se caracterizează prin activitatea intensă pe care Consiliul Superior al Magistraturii a desfășurat-o pentru implementarea reformării sistemului judiciar, creșterea transparenței actului de justiție, stabilirea unei relații de parteneriat cu mass-media în ceea ce privește prezentarea obiectivă a realităților sistemului judiciar, gestionarea carierei judecătorilor.

În vederea realizării obiectivelor indicate în documentele strategice, pe parcursul anului au fost înfăptuite acțiunile atribuite în sarcina CSM, care au avut un impact pozitiv considerabil în procesul de reformare a sectorului justiției.

Prin urmare, pe parcursul anului 2023, CSM a întreprins eforturi consolidate, ce s-au soldat cu realizarea acțiunilor incluse în principalele

documente de planificare strategică în domeniul justiției, și anume: Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, Programul de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova; Planul național de prevenire și combaterea traficului de ființe umane; Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție; Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025; Strategia Națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, documentele strategice sectoriale și alte angajamente naționale și internaționale.

Prin urmare, în scopul executării acțiunilor din planurile respective, Plenul CSM a constituit prin Hotărârea Plenului CSM **nr. 463/29 din 18 octombrie 2023**, *Grupul de lucru privind implementarea Sistemului Informațional Judiciar (SIJ)*. În componența Grupului de lucru au fost incluși membri ai CSM, ai Inspecției judiciare, reprezentanți ai instanțelor de fond, curților de apel, Curții Supreme de Justiție, ai Proiectului „Instanțe Judecătorești Model”, ai Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, ai Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică și ai Agenției de Guvernare Electronică.

Sarcinile de bază trasate ale Grupului de lucru privind implementarea Sistemului Informațional Judiciar (SIJ) constau în:

- *implementarea, optimizarea și facilitarea utilizării componentelor Sistemului Informațional Judiciar (SIJ);*
- *facilitarea interoperabilității și a schimbului de date cu alte sisteme informaționale publice;*
- *facilitarea implementării cerințelor de securitate cibernetică a datelor cu caracter personal în cadrul Sistemului Informațional Judiciar (SIJ) prin intermediul tehnologiilor informaționale și comunicații, precum și alte aspecte relevante, ce vor putea fi revizuite pe parcursul desfășurării activității.*

Astfel, în vederea realizării sarcinilor puse în competența GL, membrii acestuia s-au întrunit în mai multe ședințe în cadrul cărora au fost atinse diverse aspecte ale problematicii indicate, printre altele fiind indicată oportunitatea integrării PIGD cu Registrele de stat. Soluție ce ar permite reducerea efortului la gestionarea dosarelor prin extragerea/consumarea automată a datelor conținute în registre, reducerea necesității expedierii demersurilor la instituțiile responsabile, etc.

Concomitent, cu suportul Programului „Instanțe Judecătorești Model”, a fost realizat sondajul electronic în care membrii au evaluat nivelul de prioritate/importanță a propunerilor de optimizare a SIJ acumulate în ultimul timp, în rezultat fiind generată și o listă de priorități, una dintre cele mai importante ținând de integrarea în PIGD a Registrele de stat. La caz, Grupul de lucru a identificat o listă de registre necesare pentru integrare, iar judecătorii și funcționarii publici din toate instanțele naționale au depistat cele mai esențiale

registre, completând benevol un chestionar electronic. În acest mod au fost identificate cinci registre, ce urmează a fi integrate în PIGD cu suportul Programului „Instanțe Judecătorești Model”. Următorul pas constă în identificarea seturilor de date pentru preluare în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și stabilirea aspectelor adiacente interoperabilității – sarcină pentru următoarele ședințe.

Prin **Hotărârea Plenului CSM nr. 495/31 din 02 noiembrie 2023** a fost constituit *Grupul de lucru pentru extinderea utilizării videoconferinței în cauze în materie civilă, penală și contravențională*.

Grupul de lucru a fost creat cu competența de analiză a bunelor practici europene în domeniul utilizării videoconferinței și a jurisprudenței CtEDO relevante, de evaluare a experienței de aplicare a videoconferinței de judecătoria model-pilot Bălți, Ungheni și Edineț în perioada de testare a utilizării extinse a videoconferinței, precum și a cadrului normativ și instituțional relevant, în vederea extinderii utilizării videoconferinței în cauze în materie civilă, penală și contravențională. În componența acestuia au fost incluși reprezentanți ai instanțelor judecătorești, Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție, Procuraturii Generale, Uniunii Avocaților, Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Agenției de Guvernare Electronică, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Serviciului Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică (STISC), Inspectoratului Național de Probațiune, Programului ”Instanțe Judecătorești Model”.

Astfel, în cadrul ședințelor organizate, s-au pus în discuție bunele practici din domeniul utilizării videoconferinței, pilotarea ședințelor online în materie civilă și insolabilitate (Judecătoria Ungheni), evaluarea cadrului normativ și instituțional relevant, mentenanța echipamentelor și soft-urilor, precum și elaborarea și aprobarea unui nou Regulament cu privire la desfășurarea ședințelor de judecată cu utilizarea aplicației de teleconferință în instanțele judecătorești și instituțiile penitenciare, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției și Procuratura Generală.

În acest sens, cu suportul Proiectului „*Instanțe Judecătorești Model*” a fost elaborat un concept al Regulamentului, transmis pentru consultare membrilor Grupului de lucru pentru extinderea utilizării videoconferinței, urmând a fi elaborat proiectul Regulamentului.

Prin **Hotărârea Plenului CSM nr. nr.211/15 dino 4 octombrie 2022** a fost constituit *Grupul de lucru responsabil pentru elaborarea modificărilor actelor normative interne vizând activitatea instanțelor judecătorești și funcționarea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor*.

Grupul de lucru a fost creat în vederea modificării/completării actelor normative interne conform rigorilor legale.

Astfel, în componența Grupului de lucru au fost incluși reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai instanțelor judecătorești, Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Programului "Instanțe Judecătorești Model".

În vederea realizării sarcinilor trasate, membrii Grupului de lucru întruniți în mai multe ședințe pe parcursul anului **2023**, au elaborat și prezentat Consiliului Superior al Magistraturii proiectele:

- *Regulamentului cu privire la ordinea internă a instanțelor judecătorești*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.503/17 din 03 iunie 2014;

- *Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.110/5 din 05 februarie 2013, modificat prin hotărârile CSM nr.220/8 din 04 martie 2014, nr.280/13 din 27 aprilie 2016, nr.945/38 din 27 decembrie 2016, nr.195/10 din 17 aprilie 2018, nr.408/20 din 02 octombrie 2018 și nr.608/28 din 18 decembrie 2018;

- *Regulamentului privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.338/13 din 12 aprilie 2013, modificat prin Hotărârea nr. 488/20 din 05 iulie 2016;

- *Regulamentului privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.111 din 05 februarie 2013;

- *Regulamentului privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare penale, contravenționale și civile*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.165/6 din 18 februarie 2014, modificat prin hotărârile CSM nr.518/24 din 01 august 2017 și nr.173/13 din 09 septembrie 2022;

- *Regulamentului privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție*, aprobat prin Hotărârea CSM nr.658/30 din 10 octombrie 2017;

- *Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel*, aprobate prin Hotărârea CSM nr.142/4 din 04 februarie 2014, completată prin hotărârile CSM nr.810/31 din 27 octombrie 2015, nr.368/19 din 31 iulie 2018, nr. 19/1 din 15 ianuarie 2019 și nr.82/5 din 12 martie 2019.

Drept urmare, prin Hotărârea **nr. 53/2 din 14 februarie 2023**, Plenul CSM a aprobat modificările la *Regulamentul privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată*, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 338/13 din 12 aprilie 2013, urmând ca în continuare Plenul CSM să examineze și să aprobe modificările propuse de Grupul de lucru la regulamentele indicate mai sus.

1.4. ACTIVITATEA ORGANELOR SPECIALIZATE

Consiliul Superior al Magistraturii în mod direct, cât și prin intermediul organelor specializate, exercită atribuții de autoadministrare a sistemului judecătoresc, în scopul sporirii calității actului de înfăptuire a justiției, transparenței activității judiciare și credibilității societății civile în justiție.

Organele specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii își desfășoară activitatea în conformitate cu competențele prevăzute de Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, regulamentele și planurile de activitate ale acestora, precum și alte acte normative relevante.

În acest sens, se reține că în anul 2023 Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor și Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor nu și-au desfășurat activitatea, din cauza expirării mandatelor membrilor acestor organe specializate, începând cu luna octombrie 2020, și imposibilității formării noilor componente ale acestor organe specializate, or, până la alegerea/numirea candidaților în funcțiile de membri ai Colegiilor respective aceștia urmau a fi evaluați, sub aspectul integrității, de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 26 din 10 martie 2022, această procedură de evaluare fiind în derulare până în prezent.

La 09 iunie 2023 Parlamentul a adoptat Legea privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor nr.147 (*în vigoare din 21 iunie 2023*), care instituie un alt mecanism de selecție a candidaților la funcția de judecător și de evaluare a performanțelor judecătorilor.

Prin Legea nr.147/2023 a fost instituit Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor – un nou organ specializat al Consiliului Superior al Magistraturii, format din 9 membri - 5 judecători și 4 reprezentanți ai societății civile, responsabil de asigurarea selecției candidaților pentru funcția de judecător, promovarea judecătorilor la instanțe judecătorești superioare, numirea judecătorilor în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, precum și de asigurarea evaluării performanțelor judecătorilor.

În prezent, candidații la funcțiile de membri ai Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor sunt supuși procedurii de evaluare a integrității în conformitate cu prevederile Legii nr. 26 din 10 martie 2022, evaluarea respectivă fiind în proces de derulare, iar după promovarea evaluării de candidați urmează a fi constituită noua componentă a acestui organ specializat, care va desfășura

procedurile de selecție a candidaților la funcțiile de judecător și de evaluare a judecătorilor, conform noilor criterii de selecție și evaluare.

Colegiul disciplinar este un organ independent, care examinează cauzele disciplinare în privința judecătorilor în funcție și a judecătorilor demisionați pentru faptele comise în timpul exercitării funcției de judecător și aplică sancțiuni disciplinare.

Reprezentând un organ - cheie în procesul de responsabilizare a judecătorilor în virtutea legii, activitatea Colegiului disciplinar este reglementată de Regulamentul cu privire la activitatea Colegiului disciplinar, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.505/24 din 13 noiembrie 2018 și de Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ce prevede temeiurile răspunderii disciplinare, categoriile abaterilor disciplinare comise de judecători, sancțiunile disciplinare aplicate acestora, etapele procedurii disciplinare, atribuțiile instituțiilor implicate în procedura disciplinară, precum și procedura examinării, adoptării și contestării hotărârilor în cauzele disciplinare privind judecătorii.

Fiind un organ specializat în examinarea cauzelor privind răspunderea disciplinară a judecătorilor, Colegiul disciplinar aplică sancțiuni disciplinare doar pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

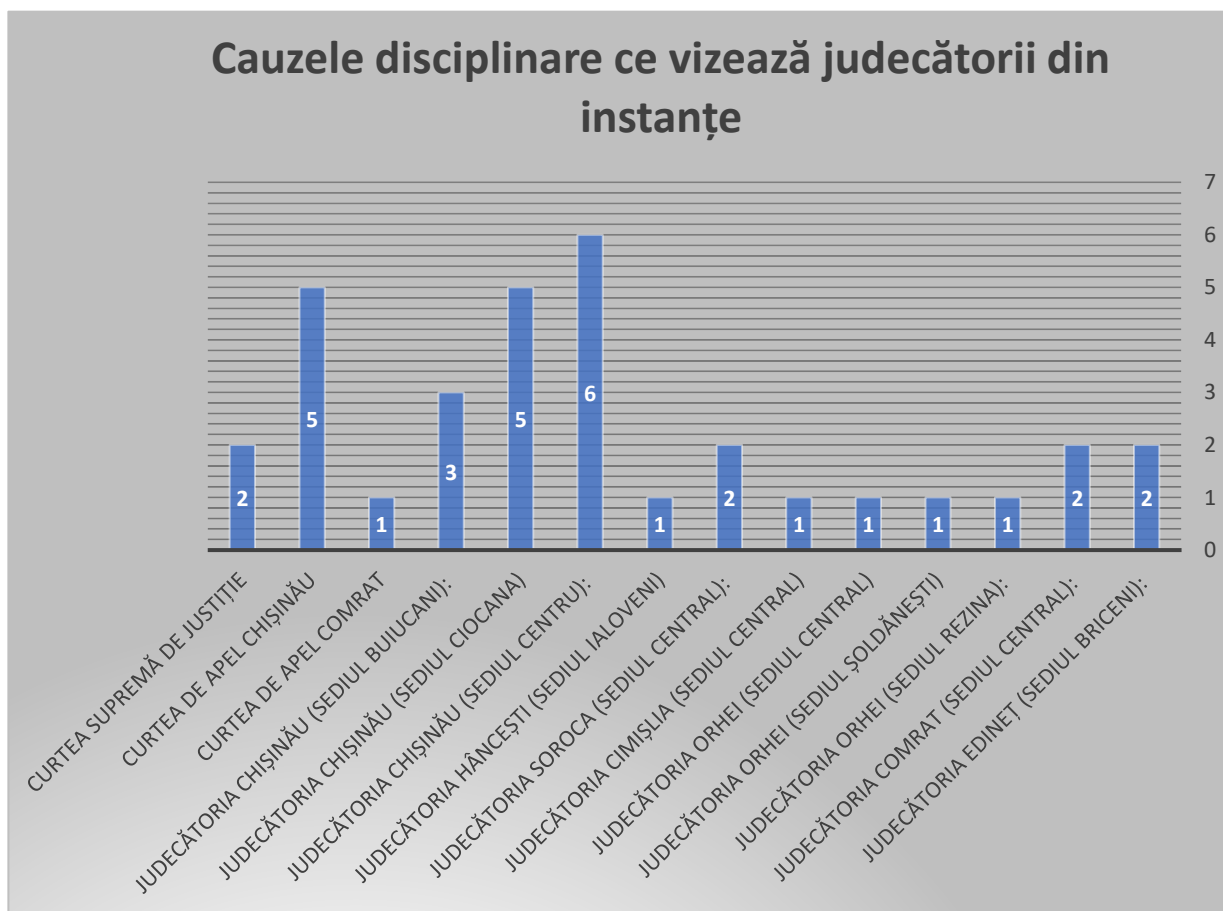
În anul 2023 Colegiul disciplinar a înregistrat 25 de cauze disciplinare (rapoarte întocmite de Inspekția judiciară în urma verificării sesizărilor privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare comise de judecători), 1 cauză fiind restantă din anul precedent.

Din numărul total de proceduri disciplinare (26 de proceduri), 10 proceduri disciplinare au fost conexe, iar 7 proceduri fiind restante și urmând a fi examinate în anul 2024.

Aplicarea sancțiunii disciplinare de Colegiul disciplinar are drept scop corijarea conduitei judecătorului care a comis o abatere disciplinară, cât și prevenirea pe viitor a unor fapte similare.

Astfel, în perioada de raportare au fost aplicate în privința judecătorilor 4 sancțiuni disciplinare sub formă de avertisment.

Totodată, din analiza cauzelor disciplinare examinate de Plenul Colegiului disciplinar, se observă că cele mai multe cauze au fost intentate în privința judecătorilor din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediile Centru și Ciocana, și Curții de Apel Chișinău.

În concluzia celor enumerate mai sus, se reiterează că răspunderea disciplinară constituie un mecanism de responsabilizare a actorilor implicați în exercitarea prerogativelor de putere publică, un instrument de eliminare a deficiențelor de ordin comportamental al acestora, precum și o modalitate de sporire a calității prestației acestora în vederea realizării interesului public.

Contestațiile asupra hotărârilor emise de Plenul Colegiului disciplinar

Hotărârile Colegiului disciplinar intră în vigoare doar după expirarea termenului de contestare. Ele pot fi contestate în 15 zile de la data primirii copiei hotărârii motivate la Consiliul Superior al Magistraturii în temeiul art. 39 din Legea 178 din 25 iulie 2014 și, ulterior, la Curtea Supremă de Justiție de către autorul sesizării, Inspekția judiciară sau judecătorul vizat în hotărâre. Termenul de examinare este de cel mult 30 de zile de la înregistrarea contestației.

La examinarea contestației asupra hotărârilor Colegiului disciplinar, CSM are competența de a examina fondul și procedura cauzei. După examinarea contestațiilor, CSM poate decide asupra uneia dintre următoarele soluții: *menținerea fără modificare a hotărârii Colegiului disciplinar sau admiterea contestației și adoptarea unei noi hotărâri, în care caz se aplică prevederile cu privire la procedura de examinare și conținutul hotărârii Colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare.*¹ Ambele tipuri de hotărâri urmează a fi motivate și sunt publicate.

În conformitate cu prevederile art. 15 alin. (12) al Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ”pentru perioada de timp de până la data întrunirii legale a noii componente a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a nu admite disfuncționalități în exercitarea de către Consiliu a atribuțiilor stabilite prin Constituția Republicii Moldova, hotărârile Consiliului vor fi adoptate în conformitate cu dispozițiile Codului administrativ ce reglementează emiterea actelor administrative.”

În contextul celor enumerate supra, se menționează că la Consiliul Superior al Magistraturii au fost înregistrate 13 contestații împotriva hotărârilor Colegiului disciplinar, 39 de contestații rămânând restante din anul 2022.

Astfel, din numărul total de contestații, 42 de contestații au fost examinate pe parcursul anului 2023.

Raportul Colegiului disciplinar cu privire la activitatea desfășurată în anul 2023 cu informația detaliată expusă în acesta poate fi vizualizat online accesând pagina web a CSM (www.csm.md/ro/organe-subordonate/colgiul-disciplinar/colgiul-disciplinar/rapoarte-semestriale-si-anuale.html).

ACTIVITATEA INSPECȚIEI JUDICIARE

În conformitate cu prevederile art. 7¹ alin. (1) al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 137 din 27 septembrie 2018 în vigoare de la 19 octombrie 2018, iar în partea ce ține de numărul inspectorilor-judecători, în vigoare de la data de 1 ianuarie 2019, **Inspecția judiciară** este un organ independent, constituit din 7 inspectori-judecători, care dispune de autonomie funcțională.

În calitate de organ specializat al Consiliului Superior al Magistraturii, Inspecția judiciară în anul 2023 și-a desfășurat activitatea în conformitate cu

¹ Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

competențele prevăzute de art. 7¹ și 7² din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu modificările ulterioare, Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014 cu modificările ulterioare, Codul administrativ al Republicii Moldova, nr. 116 din 19 iulie 2018, în vigoare de la 01 aprilie 2019, Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției judiciare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 89/4 din 29 ianuarie 2013, alte acte normative, precum și în conformitate cu Planul de activitate al Inspecției judiciare pentru anul 2023.

Potrivit art. 7¹ alin. (6) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspecția judiciară are, în special, următoarele competențe:

- *verifică activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției;*
- *verifică corectitudinea repartizării aleatorii a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești;*
- *examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, adresate Consiliului Superior al Magistraturii;*
- *verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;*
- *verifică demersurile care au ca obiect eliberarea acordului Consiliului Superior al Magistraturii privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului;*
- *studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova sau de către Parlament a candidaturilor propuse de Consiliul Superior al Magistraturii pentru numirea în funcția de judecător sau pentru numirea în funcția de vicepreședinte ori de președinte al instanței judecătorești.*

În temeiul art. 7¹ alin. (6) lit. b), b¹) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspecția judiciară examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, adresate Consiliului Superior al Magistraturii, verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare.

În perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2023, Inspecției judiciare i-au fost repartizate spre examinare **1 152 de sesizări și 616 petiții**.

Astfel, pe parcursul anului 2023, Inspecția judiciară, împreună cu restanța din anul 2022, a avut spre examinare în total 1212 sesizări și 631 petiții (în total 1843 sesizări și petiții), din care au fost soluționate 1 129 de sesizări și 614 petiții, la sfârșitul perioadei raportate fiind înregistrată o restanță de 60 de sesizări și 17 petiții.

În acord cu art. 19 alin. (3) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, unele sesizări au fost conexe pentru examinare într-o singură procedură.

Examinarea sesizărilor s-a realizat în corespundere cu Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014 (în vigoare din 01.01.2015) cu modificările și completările ulterioare.

Examinarea petițiilor s-a efectuat în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova (nr.116/19.07.2018(în vigoare din 01.04.2019)).

Potrivit art.19 alin. (2) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Inspekția judiciară ca unul din subiecții prevăzuți la alin. (1), poate înainta sesizarea privind faptele care le-au devenit cunoscute în exercitarea drepturilor sau atribuțiilor de funcție ce le dețin sau în baza informațiilor difuzate de mass-media.

Pe parcursul anului 2023 Inspekția judiciară s-a autosesizat în 19 cazuri pe fapte ale judecătorilor devenite cunoscute în procesul activității din diferite surse.

Totodată, în perioada raportată Inspekția judiciară a verificat 2 autosesizări, restante din anul 2022, care s-au soldat cu întocmirea rapoartelor și prezentarea acestora spre examinare Colegiului disciplinar.

În corespundere cu prevederile art. 7² alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției se verifică cu scopul de a asigura:

- a) celeritatea procesului;
- b) transparența activității de îndeplinire a justiției și deschiderea față de societate;
- c) eficiența activității instanțelor judecătorești, a judecătorilor și a personalului instanțelor;
- d) respectarea Codului de etică al judecătorului;
- e) conduita profesională înaltă a personalului instanțelor judecătorești;
- f) perfecționarea continuă a performanțelor judecătorilor și ale personalului instanțelor judecătorești.

Alin.(2) al aceluiași articol statuează că, activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției poate fi verificată în două forme:

- a) control ordinar – pentru examinarea unui caz concret sau a unui domeniu de activitate distinct;
- b) control complex – pentru examinarea întregii activități de îndeplinire a justiției.

Alin.(3) stabilește caracterul controalelor ordinare și celor complexe care pot fi planificate sau inopinate.

În acest sens, conform Planului de activitate a Inspecției judiciare pentru anul 2023, Inspecția judiciară a realizat controale planificate complexe la următoarele instanțe de judecată: Judecătoria Anenii Noi (toate sesiile), Judecătoria Edineț (toate sesiile), Curtea de Apel Bălți și Judecătoria Orhei (toate sesiile).

Controalele ordinare complexe, realizate în acord cu Planul de activitate a Inspecției judiciare în perioada raportată s-au soldat cu întocmirea inițială a Actului de control în proiect, remis spre cunoștință instanței verificate și care în termen de 10 zile are posibilitatea de a prezenta obiecții în raport cu cele constatate și reflectate de către echipa de control în Act.

Totodată, se menționează că, instanțele judecătorești verificate de Inspecția judiciară în perioada anului 2023 prin poziția expusă asupra Actelor de control, preponderent, au acceptat cele constatate și reflectate de către Inspecție cu asumarea înlăturării curenților fixate.

În perioada de referință, din controalele planificate ale activității instanțelor judecătorești Inspecția judiciară s-a autosesizat în 3 cazuri.

Este de notat că, din acțiunile de control ale activității instanțelor judecătorești planificate pentru anul 2023 nu s-a reușit realizarea controlului complex a Judecătoriei Chișinău (toate sesiile), această acțiune fiind preluată în Planul de activitate al Inspecției pentru anul 2024.

Totodată, în perioada raportată Inspecția judiciară a realizat și controale inopinate, derivate din sesizările verificate (la Judecătoria Edineț, sediul Briceni, Judecătoria Strășeni, sediul Central, Judecătoria Hîncești).

O imagine mai detaliată a situației cu privire la activitatea Inspecției judiciare desfășurate și rezultatele obținute în anul 2023 este ilustrată în *Raportul anual cu privire la activitatea Inspecției Judiciare pe anul 2023* (<https://www.csm.md/ro/organe-subordonate/inspectia-judiciara/rapoarte-de-activitate-ij.html>).

Capitolul II

ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN DOMENIILE LEGISLAȚIE ȘI CONTENCIOS

2.1. Avizarea proiectelor de acte normative

În scopul constituirii unui sistem al justiției stabil, bine administrat și responsabil este necesară crearea unui cadru legislativ și instituțional care să îl facă compatibil cu standardele europene.

În acest sens, armonizarea cadrului legal și instituțional constituie o primă soluție pentru fortificarea capacităților instituționale, consolidarea și îmbunătățirea calității actului de justiție.

În acest context, e de remarcat faptul că participarea Consiliului la procesul de avizare a actelor normative a fost legitimată de legiuitor prin Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, astfel încât aceasta constituie parte integrantă a activității acestuia.

Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de elaborare, analiză și avizare a actelor normative ce vizează activitatea sistemului judecătoresc este una inerentă și imperioasă, în virtutea faptului că acesta este garantul independenței autorității judecătorești, fiind format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

Prin urmare, și în anul 2023 Consiliul Superior al Magistraturii a participat activ în procesul analizei și expunerii opiniei referitoare la actele normative remise acestuia spre avizare, identificând un șir de amendamente noi însoțite de argumente, care au fost expuse în hotărârile Plenului CSM.

Astfel, în perioada anului 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a analizat **peste 40 de proiecte** de acte legislative și acte normative, parvenite din autoritățile publice (*Ministerul Justiției, Cancelaria de Stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești ș.a.*), expunându-și propunerile/obiecțiile asupra proiectelor înaintate.

În rezultatul examinării proiectelor de acte normative și legislative, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat pozitiv cu propuneri esențiale de modificare și îmbunătățire a acestora.

Din perspectiva celor enumerate, dar și în contextul în care reforma justiției constituie un deziderat național, printre cele mai importante proiecte de acte normative avizate, pot fi evidențiate:

*Avizarea proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) (număr unic 991/MJ/2022) (**Hotărârea CSM Nr. 2/1 din 24 ianuarie 2023**).*

Proiectul de lege propus spre avizare face parte din setul de proiecte de acte normative, ce aveau drept scop reformarea Curții Supreme de Justiție, fiind elaborat în scopul sincronizării cadrului normativ cu prevederile proiectului noii legi cu privire la Curtea Supremă de Justiție. La elaborarea acestuia a contribuit Grupul de lucru pentru elaborarea Conceptului de reformare a Curții Supreme de Justiție și a proiectului legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, constituit prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 190 din 25 iulie 2022, din care au făcut parte judecători și reprezentanți ai instanțelor judecătorești, Consiliului Superior al Magistraturii, Comisiei juridice, numiri și imunități, Consiliului Superior al Procurorilor, Uniunii Avocaților din Moldova, Parlamentului și altor instituții.

Examinând proiectul de lege propus, Plenul CSM a **avizat pozitiv** și a intervenit cu unele propuneri, de care urma să se țină cont la definitivarea acestuia.

Ulterior, prin **Hotărârea CSM nr. 181/10 din 23 mai 2023**, Plenul CSM a avizat **repetat** proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea *proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative prin care se propunea modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*, și anume Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Plenul CSM a considerat oportună acceptarea și avizarea pozitivă a proiectului înaintat. Concomitent, a fost expusă opinia că proiectul de lege nu conținea claritate la capitolul ce reglementează completele de judecată ce urmează să judece recursul. Or, proiectul propunea ca inițial pentru examinarea recursului să fie constituit un complet din 3 judecători, ulterior, din 5 judecători, iar apoi din 9 judecători. Plenul a considerat că, aceste prevederi nu corespund criteriilor de claritate și previzibilitate la stabilirea completului ce urmează să examineze recursul declarat admisibil. În acest context, s-a opinat că la elaborarea proiectului definitivat urmează a fi indicate exhaustiv criteriile ce vor determina examinarea recursului într-un complet din trei sau mai mulți judecători. Subsidiar, s-a menționat că cuantumul salarial al vicepreședintelui CSJ stabilit prin proiect este redus, comparativ cu cel al președintelui instanței, fiind propusă majorarea coeficientului de salarizare a vicepreședintelui instanței superioare.

*Avizarea proiectului de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public (**Hotărârea CSM Nr. 3/1 din 24***

ianuarie 2023) și proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public) (**Hotărârea CSM Nr. 4/1 din 24 ianuarie 2023**).

Potrivit autorilor, ambele proiecte au fost elaborate în contextul acțiunilor trasate în Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, aprobat de Comisia Națională pentru Integrare Europeană la 4 august 2022. Prin urmare, complementar proiectului de lege cu privire la accesul la informațiile de interes public, s-au propus modificări la Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

În acest sens, urmare a unei ample analize a proiectelor propuse spre avizare, Plenul CSM, a considerat necesară **avizarea negativă** a acestora, or, în majoritatea sa acestea contraveneau legilor în vigoare.

Plenul CSM a punctat importanța adoptării unui cadru legal consecvent, prin ajustarea legii și excluderea prevederilor care generau interpretări neuniforme sau eronate, adoptarea cărora putea conduce la o interpretare eronată și la o aplicare defectuoasă a normelor de drept, având ca efect încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Avizarea proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor (nr. 164/MJ/2023) (Hotărârea CSM Nr. 91/4 din 16 martie 2023).

Proiectul legii a fost elaborat în scopul executării măsurilor de ordin legislativ prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (măsura nr. 1.1, acțiunea 3); Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (acțiunea nr. 3.6.2); Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021 (acțiunea nr. 1.1.4 lit. c)).

Examinând proiectul propus spre avizare, Plenul CSM a **avizat pozitiv** proiectul legii, relevând că modificările propuse de legiuitor vor contribui la consolidarea atribuțiilor Colegiului de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor. Totodată, Plenul CSM a identificat un șir de obiecții și sugestii de modificare/completare a proiectului de lege, care aveau drept scop perfecționarea cadrului legal inclus spre avizare.

Avizarea propunerilor privind reorganizarea instanțelor judecătorești (Hotărârea CSM nr. 242/13 din 22 iunie 2023).

Elaborarea proiectului deriva din necesitatea executării pct. 3.1.1 din *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025*.

Prin efectul Legii nr. 76/21.04.2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017. Analizând carențele identificate în procesul de implementare a Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, s-a constatat că unele dintre acestea vor putea fi înlăturate doar prin revizuirea Hărții Judiciare și a cadrului normativ.

Prin urmare, avînd drept scop soluționarea dificultăților identificate în rezultatul implementării procesului de reorganizare a instanțelor, prin Hotărârea CSM a fost creat Grupul de lucru pentru analiza hărții judiciare, prin prisma problemelor identificate ca rezultat al statisticii judiciare și a situației de fapt stabilite în urma monitorizării implementării Legii nr. 76 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

Prin Hotărârea nr. 302/30 din 29 noiembrie 2021, CSM a aprobat și a remis Raportul de totalizare a ședințelor Grupului de lucru cu privire la reorganizarea Hărții Judiciare, cu propunerile incluse, Ministerului Justiției pentru examinare și elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, elaborarea proiectului de lege cu privire la optimizarea procuraturilor/altor instituții ce contribuie la îndeplinirea justiției.

Astfel, analizând propunerile remise de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ), Plenul CSM a reținut că acestea sunt în concordanță cu propunerile identificate de Grupul de lucru cu privire la reorganizarea Hărții Judiciare, constituit prin Hotărârea CSM. În acest context, Plenul CSM a considerat oportună **avizarea pozitivă a propunerilor AAIJ**.

Avizarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (număr unic 386/MJ/2023) (Hotărârea CSM nr. 246/13 din 22 iunie 2023).

Conform autorilor, proiectul hotărârii de Guvern remis spre avizare a fost elaborat în contextul angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova pentru obținerea statutului de stat-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană.

Anterior, prin Hotărârea **CSM nr. 195/11 din 30 mai 2023**, Plenul CSM a **avizat negativ** proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (număr unic 386/MJ/2023), cu un șir de propuneri de îmbunătățire a acestuia.

Plenul Consiliului a reținut că, aprobarea legii în varianta propusă nu corespunde spiritului recomandărilor Comisiei de la Veneția, riscând să fie un precedent periculos, iar riscul ca în viitor acest precedent să fie reconsiderat de către un legislator viitor este foarte mare. Este foarte ridicat impactul ca puterea judecătorească să fie intempestiv „verificată” de către celelalte puteri ale statului, făcându-se trimitere mereu la aceste proceduri.

Ulterior, la 14 august 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat demersul Cancelariei de Stat, referitor la avizarea proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex Legii nr. 147/2023 cu privire la selecția și evaluarea judecătorilor) (număr unic 665/MJ/2023).

Urmare a examinării proiectului remis spre avizare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a considerat oportune propunerile conținute în proiect. Concomitent, au fost identificate și formulate obiecții și sugestii de modificare a proiectului de lege.

Avizarea proiectului de lege pentru modificarea Legii 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Potrivit autorilor, proiectul remis spre avizare are drept scop includerea în statul de personal a poziției de “vicepreședinte al CSM”, completare necesară pentru crearea posibilității de exercitare a atribuțiilor funcționale în cazul absenței Președintelui.

Examinând proiectul remis spre avizare, Plenul CSM a considerat oportun de a susține proiectul de lege pentru modificarea Legii 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. Or, în virtutea multiplelor sarcini și competențe atribuite Consiliului existența încă a unei funcții de conducere și repartizare a Consiliului este necesară și oportună. Totodată, fiind identificate unele sugestii de modificare a proiectului de lege propus.

Avizarea proiectului de Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind protecția persoanelor fizice în cadrul prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (număr unic 645/MJ/2023).

Necesitatea elaborării acestui proiect de lege derivă din importanța consolidării sistemului legislativ privind garantarea respectării dreptului constituțional la inviolabilitatea vieții intime, private și familiale, prin aducerea în concordanță a sistemului de norme juridice ale dreptului național cu normele juridice de drept comunitar european în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Prin urmare, Plenul CSM a examinat proiectul propus, reținând câteva aspecte.

În corespundere cu prevederile art. 51 din proiectul Legii vizate, în calitate de autoritate de supraveghere era desemnat Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP) pentru toate cazurile, cu excepția situațiilor prevăzute la lit. b).

Astfel, art. 51 alin. (1) lit. b) din proiectul legii conținea textul: *Consiliul Superior al Magistraturii în cazul prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate de către instanțele judecătorești în cadrul exercitării sarcinilor sale judiciare.*

La acest aspect, CSM a reținut că pct. pct. 15, 16 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional judiciar*, aprobat prin Hotărârea Guvernului 794/2018, posesorul cu drept de creare, gestionare, utilizare și deținere a resursei informaționale este **Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești** din subordinea Ministerului Justiției. Iar, în corespundere cu prevederile pct. 2 din *Conceptul tehnic al Sistemului Informațional Judiciar*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 593/2017, asigurarea implementării, funcționării și dezvoltării sistemului informațional judiciar se pun în sarcina Ministerului Justiției, prin intermediul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Astfel, Plenul CSM a propus a reda conținutul art. 51 alin. (1) lit. b) din proiect în următoarea redacție: *„Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești în cazul prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate de către instanțele judecătorești de la toate nivelurile în cadrul exercitării sarcinilor sale, dacă în procedură este vizat un judecător decizia este adoptată de Consiliul Superior al Magistraturii în baza raportului prezentat de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești”*. Consiliul Superior al Magistraturii urmând a fi poziționat ca organ care va examina eventual abaterile judecătorilor în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal.

Poziția Plenului CSM în acest sens a fost susținută și de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Avizarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 421 din 27.11.2023).

Proiectul de lege a fost elaborat la inițiativa Adunării Populare a Găgăuziei și prevedea cunoașterea limbii găgăuze de funcționarii publici pe teritoriul UTA Găgăuzia.

Plenul CSM, examinând proiectul de lege propus, a considerat că această inițiativă legislative nu este relevantă și contravine normelor constituționale, or, potrivit articolului 13 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și Hotărârii Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 limba de stat a Republicii Moldova este limba română.

Totodată, în Constituția Republicii Moldova este consacrată norma care prevede că procedura judiciară se desfășoară în limba română, astfel nefiind stipulate careva excepții, iar persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret.

Plenul CSM a reținut că, legislația în vigoare nu stabilește condiții speciale pentru instanțele judecătorești amplasate pe teritoriul UTA Găgăuzia față de restul instanțelor judecătorești din Republica Moldova, iar în asemenea situații, nu poate fi acceptată propunerea condiționată la numirea judecătorilor în funcție, or, judecătorii se numesc pe aceleași criterii, condiții, valori și principii prevăzute de Lege.

2.2. Inițiative desfășurate în vederea îmbunătățirii cadrului normativ

Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în activitatea de adoptare a unor acte normative, pentru care Consiliul urma să-și exprime avizul, s-a făcut în mod constant, finalizându-se în mare parte cu identificarea propunerilor de îmbunătățire a proiectelor remise.

Prin Legea nr. 211 din 06 decembrie 2021 Parlamentul a aprobat *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025* și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, autoritățile și instituțiile publice urmând să întreprindă măsurile necesare în vederea realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025.

Conform Planului de acțiuni, pe parcursul anului 2023 Consiliul Superior al Magistraturii și-a planificat să realizeze un șir de acțiuni întru implementarea *Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*, constituind grupuri de lucru în cadrul CSM, care să activeze pe domenii specifice eficientizând procesul de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni vizat.

Prin **Hotărârea CSM nr. 104/5 din 04 aprilie 2023**, CSM a sesizat Curtea Constituțională referitor la controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 947-XII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii:

*(2) Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin **două treimi din membrii care sunt în exercițiul funcției** și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1).*

Astfel, sesizarea a fost determinată, în esență, de limitele mandatului Consiliului Superior al Magistraturii în componență redusă (*3 membri din societatea civilă și un membru judecător care exercită atribuțiile până la numirea succesorului*) și de a-și exercita o parte din atribuțiile constituționale în perioada desfășurării procedurii prevetting, precum și asigurarea respectării principiului

reprezentativității puterii judecătorești în componența CSM, separației puterilor în stat atât prin prisma echilibrului acestora, cât și a principiului egalității.

Consiliul Superior al Magistraturii, a atras atenția asupra faptului că, sintagma din alin.(2) art.15 Legea nr.947/96 : „...*din membrii care sunt în exercițiul funcției...*”, nu ar genera incertitudini în situația în care Consiliul Superior al Magistraturii ar acționa în componență deplină, sau cel puțin mai mult de 1/2 din componența numerică prevăzută de Constituție.

La caz, interpretarea constituționalității acestei norme, fiind necesară pentru a exclude orice incertitudini în ceea ce privește funcționalitatea organului constituțional, or, standardul cu privire la un echilibru între reprezentanții judecători și cei non-judecători este obligatoriu cu referire la organele ierarhic inferioare ale unui organ de autoadministrare judecătorească.

Totodată, Consiliul Superior al Magistraturii a menționat **Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 16 mai 2013**, prin care Înalta Curte a reiterat că orice normă legală ori modificare legislativă, care ar avea ca efect blocarea sub orice formă a funcționalității unei instituții constituționale, se consideră neconstituțională *ab initio* (§ 59).

Prin Hotărârea **nr. 454/29 din 18 octombrie 2023**, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 25 alin. (1) lit. g¹) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului și art. 14 alin. (5) din Legea nr. 133 din 17 iulie 2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale.

La baza hotărârii a fost pus demersul Judecătoriei Chișinău prin care s-a solicitat sesizarea Ministerului Justiției privind inițierea procedurii de modificare a art. 14 din Legea nr. 133 din 17 iulie 2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 25 alin. (1) lit. g¹) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului, fiind menționat că, în cadrul Judecătoriei Chișinău judecătorii înregistrează declarația privind conflictul de interese real la examinarea unor cauze concrete, inclusiv și după înaintarea declarației de abținere, care ulterior este respinsă de un alt judecător sau complet de judecată.

Potrivit demersului, președintele unei instanțe judecătorești nu poate examina și soluționa declarația privind conflictul de interese real al unui judecător în examinarea unei cauze aflate în procedura de examinare a acestuia, or, autoritatea competentă este Autoritatea Națională de Integritate, care, prin soluționarea conflictului real de interese poate afecta principiul independenței judecătorului la examinarea cauzei, consfințit în Constituția Republicii Moldova.

Sub acest aspect, președintele interimar al Judecătoriei Chișinău, Livia Mitrofan, a considerat că, urmează a fi sesizat Ministerul Justiției cu privire la necesitatea înlăturării discrepanțelor în lege, prin inițierea procedurii de modificare a art. 14 din Legea nr. 133 din 17 iulie 2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale, precum și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 25 alin. (1) lit. g¹) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reținut că, prevederile legale, verificarea constituționalității cărora este solicitată, atentează direct la independența judecătorului, deoarece acesta în virtutea acestor prevederi are atât obligația procesuală de a-și declara abținerea de la examinarea unui litigiu concret, cât și obligația de a declara conflictul de interese real, care urmează a fi examinat de o altă putere din stat, decât cea judecătorească, ceea ce aduce atingere și asupra independenței acestei puteri.

Prin Hotărârea **nr. 454/29 din 18 octombrie 2023**, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a sesizat Curtea Constituțională în vederea asigurării executării integrale a Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 06 decembrie 2022.

Plenul CSM a reținut următoarele:

La 06 decembrie 2022 prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 a fost admisă parțial sesizarea depusă de Consiliul Superior al Magistraturii pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, a articolelor III și V din Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative și a articolului VI din Legea nr. 257 din 16 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte legislative.

Au fost recunoscute constituționale articolele 12 alin. (15) și 29 alin. (2) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în măsura în care ajustarea anuală a mărimii valorii de referință de salarizare a judecătorilor și a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este obligatorie și se bazează cel puțin pe rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor.

Au fost recunoscute constituționale articolul 12 alin. (16) și Anexa nr. 4 Tabelul 1 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în partea referitoare la judecători și la membrii Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin urmare, Curtea Constituțională a recunoscut constituțional articolul 12 alin. (15) și 29 alin. (2) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, însă a instituit obligația pozitivă a statului de a ajusta anual valoarea de referință a salariului judecătorilor și a membrilor Consiliului

Superior al Magistraturii cel puțin cu rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor.

Plenul CSM a menționat că, până la adoptarea Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salarizarea judecătorilor era reglementată de Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013, care stabilea condiții de salarizare conforme cu principiile independenței justiției, separației și colaborării puterilor în stat, ținând cont de rolul judecătorului la înfăptuirea justiției și cu incompatibilitățile impuse acestuia. Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, prevede că salariul se stabilește pe baza valorii de referință care se înmulțește cu coeficientul de salarizare corespunzător funcției de judecător.

În acest sens, s-a reținut că, potrivit *Legii bugetului de stat pentru anul 2022* nr. 205 din 06 decembrie 2021, în art. 10 alin. (2) s-a stabilit că, pentru calcularea, începând cu **1 ianuarie 2022**, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se stabilește (...):

d) în mărime de **2500 de lei** pentru:

– *judecători* (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție), procurori, inspectori-judecători, inspectori din cadrul Inspecției procurorilor;

(...)

e) în mărime de **2600 de lei** – pentru *judecătorii din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție*;

(...).

Concomitent, după adoptarea de Curtea Constituțională a Hotărârii nr. 21 din 06 decembrie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea bugetului de stat pentru anul 2023 și pe parcursul anului 2023 a operat mai multe modificări.

Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22 decembrie 2022 în art. 10 alin. (1) s-a stabilit că, pentru calcularea, începând cu **1 ianuarie 2023**, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se stabilește (...):

d) în mărime de **2500 de lei** pentru:

– *judecători* (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție), procurorii inspectori-judecători, inspectori din cadrul Inspecției procurorilor și directorul Institutului Național al Justiției; (...);

e) în mărime de **2600 de lei** – pentru *judecătorii din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție*.

Astfel, valoarea de referință pentru salarizarea judecătorilor a rămas neschimbată.

S-a reținut că ulterior, prin *Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 16 din 22 iunie 2023*, Parlamentul a modificat Legea bugetului de stat pentru anul 2023 și valorile de referință:

(...)

e) în mărime de **2850 de lei** – pentru judecători (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție) și inspectorii-judecători;

f) în mărime de **3000 de lei** pentru:

– judecătorii din cadrul Curții Constituționale, al Curții Supreme de Justiție și al Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv membrii care nu fac parte din rândul judecătorilor;

(...)

Plenul CSM și-a manifestat îngrijorarea față de faptul că, la elaborarea Legii bugetului de stat pentru anul 2023, în 2024 nu s-a ținut cont de **Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 06.12.2022**.

Plenul CSM a atestat că, ignorarea de Guvernul Republicii Moldova și Parlamentul Republicii Moldova a Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 06 decembrie 2022 atrage un impact negativ asupra activității sistemului judecătoresc, iar în final poate genera acțiuni ale judecătorilor în instanța de judecată cu privire la încasarea diferenței la salariu, a penalităților și despăgubirilor.

Plenul CSM a concluzionat că, în contextul în care prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 06 decembrie 2022 s-a recunoscut constituțional articolul 12 alin. (15) și 29 alin. (2) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, și, în măsura în care ajustarea anuală a mărimii valorii de referință de salarizare a judecătorilor și a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este obligatorie și se bazează cel puțin pe rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor, a rămas până în prezent a fi neexecutată integral, este necesar a sesiza organul constituțional în acest sens.

Totodată, prin Hotărârea **nr. 263/14 din 27 iunie 2023**, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a solicitat Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova uniformizarea nivelului de salarizare a angajaților secretariatelor Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție și personalului instanțelor judecătorești de la toate nivelurile cu salarizarea funcționarilor din cadrul altor puteri în stat.

Plenul CSM a remarcat că, sistemul de salarizare în totdeauna a constituit un element-cheie în societate, în special, ținând cont de realitățile social-economice

actuale, iar reformarea sistemului de salarizare în sectorul bugetar, și, în special, în justiție, reprezintă una dintre prioritățile de guvernare.

Temei pentru înaintarea sesizării a constituit proiectul de lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22 decembrie 2023, care prevedea majorarea claselor de salarizare pentru personalul din cabinetul Prim-viceprim-ministrului, vicepreședintelui Parlamentului, viceprimministrului, președintelui fracțiunii parlamentare, ministrului, Avocatului Poporului, președintelui Consiliului pentru Egalitate, iar valoarea de referință pentru calcularea salariilor angajaților din cadrul CSM, CSJ și al instanțelor de judecată a rămas neschimbat.

Problema diferenței dintre nivelul de salarizare a funcționarilor publici din cadrul Guvernului, Parlamentului și Curții Constituționale, în raport cu acei din cadrul Secretariatului CSM și Secretariatului CSJ de mai multe ori a constituit obiectul de examinare de către Curtea Constituțională.

La caz, s-a reținut că în Hotărârea nr. 24 din 10 septembrie 2013 Curtea Constituțională a statuat că:

„54... asigurarea unui echilibru între puterile statului se reflect și în gradul de proporționalitate al asigurării materiale a personalului administrativ, care în final contribuie la realizarea sarcinilor de către reprezentanții acestor trei puteri...”

63... pentru garantarea unei puteri judecătorești echivalente după statut cu celelalte două ramuri ale puterii de stat, este necesară menținerea unui tratament echivalent și pentru componentele ajutoare ale acestei puteri, inclusiv crearea condițiilor necesare pentru asigurarea cu personal calificat și competitiv...”

Astfel, prin adoptarea modificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22 decembrie 2023, nu s-a ținut cont de aceste constatări ale Înaltei Curți, și, în special, de prevederile garantate de art. 6 din Constituție. Or, într-un stat guvernat de preeminența dreptului, principiul independenței judecătorești este însoțit de mai multe garanții, vitale pentru independența judiciară instituțională și individuală și fără de care ar fi imposibilă funcționarea efectivă și imparțială a instanțelor (§ 55 Hotărârea Curții Constituționale nr. 38 din 7 decembrie 2021).

Necesitatea uniformizării sistemului de salarizare a personalului ce contribuie la înfăptuirea justiției, rezultă din caracterul depășit și necorespunderea salarizării acestora cu principiile unui sistem modern de salarizare, cât și din gradul responsabilităților și volumului de lucru ce le revin în exercitarea funcțiilor de serviciu.

În cadrul ședinței, membrii CSM au menționat că, adoptarea prezentelor reglementări este actuală și necesară, în condițiile în care textul propus este elaborat într-un document de politici a obiectivelor aferente problemelor existente, cu definirea instrumentelor de soluționare a impactului așteptat, va permite stabilirea pe termen mediu a unei viziuni de ansamblu de dezvoltare durabilă a sectorului justiției.

2.3. Activitatea de contencios în perioada anului 2023

În corespundere cu prevederile art. 191 alin. (1), (3) și (5) din Codul administrativ judecătoriale soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ. Acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii sunt soluționate în primă instanță de Curtea de Apel Chișinău (în vigoare până la 01 septembrie 2023), iar Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor și încheierilor curții de apel, pe acest gen de cauze.

Potrivit modificărilor operate în art. 191 din Codul Administrativ, din 01 septembrie 2023 Curtea Supremă de Justiție soluționează în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii.

Corespunzător, din 18 aprilie 2023, hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, adoptate în condițiile art. 39 din Legea nr. 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, pot fi contestate la Curtea Supremă de Justiție.

În conformitate cu prevederile precitate, pe perioada anului 2023, cu participarea Consiliului Superior al Magistraturii (în calitate de reclamant, pârât, persoană terță/intervenient accesoriu, apelant, recurent, intimat) pe rolul instanțelor de judecată s-au judecat **134** (una sută treizeci și patru) de cauze, dintre care **36** (treizeci și șase) de cauze au fost finalizate (fiind adoptate decizii irevocabile), iar altele **98** (nouăzeci și opt) de cauze se află în proces de examinare.

Din cele **36** de cauze finalizate cu adoptarea de acte de dispoziții **irevocabile** (în care CSM deținea calitatea de pârât/intimat) de judecătorie au fost emise **2** (două) hotărâri prin care a fost respinsă acțiunea înaintată împotriva Consiliului; **1** (una)-încheierea prin care a dispus încetarea procesului; **1** (una) încheiere a fost respinsă cererea de revizuire. Curtea de Apel Chișinău a adoptat: **4** (patru) decizii prin care a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanței (prin care a fost respinsă acțiunea împotriva Consiliului); **2** (două) decizii, prin care a respins recursul și a menținut încheierea primei instanțe (prin care s-a dispus restituirea cererii de chemare în judecată); **6** (șase) încheieri prin care a declarat inadmisibilă acțiunea. Curtea Supremă de Justiție ca instanță de fond a emis **2** (două) încheieri prin care a declarat acțiunea inadmisibilă; ca instanță de recurs a emis; **3** (trei) decizii prin care recursul a fost declarat inadmisibil; iar în **15** (cincisprezece) dosare a fost respins recursul și menținută încheierea primei instanțe.

Totodată, în anul 2023, Curtea de Apel în calitate de instanță de fond, a adoptat hotărâri definitive prin care a respins acțiunile înaintate către Consiliul Superior al Magistraturii în **6** (șase) cauze, iar în altele **6** (șase)- a admis acțiunile. La moment, în privința tuturor acestor hotărâri au fost depuse recursuri care se examinează în ordinea stabilită la Curtea Supremă de Justiție.

Din acțiunile intentate împotriva Consiliului Superior al Magistraturii care au fost **respinse/declarat inadmisibile** reprezintă relevanță următoarele: cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Druță Ion către Consiliul Superior al Magistraturii, terți, M. Guzun și G. Dașchevici, privind anularea Hotărârii CSM nr. 375/25 din 24 octombrie 2019 cu privire la

sesizarea procurorului General interimar, Dumitru Robu, referitor la eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale, reținerea, aducerea silită, arestarea, perchezitionarea și atragerea la răspundere penală în privința judecătorului și președintelui Curții Supreme de Justiție, Ion Druță; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lazari Serghei către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârii CSM nr. 1/1 din 19 ianuarie 2021 „ Cu privire la contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 29/7 din 16 octombrie 2020; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Țurcanu Radu către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârii CSM nr.100/8 din 10.05.2022 cu privire la sesizarea Procurorului General interimar, Dumitru Robu, referitor la eliberarea acordului pentru pornirea urmăririi penale în privința unui judecător; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cotea Ion către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârii CSM nr. 51/5 din 30 martie 2022 cu privire la contestarea Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 11/6 din 28 mai 2021, emise în privința judecătorului; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul General interimar către Consiliul Superior al Magistraturii privind contestarea Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.164/12 din 19 iulie 2022 cu privire la abrogarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii nr. 34/3 din 24 ianuarie 2020, nr. 289/25 din 13 octombrie 2020 și nr. 309/26 din 27 octombrie 2020; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vavrin Galina, Dănăilă Ion către Consiliul Superior al Magistraturii, privind constatarea nulității actelor administrative individuale defavorabile ilegale Hotărârea Colegiului disciplinar nr. 24/8 din 21 octombrie 2022 și răspunsul CSM nr. 44 m/i din 09.01.2023.

Dintre acțiunile reclamanților care au fost admise de Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond (soluții contestate), se enumeră:

- cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Druță Ion către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârii CSM nr. 364/21 din 24.09.2019; cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Avasiloaie Tatiana către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârii CSM nr. 276/26 din 09 noiembrie 2021;

- cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andriaș Liliana către Consiliul Superior al Magistraturii, privind contestarea Hotărârii CSM nr. 8/1 din 14 ianuarie 2014;

- cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghieș Alexandru către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârilor CSM nr. 292/27 din 16.11.21 și nr. 313/31 din 30.11.2021;

- cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Chișca – Doneva Tamara către Consiliul Superior al Magistraturii, privind anularea Hotărârilor CSM nr. 48/4 din 29.03.2022 și nr. 81/6 din 15.04.2022;

- cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul General interimar către Consiliul Superior al Magistraturii privind anularea Hotărârii CSM nr.132/10 din 27.05.2022.

La situația din 02 ianuarie 2024 dintre cele **98** (nouăzeci și opt) de **cauze pedinte**- în prima instanță în ordine generală și contencios administrativ se examinează – **50** (cincizeci) cauze; în ordine de apel- **13** (treisprezece) cauze; în ordine de recurs – **33** (treizeci și trei) cauze; în revizuire – **2** (două) cauze. Corespunzător, în cadrul proceselor aflate pe rol, Consiliul are calitatea de reclamant – **1** (una) cauză, calitatea de pârât – **40** (patruzeci) cauze, apelant/ recurent– **8** (opt) cauze, intimat – **31** (treizeci și una) cauze, terț/ intervenient accesoriu- **18** (optsprezece) cauze.

Din numărul total de cauze aflate în examinare pe rolul instanțelor judecătorești naționale, în care Consiliul este parte în proces, în instanțele de prim nivel se judecă **16** (șaisprezece) cauze, la Curtea de Apel Chișinău (ca instanță de fond) se judecă **10** (zece) cauze, la Curtea Supremă de Justiție (ca instanță de fond) – **26** (douăzeci și șase) cauze, la Curțile de Apel (ca instanță de apel sau recurs) se judecă **14** (paisprezece) cauze, la Curtea Supremă de Justiție în ordine de recurs se judecă **32** (treizeci și două) cauze.

De asemenea, important este de a menționa că pe parcursul anului 2023 au fost contestate în temeiul art.25 din Legea nr.947 din 19-07-1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 40 din Legea nr. 178 din 25-07-2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, doar **15 hotărâri din totalul de hotărâri** adoptate de Plenul Consiliul Superior al Magistraturii în anul 2023, printre care pe 9 (nouă) cauze în calitate de reclamant/contestatari sunt judecători.

În vederea executării hotărârilor judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat în acest sens următoarele hotărâri:

- nr. 386/22 din 12 septembrie 2023 prin care a fost admisă cererea judecătorului Inga Gorlenco privind punerea în executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 3 decembrie 2020, menținută prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 14 iulie 2021 în cauza de contencios administrativ cu privire la înaintarea propunerii repetate Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă a judecătorului Inga Gorlenco și a fost propusă repetat Președintelui Republicii Moldova candidatura doamnei Inga Gorlenco pentru numirea în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă;

- nr. 387/22 din 12 septembrie 2023 prin care s-a admis cererea judecătorului Veniamin Chihai și s-a propus repetat Președintelui Republicii Moldova candidatura domnului Veniamin Chihai pentru numirea în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă;

- nr. 434/27 din 10 octombrie 2023 prin care a fost admisă parțial cererea Liliane Andriaș privind executarea Hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-1/2022 din 06 martie 2023; a fost pusă în executare Hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-1/2022 din 06 martie 2023; a fost restabilită Liliana Andriaș în funcția deținută până la adoptarea Hotărârii nr. 8/1 din 14 ianuarie 2014; a fost propusă repetat

Președintelui Republicii Moldova, candidatura Lilianei Andriaș pentru numirea, prin transfer, din funcția de judecător al Judecătoriei Comerciale de Circumscripție în funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, începând cu data 16 ianuarie 2014 și prin care au fost respinse ca neîntemeiate cererile Lilianei Andriaș către Consiliul Superior al Magistraturii privind achitarea plăților salariale pentru perioada absenței forțate de la muncă și cu privire la includerea în stagiul vechimii în muncă a perioadei din momentul eliberării din funcție, începând cu data de 16 ianuarie 2014 până în prezent.

Capitolul III.

Bugetul CSM și ale instanțelor judecătorești

3.1. Structura bugetului Consiliului Superior al Magistraturii pentru anul 2023

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22 decembrie 2022 pentru Aparatul Central al Consiliului Superior al Magistraturii (subgrupa 0331) la componenta de bază au fost alocate mijloace financiare în sumă de 22653,9 mii lei, inclusiv, la resurse generale în sumă de 22553.9 mii lei și la venituri colectate 100,0 mii lei.

Cuantumul veniturilor încasate pe parcursul anului 2023 a constituit 8.6 mii lei la subcontul 142320 "Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public".

Repartizarea alocațiilor pe categorii de cheltuieli a fost efectuată reieșind din cadrul de resurse aprobat și în conformitate cu necesitățile Consiliului Superior al Magistraturii ce țin de asigurarea activității de bază.

Astfel, la capitolul Cheltuieli a fost aprobată suma de 19386.0 mii lei precizatul a constituit 22653.9 mii lei. Pe parcursul anului 2023 s-au executat 21105.5 mii lei.

La categoria cheltuielilor de personal au fost aprobate inițial alocații în mărime de 13984.7 mii lei, precizatul constituind 13797.9 mii lei.

La 211180 „Remunerarea muncii” au fost aprobate alocații în mărime de 11051.7 mii lei, precizatul a constituit 10924.9 mii lei, suma executată pe perioada de raportare constituie 9904.1 mii lei.

Suma alocațiilor aprobate la indicatorul 212100 "Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii" a constituit 2933.0 mii lei, precizatul – 2873.0 mii lei executatul – 2872.2 mii lei.

Cuantumul alocațiilor aprobate pentru procurarea bunurilor și serviciilor a constituit 2966.6 mii lei, precizat – 2766.6, mii lei.

La compartimentul 270000 "Prestații sociale" suma aprobată pe an a constituit 1 445,5 mii lei, iar valoarea precizată a fost de 4900.2 mii lei. Executatul la acest capitol a constituit – 4 895.1 mii lei.

Cât privește compartimentul 300000 „Active nefinanciare” suma aprobată inițial a constituit 989.2 mii lei. Precizatul la active nefinanciare constituie 1 189.2 mii lei, iar executatul – 926.9 mii lei.

Pentru procurarea mijloacelor fixe au fost aprobate alocații în mărime de 500,0 mii lei, precizat 700,0 mii lei, executat – 481.3mii lei.

Pentru procurarea stocurilor de materiale circulante au fost aprobate alocații în mărime de 489,2 mii lei, precizat 489,2 mii lei și executate 445.6 mii lei.

La capitolul investiții capitale nu au fost aprobate alocații.

Pentru reparațiile capitale ale clădirilor au fost aprobate alocații în mărime de 300,0 mii lei, însă pe parcursul anului 2023 nu au fost realizate lucrări de reparație.

Astfel, în anul 2023 bugetul CSM a fost executat în proporție de 93.2%. Soldul neexecutat de alocații bugetare la sfârșitul anului 2023 a reprezentat 1548.4 mii lei.

3.2. Structura bugetului instanțelor judecătorești pentru anul 2023

Potrivit art.121 alin.(1) și alin.(11) din Constituția Republicii Moldova, resursele financiare ale instanțelor judecătorești sunt aprobate de Parlament și sunt incluse în bugetul de stat.

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359 din 22 decembrie 2022 pentru instanțele judecătorești au fost alocate mijloace financiare în sumă de **534 031,6 mii lei**, inclusiv 460 633,0 mii lei au constituit alocații la capitolul "Cheltuieli de personal" și 73 398,6 mii lei la alte cheltuieli recurente.

Astfel, bugetul instanțelor judecătorești pentru anul 2023 a fost aprobat cu 36 928,5 mii lei mai mare față de bugetul precizat al anului 2022.

Totodată, prin rectificarea bugetului de stat (Legea nr.168 din 22 iunie 2023), instanțelor judecătorești le-au fost alocate mijloace financiare suplimentare în sumă de **23 185,4 mii lei**, inclusiv: 14 076,8 mii lei pentru plata indemnizațiilor unice de concediere la 28 de judecători plecați în demisie onorabilă, 8 608,6 mii lei la cheltuieli de personal, urmare majorării valorii de referință pentru calcularea salariilor judecătorilor și 500 mii lei suplimentar pentru achiziționarea stocurilor de materiale.

Ulterior, prin rectificarea bugetului de stat (Legea nr. 295 din 19 octombrie 2023), pentru instanțele judecătorești au fost alocate mijloace financiare suplimentare în sumă de **22 870,2 mii lei**, inclusiv: 11 785,8 mii lei la cheltuieli de personal, în legătură cu majorarea valorii de referință pentru calcularea salariilor funcționarilor publici și personalului tehnic, 6 083,8 mii lei la capitolul bunuri și servicii, inclusiv servicii comunale, 3672,4 mii lei pentru plata indemnizațiilor unice de concediere judecătorilor și funcționarilor publici, 1289,4 mii lei pentru achiziționarea stocurilor de materiale, precum și 38,8 mii lei pentru acoperirea altor cheltuieli.

Prin urmare, la sfârșitul perioadei de raportare bugetul precizat pentru instanțele judecătorești a constituit **580 087,2 mii lei**, cu 46 055,6 mii lei mai mult decât bugetul aprobat.

Concomitent cu veniturile de la bugetul de stat, în perioada de raportare instanțele judecătorești au încasat venituri colectate în mărime de 1145,5 mii lei, inclusiv:

- *"Încasări de la prestarea serviciilor cu plată"* – 174,7 mii lei, urmare eliberării copiilor din dosarele participanților la proces și înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată;

- "Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public" – 970,8 mii lei, încasate conform contractelor de transmitere în folosință temporară a încăperilor, încheiate de Curtea Supremă de Justiție, CA Chișinău și judecătoriile Bălți, Orhei și Ungheni.

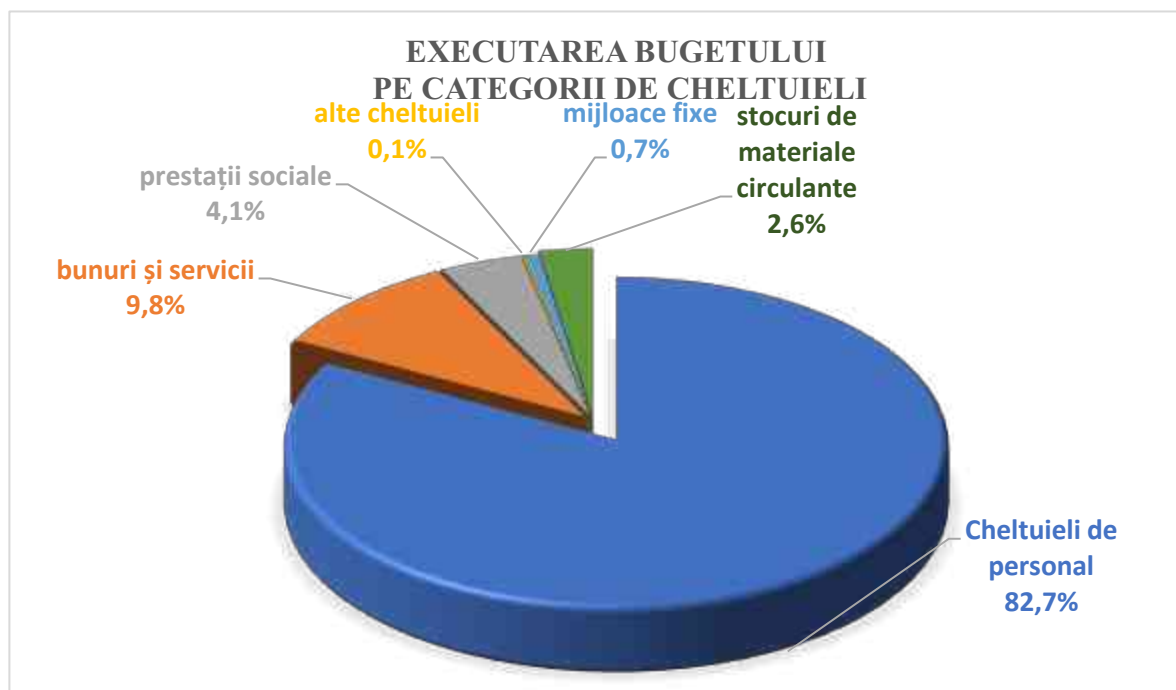
Repartizarea alocațiilor pe categorii de cheltuieli a fost efectuată reieșind din cadrul de resurse aprobate, conform necesităților ce țin de asigurarea activității instanțelor judecătorești.

La capitolul **Cheltuieli și active nefinanciare** a fost aprobată inițial suma de 534 031,6 mii lei, inclusiv 513 946,1 mii lei la cheltuieli și 20 085,5 mii lei la active nefinanciare. Suma precizată la acest capitol a constituit 580 087,2 mii lei, dintre care au fost executate – 563 134,5 mii lei.

Procentul executării bugetului constituie circa 97,1 la sută, pe categorii de cheltuieli alocațiile au fost executate în felul următor:

- cheltuieli de personal – 465 876,3 mii lei,
- bunuri și servicii – 55 252,0 mii lei,
- prestații sociale – 22 898,7 mii lei,
- alte cheltuieli – 581,4 mii lei,
- mijloace fixe – 3 869,3 mii lei,
- stocuri de materiale circulante – 14 656,8 mii lei.

Componența cheltuielilor executate de instanțele judecătorești pe anul 2023 în rapoarte procentuale este prezentată în diagrama de mai jos.

Cheltuielile de personal constituie circa 82,7% din suma integrală ale cheltuielilor instanțelor judecătorești și au fost aprobate inițial pentru anul 2023 în mărime de 460 633,0 mii lei, cu 66 704,5 mii lei (circa 16,9%) mai mult față de anul 2022. Alocațiile la

capitolul respectiv au fost majorate, dat fiind faptul că, la finele anului 2022 au fost majorate valorile de referință pentru calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar cu circa 5%, cu excepția salariilor judecătorilor, totodată, fiind majorate și clasele de salarizare la grefieri din cadrul judecătoriilor și ale curților de apel. Suplimentar, începând cu 01 ianuarie 2023 pentru angajații din sectorul bugetar a fost stabilit un spor lunar în valoare fixă în mărime de 1300 lei și majorat cuantumul salariului minim până la 4000 lei.

Pe parcursul anului 2023 bugetul instanțelor judecătorești a fost suplinit la compartimentul Cheltuieli de personal cu 18 333,5 mii lei, urmare majorării valorilor de referință pentru calcularea salariilor personalului instanțelor judecătorești, după cum urmează:

- pentru funcționarii publici de la 1900 lei la 2500 lei;
- pentru personalul tehnic de la 2000 lei la 2500 lei;
- pentru judecătorii din cadrul judecătoriilor și curților de apel de la 2500 la 2850 lei;
- pentru judecătorii din cadrul Curții Supreme de Justiție de la 2600 lei la 3000 lei;
- pentru judecătorii care au promovat evaluarea externă - 3600 lei.

Totodată, conform Hotărârii CCRM nr.17 din 10 octombrie 2023, au fost majorate clasele de salarizare a unor funcționari publici.

Efectivul-limită al unităților de personal aprobat pentru instanțele judecătorești constituie 2663,5 unități, inclusiv 489 de posturi de judecător, 1730 de unități de funcționari publici și 444,5 de unități îi revine personalului de deservire tehnică și auxiliar.

E de menționat că, prin Hotărârea Guvernului nr. 962 din 28 decembrie 2022 a fost stabilit un moratoriu temporar privind încadrarea personalului în funcțiile vacante până la 31 decembrie 2023, inclusiv pentru instanțele judecătorești pe 385 de posturi vacante. Însă, real, la finele anului în instanțe s-a constatat un număr de 491,5 de posturi vacante, circa 18,5% din efectivul-limită al unităților de personal aprobat.

Analizând salariul mediu lunar pe categoriile de personal (funcții), în comparație cu anul 2022, se constată o creștere a acestuia.

Or, salariul mediu lunar diferă în dependență de nivelul instanței judecătorești.

Astfel, pentru perioada de raportare salariul mediu, cu excluderea premiilor, a constituit:

- la CSJ pentru un judecător a fost – 37800 lei, la funcționar public – 16906 lei și pentru personalul de deservire tehnică și auxiliar – 6237 lei;
- la curțile de apel pentru un judecător a fost – 27299 lei, pentru un funcționar public – 12409 lei și pentru personalul de deservire tehnică și auxiliar – 5796 lei;
- la judecătorii pentru un judecător a constituit – 24606 lei, un funcționar public – 10471 lei și pentru personal de deservire tehnică și auxiliar – 5338 lei.

La capitolul **Prestații sociale** inițial au fost aprobate alocații în sumă de 2592,6 mii lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 22 938,4 mii lei, inclusiv 17 749,2

mii lei aprobate suplimentar la rectificarea bugetului de stat, iar 2596,6 mii lei din contul economiilor formate la alte categorii de cheltuieli. Alocațiile suplimentare au fost necesare pentru achitarea indemnizațiilor neplanificate de concediere pentru judecătorii demisionați și alt personal din cadrul instanțelor judecătorești, precum și pentru plata indemnizațiilor pentru concedii medicale.

Este de menționat că, pe parcursul anului 2023 din cadrul sistemului judecătoresc s-au disponibilizat 45 de judecători.

Bugetul precizat la capitolul **Bunuri și servicii** a constituit 55 728,8 mii lei și a inclus cheltuielile pentru prestarea serviciilor comunale, informaționale și de telecomunicații, serviciilor de reparații curente, de pază și altor servicii în baza contractelor cu diferiți furnizori și persoane fizice. Cheltuielile executate la această categorie au constituit 55 252,0 mii lei, formând un sold neutilizat în mărime de 476,8 mii lei.

Totodată, planul precizat include mijloacele financiare suplimentare în sumă de 6 083,8 mii lei, alocate la rectificarea bugetului de stat (Legea nr. 295 din 19 octombrie 2023) instanțelor judecătorești, în legătură cu necesitățile apărute și prețurile majorate la resursele energetice.

La categoria **Mijloace fixe** (cu excluderea reparațiilor capitale) pentru necesitățile instanțelor judecătorești au fost precizate alocații în sumă de 3 706,1 mii lei. Cele mai mari cheltuieli la această categorie au fost efectuate la articolul "Mașini și utilaje", în sumă de 2 570,1 mii lei, pentru procurarea tehnicii de calcul, scanerelor, aparatelor de multiplicare, echipamentului audio-video și a altor echipamente, necesare pentru asigurarea activității instanțelor judecătorești. Concomitent, mijloace financiare în sumă de 1 058,9 mii lei au fost utilizate pentru procurarea mobilierului necesar, obiectelor de oficiu și gospodărești.

La capitolul **reparații capitale** ale clădirilor au fost aprobate inițial alocații în mărime de 3 937,4 mii lei, inclusiv, 3 661,4 mii lei pentru lucrări de reparație capitală a sediului Ciocana al Judecătoriei Chișinău (etapa II) și 276,0 mii lei pentru crearea condițiilor necesare de acces și a blocurilor sanitare pentru persoanele cu dezabilități în sediul Rezina al Judecătoriei Orhei.

Suma alocațiilor precizate pentru reparații capitale a fost micșorată până la 3373,9 mii lei, dar au fost executate doar 232,0 mii lei, inclusiv 224,0 mii lei de Judecătoria Orhei și 8,0 mii lei de Judecătoria Chișinău. Astfel, din motivul multiplelor contestări la procedura de achiziție publică, contractul de antrepriză pentru executarea lucrărilor de reparație a sediului Ciocana al Judecătoriei Chișinău a fost încheiat la data de 20 decembrie 2023, fapt ce a făcut imposibilă efectuarea lucrărilor în anul de raportare, urmare a fost elaborat doar proiectul devizului de cheltuieli pentru lucrările de reparație.

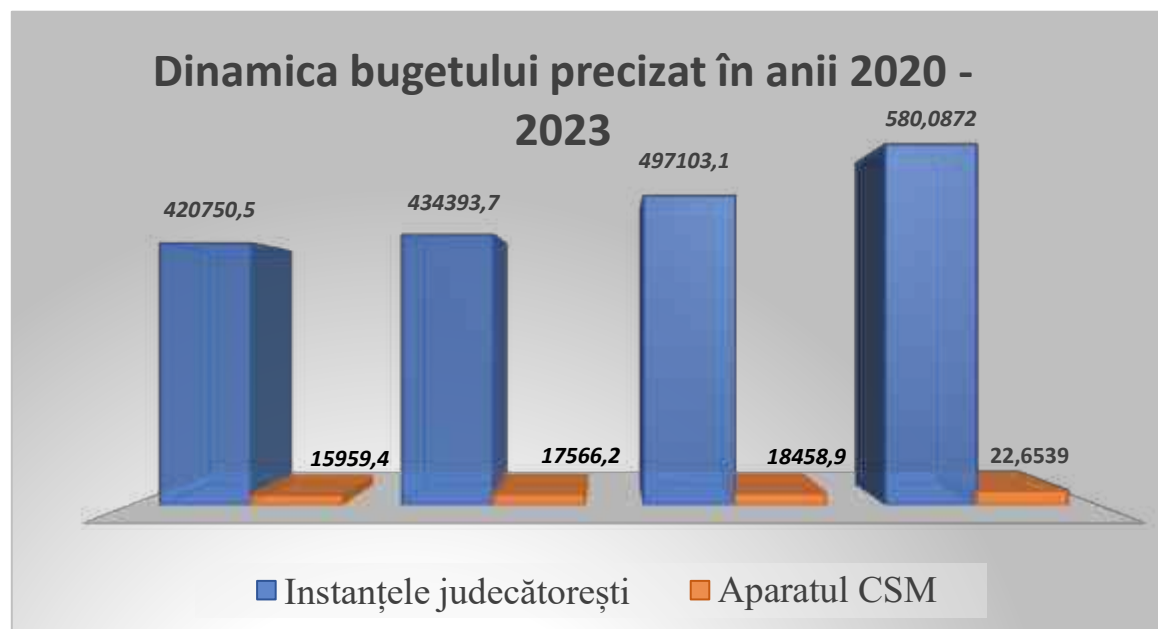
Referitor la compartimentul **Investiții capitale**, alocațiile pentru implementarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, aprobat de Parlamentul Republicii Moldova, se redistribuie Ministerului Justiției.

La capitolul de cheltuieli **Stocuri de materiale circulante** au fost executate 14 656,8 mii lei, din care cea mai mare parte o constituie cheltuielile pentru procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou – 11 191,2 mii lei. Cheltuielile aferente procurării combustibilului necesare pentru alimentarea autoturismelor de serviciu ale instanțelor judecătorești în anul 2023 au constituit 1724,8 mii lei. Tot la această categorie se reflectă cheltuielile privind procurarea pieselor de schimb - în sumă de 798,1 mii lei, procurarea mantiiilor pentru judecători și grefieri - în sumă de 46,9 mii lei și a altor materiale.

3.3. Dinamica bugetului CSM și al instanțelor judecătorești în anii 2020 – 2023

Dinamica bugetului precizat în perioada anilor 2020-2023 poate fi urmărită în diagrama de mai jos.

Astfel, în anul **2020** bugetul precizat total al aparatului CSM și al instanțelor judecătorești a constituit 436 709,9 mii lei, inclusiv:

- la aparatul CSM - 15 959,4 mii lei;
- la instanțele judecătorești – 420 750,5 mii lei.

În anul **2021** bugetul precizat total a constituit 451 959,9 mii lei, inclusiv:

- la aparatul CSM – 17 566,2 mii lei;
- la instanțele judecătorești – 434 393,7 mii lei.

În anul **2022** bugetul precizat total a constituit 515 562,0 mii lei, inclusiv:

- la aparatul CSM – 18 458,9 mii lei;
- la instanțele judecătorești – 497 103,1 mii lei;

În anul **2023** bugetul precizat total a constituit 602 741,1 mii lei, inclusiv:

- la aparatul CSM – 22 653,9 mii lei;
- la instanțele judecătorești – 580 087,2 mii lei;

Analizând bugetul precizat total pe ultimii ani, se observă o majorare constantă a acestuia față de anul precedent.

Totodată, efectuând o analiză pe categoriile de cheltuieli pe ultimii ani bugetari, se observă majorări de alocații la cheltuieli de personal, în legătură cu majorarea anuală a valorii de referință pentru calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar, majorările salariale la grefieri, alocarea resurselor suplimentare pentru plata premiului anual angajaților instanțelor judecătorești, pecum și pentru plata compensatorie în legătură cu majorarea salariului minim. Totodată, în anul 2022 au fost majorate alocațiile pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de creșterea prețurilor la resursele energetice, iar în anul 2023 pentru plata indemnizațiilor unice de concediere judecătorilor plecați în demisie onorabilă.

Prin urmare, alocațiile precizate pentru aparatul CSM și instanțele judecătorești, cu excluderea cheltuielilor de personal, au constituit, după cum urmează:

- în anul 2020 - 70 758,0 mii lei;
- în anul 2021 – 73 147,6 mii lei, majorate cu circa 3,3% față de anul 2020;
- în anul 2022 – 88 674,0 mii lei, majorate cu circa 21,2% față de anul 2021;
- în anul 2023 – 109 976,7 mii lei, majorate cu circa 24,0% față de anul 2022.

Capitolul IV.

Evidența statisticii judiciare

4.1. Analiza activității instanțelor judecătorești

În temeiul Legii nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legii nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, și Hotărârea CSM nr. 845/40 din 26 decembrie 2012, Consiliului i-a fost atribuită sarcina privind generalizarea și analiza statisticii judiciare, din 01 ianuarie 2013.

Statisticile referitoare la activitatea instanțelor judecătorești rămân a fi în continuare un instrument esențial pentru organizarea și administrarea activității judiciare, un instrument de evaluare a activității și eficienței sistemului de justiție, reflectă activitățile legislative, de reglementare și de elaborare a politicilor corespunzătoare. Analiza acestor date se înscrie în atribuțiile Consiliului de a prezenta publicului larg și sistemului judecătoresc o imagine detaliată asupra activității desfășurate de instanțele judecătorești și a tendințelor observate pe parcursul anilor. Prin urmare, analiza statistică este esențială.

În acest sens, statistica judiciară oferă informații importante cu privire la activitatea instanțelor judecătorești, prin intermediul *Modulului de raportare statistică electronică* (MRSE) ce extrage datele în mod automat din *Programul integrat de gestionare a dosarelor* (PIGD).

În prezent, MRSE permite generarea din PIGD a 165 de rapoarte statistice pentru judecătorii, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție. După formă și conținut, rapoartele statistice întocmite prin utilizarea MRSE corespund integral prevederilor Instrucțiunii cu privire la raportarea statistică electronică în instanțele judecătorești, aprobate prin Hotărârea CSM nr.835/27 din 14 octombrie 2014, cu modificările și completările ulterioare, și cerințelor formulate de instanțele judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii și Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Consiliul Superior al Magistraturii anual întocmește informațiile statistice referitoare la cauzele aflate în procedură și cele examinate, pentru a analiza, compara și evalua volumul, calitatea soluționării cauzelor în timp atât separat pe fiecare instanță, cât și la general pe întreg sistemul judecătoresc.

Prin urmare, până la data de 15 ianuarie a fiecărui an după perioada de raportare, instanțele de judecată verifică și introduc informația necesară din dosarele aflate în examinare și, ca urmare, Consiliul Superior al Magistraturii extrage și verifică rapoartele statistice electronice utilizând Modulul de Raportare Statistică Electronică.

4.2. Volumul de lucru pe întreg sistemul judecătoresc

Consiliul Superior al Magistraturii, analizând informația statistică obținută, atestă următoarea situație.

Pe parcursul perioadei raportate, în procedura instanțelor judecătorești s-au aflat în total **352684** de dosare, inclusiv 256100 dosare înregistrate, dintre care restanța cauzelor nesoluționate la începutul perioadei de referință a constituit 96584 dosare.

Din numărul total de cauze aflate în procedură în perioada raportată instanțele judecătorești au examinat **252833** de dosare, ceea ce reprezintă **72%** de soluționare.

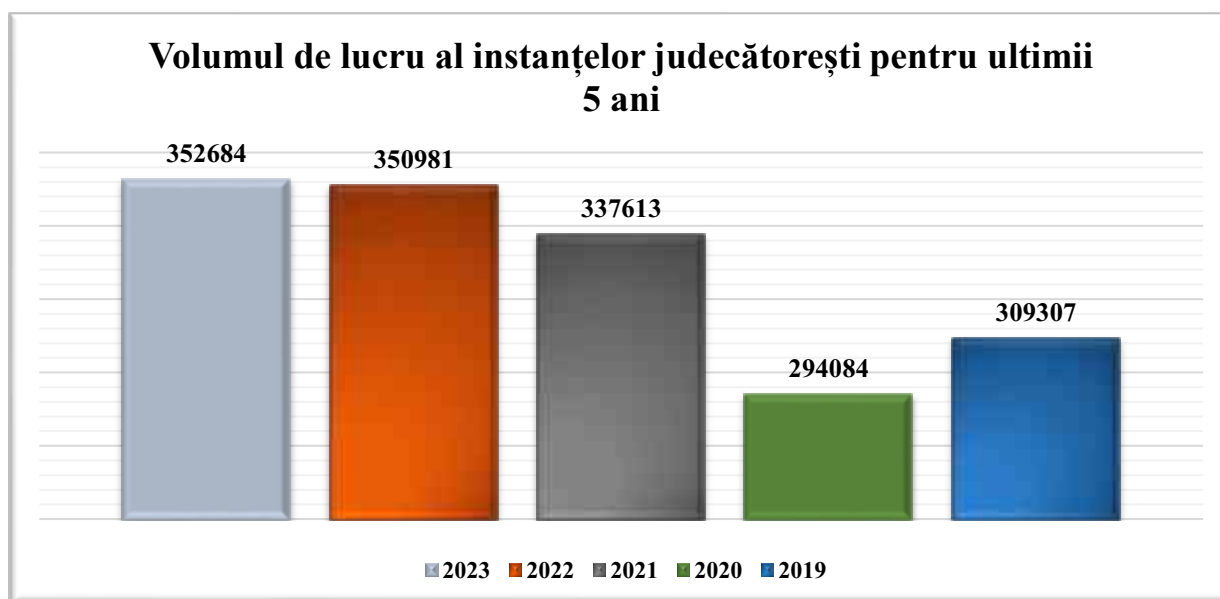
Comparativ cu anul 2022 (254507 cauze) numărul cauzelor examinate în anul 2023 s-a micșorat neesențial cu 1674 cauze sau cu **0,7%**.

Analizând datele statistice generalizate din anul 2023 se constată că volumul de lucru în cadrul instanțelor judecătorești în comparație cu anul precedent a crescut nesemnificativ cu **0,5%** sau cu 1703 dosare.

Ca urmare, examinând dinamica volumului de lucru pentru ultimii 5 ani în instanțele judecătorești, observăm că în anul de referință s-a remarcat cel mai mare volum de lucru, deci diferența între anul 2019 (309307 dosare) și anul 2023 (352684 dosare) este de 43377 de dosare sau cu **12,3%**.

După o analiză între anii vizați în diagrama de mai jos (2019-2023), se observă că, în anul 2020 volumul de lucru a fost cel la mic, acest fapt datorându-se situației pandemice. Or, situația menționată fiind o provocare nu doar pentru întreaga societate, dar și pentru sistemul judecătoresc, care în rezultat s-a răsfrânt asupra rezultatelor activității judecătorilor.

Dinamica volumului de lucru pe ultimii 5 ani în instanțele judecătorești este reflectată în diagrama de mai jos:

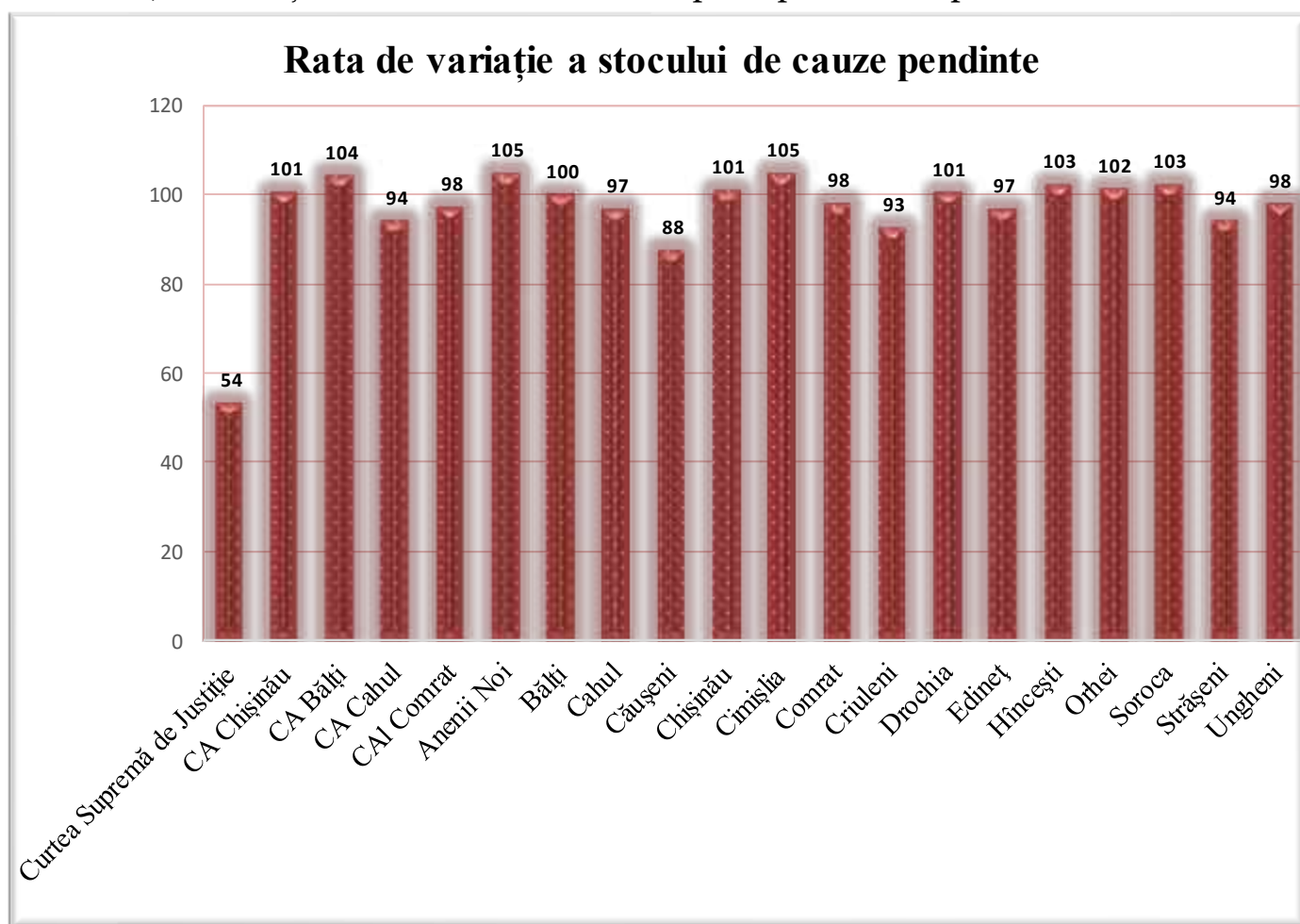

De menționat că, în PIGD sunt conectate pe lângă Modulul de Raportare Statistică Electronică (MRSE) și Modulul de măsurare a performanței instanțelor judecătorești (MMP), ce generează date pentru 17 indicatori de performanță.

Unul dintre acești indicatori este *rata de variație a stocului de cauze pendinte*². Acest indicator, utilizat împreună cu ceilalți indicatori de măsurare a performanței, evaluează cum este gestionat fluxul de dosare de către instanța de judecată. O rată de variație a stocului de cauze pendinte, care e aproape de 100%, indică abilitatea instanței sau a unui sistem judiciar de a rezolva aproximativ același număr de cauze ca numărul de cauze intrate în perioada de timp examinată.

Analizând datele statistice automatizate în PIGD, prezentate în tabelul și diagrama de mai jos, extrase din MMP se pot constata următoarele:

Rata de variație a stocului de cauze pendinte în perioada raportată, în ansamblu, reprezintă **99%**. Din numărul total de 256100 de dosare înregistrate și repartizate judecătorilor în perioada sus-menționată, au fost încheiate 252833 de dosare, inclusiv și cauzele restante de la începutul perioadei raportate.

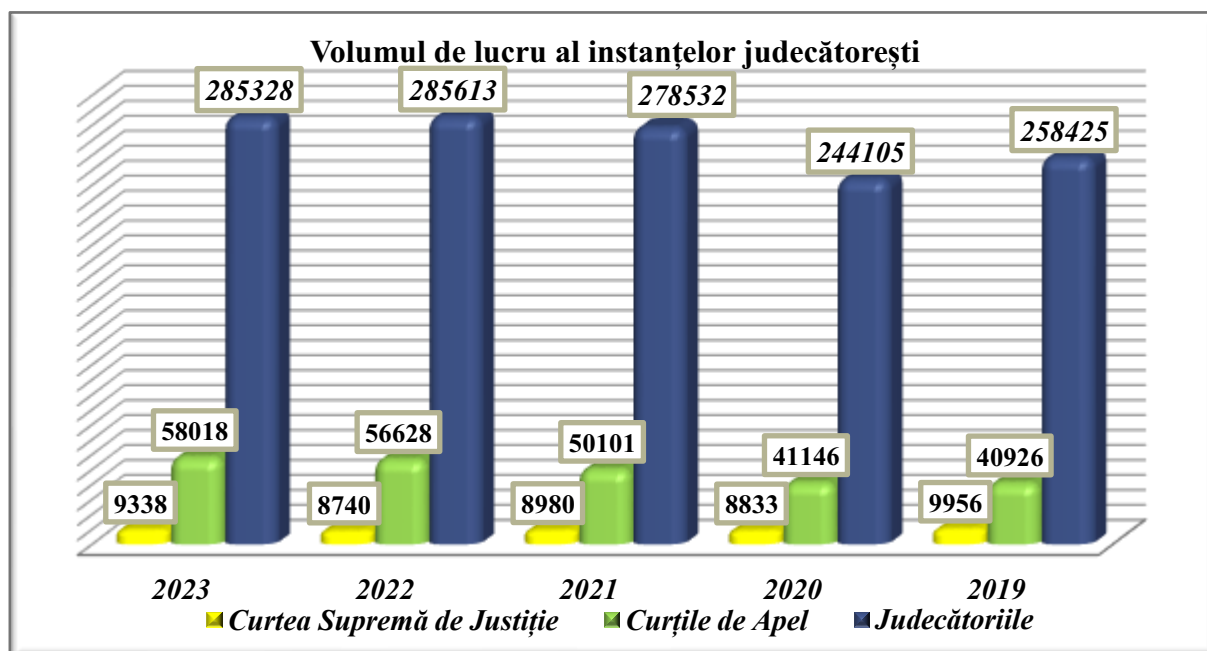

² *Rata de variație a stocului de cauze pendinte: Raportul dintre cauze noi și cauzele soluționate, în decursul unei perioade, exprimat în procente.*

Instanțele judecătorești	Rata %	Dosare înregistrate în perioada raportată	Dosare încheiate
Curtea Supremă de Justiție	54	8042	4313
Curtea de Apel Chișinău	101	30223	30502
Curtea de Apel Bălți	104	7581	7917
Curtea de Apel Cahul	94	2366	2230
Curtea de Apel Comrat	98	2166	2113
Anenii Noi	105	5160	5419
Bălți	100	21917	21957
Cahul	97	9974	9685
Căușeni	88	5773	5069
Chișinău	101	80255	81215
Cimișlia	105	5675	5970
Comrat	98	5619	5521
Criuleni	93	3803	3528
Drochia	101	10011	10074
Edineț	97	12285	11914
Hîncești	103	8878	9100
Orhei	102	13982	14192
Soroca	103	8675	8901
Strășeni	94	6366	6005
Ungheni	98	7349	7208
Total	99	256100	252833

În diagrama de mai jos este reflectată dinamica cauzelor aflate în procedură în instanțele judecătorești pe ultimii 5 ani:

Sarcina medie lunară³ atribuită unui judecător a constituit **104** de cauze per judecător, fapt reflectat în următorul tabel:

Instanțele de judecată	Anul 2023		
	<i>numărul efectiv de judecători</i>	<i>Volumul de lucru</i>	<i>sarcina medie lunară atribuită unui judecător</i>
<i>Curtea Supremă de Justiție</i>	9	9338	104
<i>Curțile de Apel</i>	64	58018	91
<i>Chișinău</i>	35	43178	123
<i>Bălți</i>	19	9261	49
<i>Cahul</i>	6	2942	49
<i>Comrat</i>	4	2637	66
<i>Judecătoriile naționale</i>	267	285328	107
TOTAL	340	352684	104

Potrivit datelor statistice pe parcursul anului de referință, sarcina medie lunară revenită unui judecător a constituit:

- de la Curtea Supremă de Justiție – 104 dosare;
- de la curțile de apel – 91 de dosare;
- de la judecătoriile naționale – 107 cauze.

Restanța cauzelor nesoluționate la sfârșitul perioadei raportate a constituit **99851** de dosare.

Deci, s-a constatat creșterea restanței cauzelor nesoluționate la sfârșitul perioadei raportate cu **3,3%** față de anul precedent, motivul principal fiind demisionarea masivă a judecătorilor.

A. Volumul de activitate al judecătorilor

În anul 2023 în instanțele naționale s-au aflat pe rol **285328** de dosare, inclusiv restanța de la sfârșitul anului 2022.

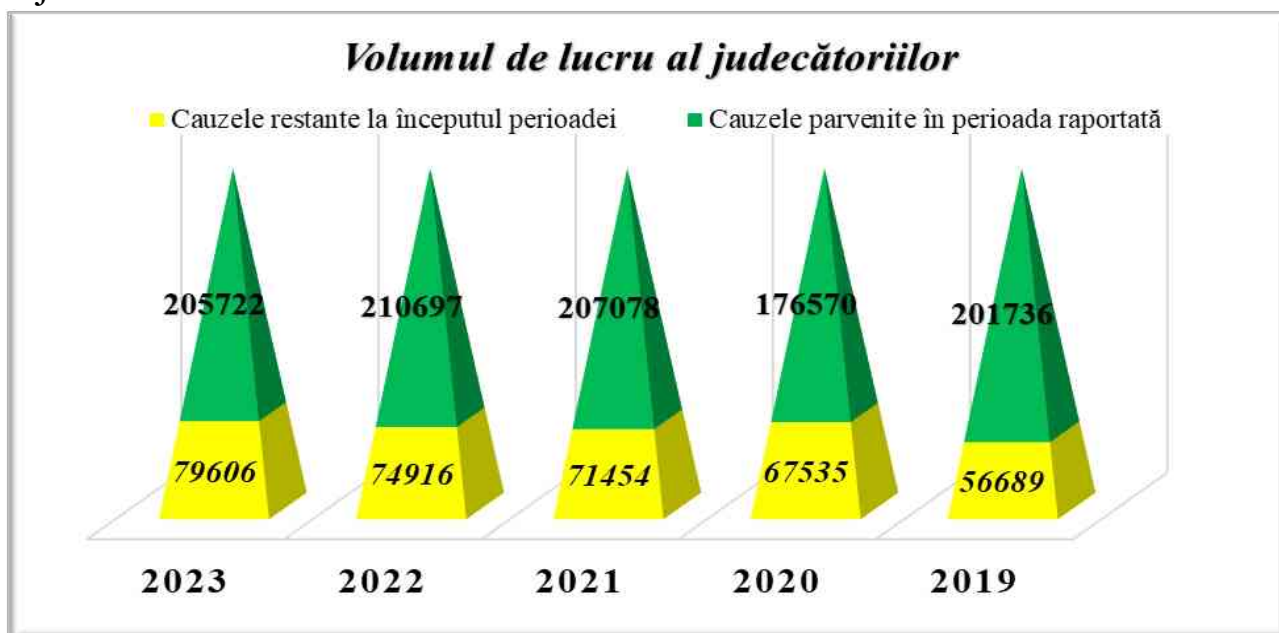
Volumul de activitate al judecătorilor în anul 2023 s-a micșorat neesențial: cu 285 de dosare față de anul precedent, iar în comparație cu anul 2019 acesta a crescut cu 9,4% sau cu 26903 dosare.

Sarcina medie atribuită unui judecător în anul 2023 este de 107 dosare. Făcând o analiză comparativă cu anul precedent, se observă că situația s-a agravat, dat fiind faptul că anul trecut sarcina medie a constituit 103 cauze.

³ Sarcina medie lunară per judecător este calculată luându-se în considerare și durata concediilor anuale plătite (10 luni).

Dinamica volumului de lucru pentru ultimii 5 ani se reflectă în diagrama de mai jos:

În perioada anilor 2019–2023 restanța dosarelor crește de la an la an, deci aceasta s-a majorat cu 28,9%.

Făcând o analiză comparativă a volumului de lucru pentru anul 2023 între sediile Judecătoriei Chișinău, s-a stabilit că, cea mai mare creștere a numărului de dosare a avut loc în sediile Centru, Ciocana și Buiucani, ca și în anul precedent.

Examinând *informația generată din PIGD privind mersul examinării dosarelor în judecătorii* din tabelul prezentat mai jos observăm că, Judecătoria Chișinău, ca și anii precedenți este instanța cu cel mai mare volum de lucru. La sediile Buiucani și Rîșcani ale Judecătoriei Chișinău reflectă, că acesta este în creștere față de anul precedent, iar la sediul Ciocana volumul este în scădere față de anul 2022. Deci, acest fapt ține de specializarea materiei contravenționale repartizate de la sediul Ciocana la sediile Buiucani și Rîșcani ale Judecătoriei Chișinău.

Din cele 122845 de dosare aflate pe rol la Judecătoria **Chișinău**, în anul 2023 42590 au fost dosare restante la începutul perioadei de raportare și 80255 de cauze parvenite în perioada raportată, comparativ cu anul precedent volumul a scăzut cu 2,8%. Astfel, volumul de lucru pentru anul 2022 la Judecătoria Chișinău a constituit 126345 de dosare, din ele 38588 au fost dosare restante la începutul perioadei de raportare și 87757 dosare parvenite în perioada raportată.

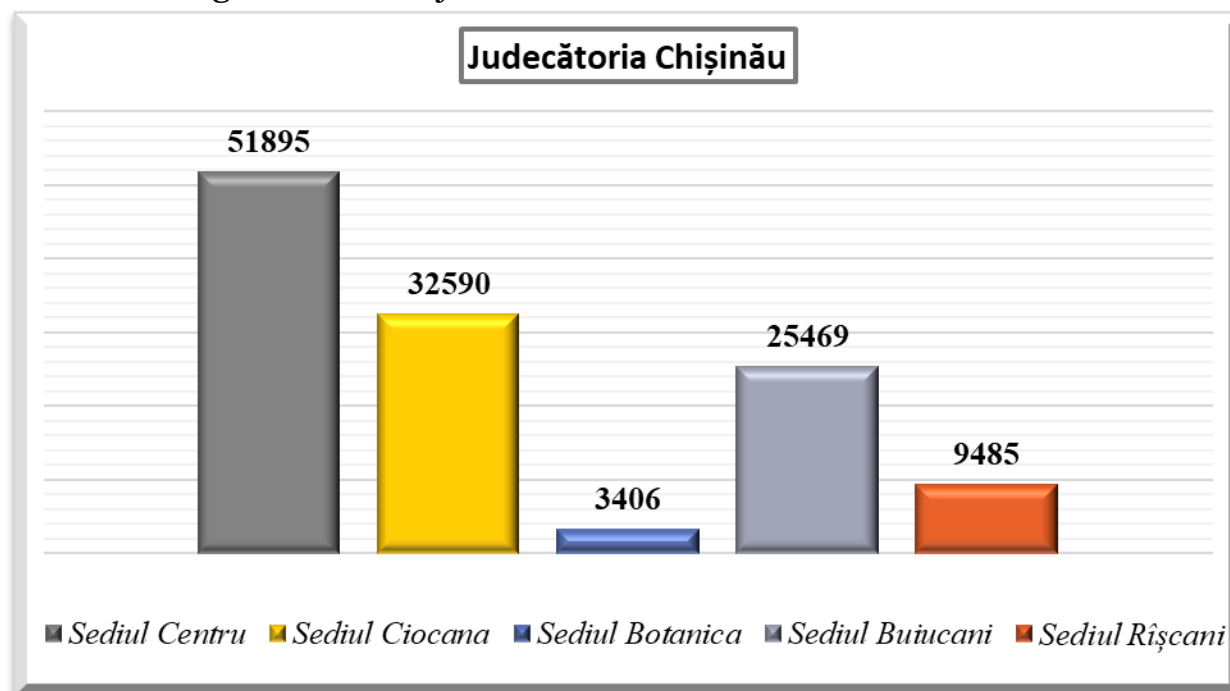
În același timp, situația este avantajoasă în această instanță, având în vedere faptul că rata de variație a stocului pe cauze pendinte a crescut. Așadar, în Judecătoria Chișinău, rata de variație a stocului de cauze pendinte a constituit 101%, în anul precedent fiind de 96%.

Ca urmare a analizei comparative între anii 2022 și 2023, volumul de lucru la Judecătoria Chișinău este reflectat în tabelul următor:

	Sediile	anul 2022			anul 2023		
		<i>Volumul total de activitate</i>	<i>Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)</i>	<i>Rata de variație a stocului din volumul de lucru (%)</i>	<i>Volumul total de activitate</i>	<i>Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)</i>	<i>Rata de variație a stocului din volumul de lucru (%)</i>
Judecătoria Chișinău	Total	126345	95,5%	66,4%	122845	101%	66%
	<i>Sediul Botanica</i>	<i>3521</i>	<i>129,8%</i>	<i>28,8%</i>	<i>3406</i>	<i>120%</i>	<i>32%</i>
	<i>Sediul Buiucani</i>	<i>21615</i>	<i>70,7%</i>	<i>49,4%</i>	<i>25469</i>	<i>96%</i>	<i>55%</i>
	<i>Sediul Centru</i>	<i>52152</i>	<i>91,3%</i>	<i>58,8%</i>	<i>51895</i>	<i>103%</i>	<i>60%</i>
	<i>Sediul Ciocana</i>	<i>41802</i>	<i>113,3%</i>	<i>91,7%</i>	<i>32590</i>	<i>106%</i>	<i>95%</i>
	<i>Sediul Rîșcani</i>	<i>7255</i>	<i>70,6%</i>	<i>43,1%</i>	<i>9485</i>	<i>74%</i>	<i>42%</i>

Iar, dinamica volumului de activitate la Judecătoria Chișinău se poate urmări în diagrama de mai jos:

Reieșind din informația generată din PIGD privind mersul examinării dosarelor a judecătorilor prezentată mai jos, se poate face o examinare complexă a volumului de lucru, fiind util a observa nu doar activitatea Judecătoriei Chișinău, ci și volumul de lucru al altor judecătoria în comparație cu anul 2022.

RAPORTUL DE ACTIVITATE AL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI AL SISTEMULUI JUDECĂTORESC ÎN ANUL 2023

	anul 2023					anul 2022				
Judecătoria/sediul	Volumul de lucru		Total volumul de activitate	Rata de variație a stocului din volumul de activitate (%)	Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)	Volumul de lucru		Total volumul de activitate	Rata de variație a stocului din volumul de activitate (%)	Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)
	Restul cauzelor și materialelor la începutul perioadei de referință	Numărul total de cauze și materiale parvenite în perioada de referință				Restul cauzelor și materialelor la începutul perioadei de referință	Numărul total de cauze și materiale parvenite în perioada de referință			
Anenii Noi	1323	5160	6483	84%	105%	910	5014	5924	78%	92%
Sediul Bender	626	1987	2613	84%	111%	271	2135	2406	74%	83%
Sediul Central (Anenii)	697	3173	3870	83%	102%	639	2879	3518	80%	98%
Bălți	4437	21917	26354	83%	100%	5081	22084	27165	84%	103%
Sediul Central (Bălți)	3411	14368	17779	83%	103%	4060	14927	18987	82%	104%
Sediul Fălești	600	4096	4696	83%	95%	533	3975	4508	87%	99%
Sediul Sîngerei	426	3453	3879	84%	94%	488	3182	3670	89%	103%
Cahul	3552	9974	13526	72%	97%	3886	9921	13807	74%	103%
Sediul Cantemir	969	1988	2957	65%	97%	862	1951	2813	66%	95%
Sediul Central (Cahul)	2309	6781	9090	72%	96%	2575	6425	9000	75%	105%
Sediul Taraclia	274	1205	1479	84%	103%	449	1545	1994	85%	109%
Căușeni	2281	5773	8054	63%	88%	2636	5765	8401	73%	106%
Sediul Central (Căușeni)	1371	3567	4938	59%	82%	1603	3408	5011	73%	107%
Sediul Ștefan Vodă	910	2206	3116	69%	98%	1033	2357	3390	73%	105%
Chișinău	42590	80255	122845	66%	101%	38588	87757	126345	66%	96%
Sediul Botanica	2495	911	3406	32%	120%	2740	781	3521	29%	130%
Sediul Buiucani	10936	14533	25469	55%	96%	6524	15091	21615	49%	71%
Sediul Centru	21550	30345	51895	60%	103%	18546	33606	52152	59%	91%
Sediul Ciocana	3465	29125	32590	95%	106%	7956	33846	41802	92%	113%
Sediul Rîșcani	4144	5341	9485	42%	74%	2822	4433	7255	43%	71%
Cimișlia	2195	5675	7870	76%	105%	1984	5563	7547	71%	96%
Sediul Central (Cimișlia)	1742	4228	5970	77%	109%	1401	4231	5632	69%	92%
Sediul Leova	453	1447	1900	72%	95%	583	1332	1915	76%	109%
Comrat	2622	5619	8241	67%	98%	2347	5613	7960	67%	95%
Sediul Ceadr Lunga	765	2094	2859	68%	93%	802	1379	2181	61%	96%
Sediul Central (Comrat)	1622	2837	4459	66%	104%	1258	3742	5000	69%	93%
Sediul Vulcănești	235	688	923	69%	92%	287	492	779	70%	110%
Criuleni	1114	3803	4917	72%	93%	1137	3667	4804	77%	101%
Sediul Central (Criuleni)	955	3009	3964	69%	91%	878	2729	3607	74%	97%
Sediul Dubăsari	159	794	953	84%	101%	259	938	1197	87%	110%
Drochia	2696	10011	12707	79%	101%	1997	9952	11949	77%	93%
Sediul Central (Drochia)	1559	4337	5896	78%	106%	1132	4593	5725	73%	91%
Sediul Glodeni	463	2845	3308	77%	90%	412	2521	2933	84%	98%
Sediul Riscani Nord	674	2829	3503	84%	104%	453	2838	3291	80%	92%
Edineț	2100	12285	14385	83%	97%	2054	12048	14102	85%	100%
Sediul Briceni	672	3463	4135	76%	91%	701	3243	3944	83%	101%
Sediul Central (Edineț)	653	3706	4359	83%	97%	634	3636	4270	85%	99%
Sediul Donduseni	394	2945	3339	88%	100%	406	3139	3545	89%	100%
Sediul Ocnita	381	2171	2552	87%	102%	313	2030	2343	84%	97%
Hîncești	4054	8878	12932	70%	103%	4002	8573	12575	68%	99%
Sediul Central (Hîncești)	2293	5544	7837	72%	102%	2060	5413	7473	72%	99%
Sediul Ialoveni	1761	3334	5095	68%	104%	1942	3160	5102	62%	100%
Orhei	3506	13982	17488	81%	102%	3220	13881	17101	80%	98%
Sediul Central (Orhei)	1625	7477	9102	83%	101%	1390	7312	8702	82%	97%
Sediul Rezina	1242	4243	5485	81%	105%	1141	4280	5421	78%	98%
Sediul Telenești	639	2262	2901	76%	98%	689	2289	2978	79%	102%
Soroca	2334	8675	11009	81%	103%	2219	8359	10578	78%	99%
Sediul Central (Soroca)	1030	6010	7040	82%	96%	1440	5903	7343	86%	107%
Sediul Florești	1304	2665	3969	79%	117%	779	2456	3235	60%	78%
Strășeni	1896	6366	8262	73%	94%	1833	5728	7561	75%	99%
Sediul Central (Strășeni)	955	3096	4051	71%	92%	925	3250	4175	72%	92%
Sediul Călărași	941	3270	4211	75%	96%	908	2478	3386	79%	108%
Ungheni	2906	7349	10255	70%	98%	3022	6772	9794	70%	102%
Total instanțe	79606	205722	285328	72% ⁶⁵	100%	74916	210697	285613	72%	98%

În concluzie, se observă situația în care instanța cu unul dintre cel mai mare volum de lucru, ca și în anul precedent, se atestă în Judecătoria **Bălți**, volumul de lucru fiind de 26354 de dosare, din ele 4437 de dosare restante la începutul perioadei de raportare și 21917 de cauze parvenite în perioada raportată, deci, volumul de lucru a scăzut față de anul precedent cu 2,9% sau cu 811 dosare. În același timp, situația este defavorabilă în această instanță, având în vedere faptul că rata de variație a stocului pe cauze pendinte a scăzut. Așadar, în Judecătoria Bălți, rata de variație a stocului de cauze pendinte a constituit 100%, în anul precedent fiind de 103%.

Judecătoria Bălți este urmată de Judecătoria **Orhei**, volumul de lucru fiind de 17488 de dosare, deci 3506 dosare restante la începutul perioadei de raportare și 13982 de cauze parvenite în perioada raportată, comparativ cu anul precedent volumul a crescut 2,2%. În această instanță, ca și la Judecătoria Chișinău, situația este favorabilă, dat fiind faptul că rata de variație a stocului pe cauze pendinte a crescut. Deci, în Judecătoria Orhei, rata de variație a stocului de cauze pendinte a constituit 102%, iar în anul precedent fiind de 98%.

Din cele 14385 cauze aflate pe rol la Judecătoria **Edineț**, în anul 2023 – 2100 au fost dosare restante la începutul perioadei de raportare și 12285 de cauze parvenite în perioada raportată, comparativ cu anul precedent, volumul a crescut cu 1,9%. Astfel, volumul de lucru pentru anul 2022 la Judecătoria Edineț a constituit 14102 cauze, din ele 2054 au fost dosare restante la începutul perioadei de raportare și 12048 de dosare parvenite în perioada raportată. Deci, situația este defavorabilă în această instanță, având în vedere faptul că rata de variație a stocului pe cauze pendinte a scăzut, aceasta constituind 97%, în anul precedent fiind de 100%.

Analizând compartimentul volumului de lucru se observă că instanța cu cel mai mic volum de lucru ca și în anul precedent, este Judecătoria Criuleni, acesta fiind de 4917 dosare, din ele 1114 dosare fiind restante de la începutul perioadei de raportare și 3803 dosare parvenite în perioada raportată. Comparativ cu situația din anul trecut, menționăm că volumul de lucru a crescut 2,3% față de anul current, instanța vizată fiind și în anul 2022 cu cel mai mic volum de lucru. Totodată, și la capitolul rata de variație a stocului pe cauze pendinte situația nu este pozitivă în această instanță, având în vedere faptul că rata a constituit 93%, în anul precedent fiind de 101%.

Urmare a examinării datelor statistice prezentate în tabelul de mai sus, se constată că, în unele judecătorii, inclusiv și sedii, se menține o situație stabilă din an în an. Însă în majoritatea judecătoriilor naționale volumul de activitate este în creștere constantă.

La 31 decembrie 2023 restanța cauzelor la sfârșitul perioadei raportate constituia 79570 de cauze, practic fiind identică față de 31 decembrie 2022, sau diferența este de 74 de dosare.

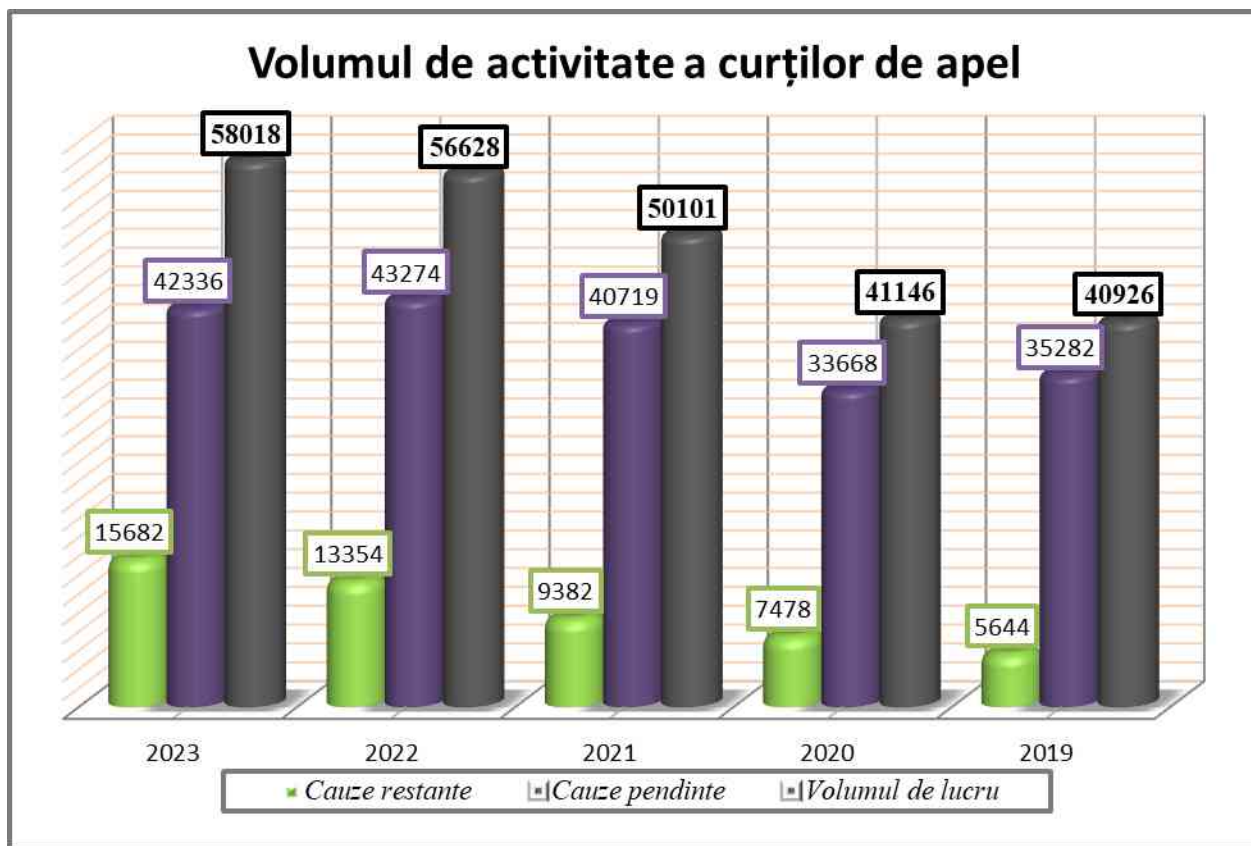
B. Volumul de activitate al curților de apel

Pe parcursul anului 2023 pe rolul curților de apel au fost **58018** cauze, cuprinzând cauze examinate în fond, în apel și în recurs. Comparând activitatea curților de apel, se observă o creștere cu 2,4% a volumului față de anul trecut. Deci, în anul 2022 volumul de lucru a constituit 56628 de cauze.

De remarcat faptul că în anul 2023 sarcina medie atribuită unui judecător a crescut în medie cu 17 cauze, aceasta constituind 91 de cauze, în anul 2022 fiind 74 de dosare, totodată se observă că și numărul de judecători a scăzut față de anul precedent, acesta fiind de 64 de judecători, însă în anul 2022 fiind de 74 judecători.

Ca urmare, examinând dinamica volumului de lucru pentru ultimii 5 ani în curțile de apel, se observă că în anul de referință s-a remarcat cel mai mare volum de lucru, deci, diferența între anul 2019 (40926 dosare) și anul 2023 (58018 dosare) este de 17092 dosare sau cu 29,5%.

Reprezentarea grafică a evoluției volumului de activitate al curților de apel pe ultimii 5 ani se prezintă astfel:

Cel mai mare număr de cauze aflate pe rol, ca și în anii precedenți, s-a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău - 43178 de cauze, unui judecător revenindu-i o sarcină medie de 123 de cauze. Comparând cu anul precedent se observă că, volumul

de lucru la Curtea de Apel Chișinău a crescut doar cu 1,6% sau cu 583 de cauze, însă sarcina medie lunară, fiind în creștere semnificativă (28 dosare) față de anul precedent, motivul principal fiind demisionările judecătorilor.

În categoria cu cel mai mic număr de cauze în anul 2023, ca și în anii precedenți, a fost înregistrată Curtea de Apel Comrat - 2637 de cauze, unui judecător revenindu-i o sarcină medie lunară de 66 dosare. Făcând o comparație cu anul precedent, observăm că în anul de referință se constată o creștere a volumului de lucru al Curții de Apel Comrat cu 8,8% și sarcina medie lunară, fiind în creștere cu 48,5%.

La sfârșitul anului 2023 restanța cauzelor constituia 15256 de cauze sau cu 2,7% mai puține dosare față de 31 decembrie 2022.

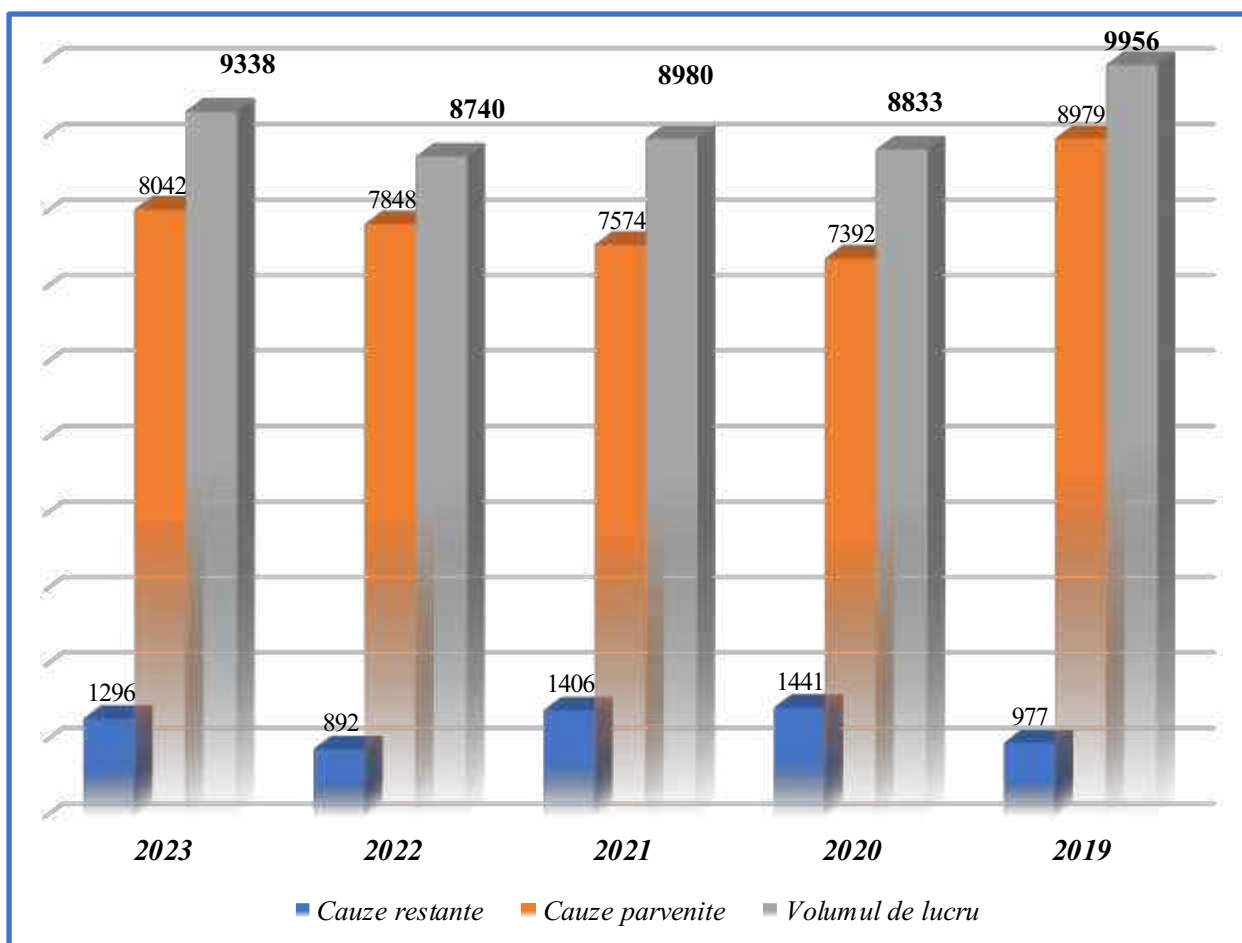
C. Volumul de activitate al Curții Supreme de Justiție

Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești, soluționarea litigiilor apărute în cadrul aplicării legilor garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat. Deci, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) judecă, ca instanță de recurs, cauzele în materie civilă, de contencios administrativ, penală sau în alte materii în condițiile legii procesuale.

Analizând informația statistică a Curții Supreme de Justiție extrasă din MRSE, cât și cea prezentată manual se observă următoarea situație:

În perioada de referință, Curtea Supremă de Justiție a înregistrat un număr de **9338** de dosare, fapt ce indică o creștere cu 6,4% a volumului de lucru față de anul precedent. De menționat că sarcina medie lunară per judecător a atestat o creștere esențială, unui judecător revenindu-i 104 cauze. Comparativ cu anul precedent sarcina a crescut în mediu cu 60%. Motivul principal a fost eliberarea masivă a judecătorilor în legătură cu reformarea sistemului judecătoresc. Totodată, este de menționat că, în anul anterior numărul judecătorilor efectiv în exercițiul funcției au fost 21 de judecători, însă în anul raportării au fost doar 9 judecători.

Evoluția volumului de activitate pe parcursul ultimilor 5 ani la instanța supremă este prezentată în următoarea diagramă:

Ce ține de restanța dosarelor neîncheiate la sfârșitul perioadei, observăm o creștere semnificativă față de anul precedent, deci la 31 decembrie 2023 restanța fiind de 5025 dosare sau cu 74,2%.

Operativitatea întregului sistem judecătoresc

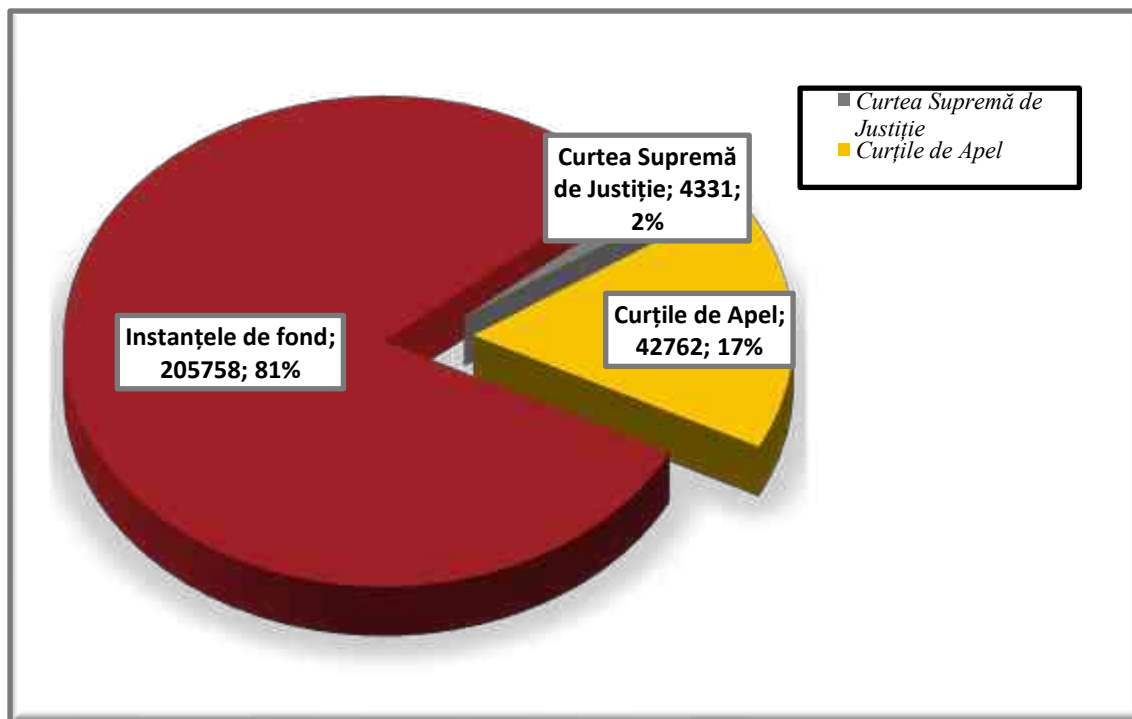
Cu referire la încheierea cauzelor la nivel național s-a atestat că, în 12 luni ale anului 2023 au fost soluționate **252833** de dosare, ceea ce reprezintă o scădere cu 0,7% față de anul precedent - în anul 2022 fiind soluționate în total **254507** de cauze.

Examinând datele din diagrama prezentată mai jos se pot constata următoarele:

Procentual operativitatea în anul 2023 a constituit 72%, ceea ce demonstrează o scădere nesemnificativă față de anul precedent, când aceasta a fost 73%.

Divizarea pe instanțele judecătorești a cauzelor examinate în anul 2023 se încadrează în următoarea diagramă:

Operativitatea la nivelul judecătorilor de drept comun

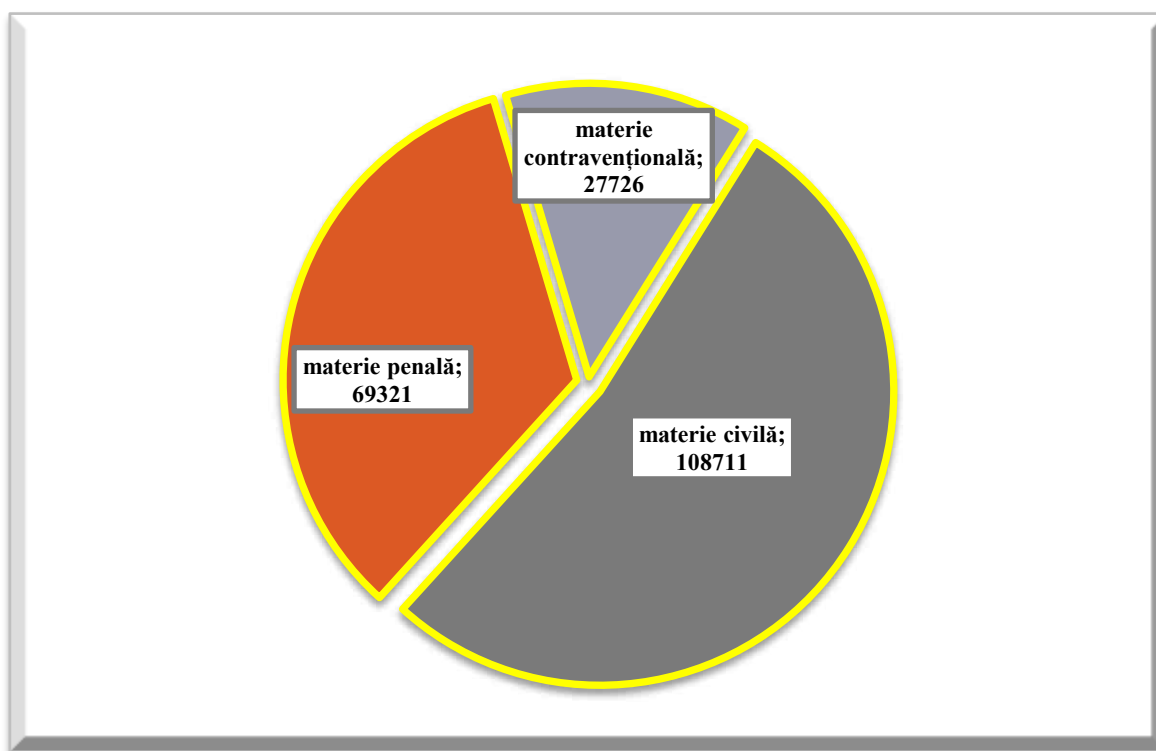
Din cele 252833 cauze examinate pe întregul sistem judecătoresc în judecătoriile naționale pe parcursul anului 2023 au fost soluționate **205758** de dosare, restul cauzelor fiind atribuite curților de apel și Curții Supreme de Justiție.

În ceea ce privește numărul dosarelor soluționate, acesta a scăzut neesențial față de anul precedent cu 0,2% sau cu 359 de dosare, respectiv, în anul 2022 numărul cauzelor soluționate fiind de 206117 de dosare.

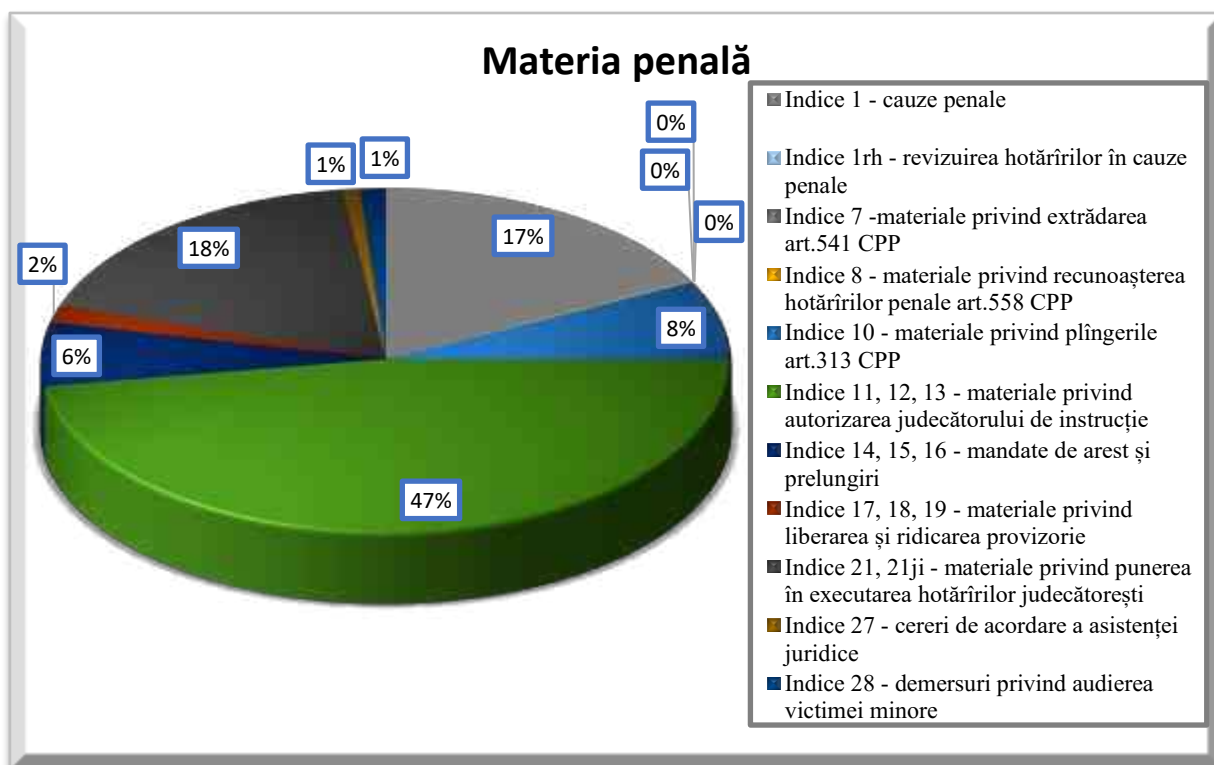
Sarcina medie lunară a cauzelor soluționate în anul 2023 a constituit 77 de cauze. Făcând o analiză comparativă cu anul precedent, se observă că situația s-a complicat, dat fiind faptul că anul trecut sarcina medie a constituit 74 de cauze.

Cele **205758** cauze soluționate în anul 2023 pot fi divizate în felul următor:

- în materie **penală 69321** ;
- în materie **civilă 108711** ;
- **contravenționale 27726**.

Analizând cele **69321** de cauze examinate, din materia **penală** pe categorii, divizarea acestora poate fi urmărită în diagrama următoare:

Din numărul cauzelor penale restante:

- aflate în procedură mai mult de 12 luni – 2385 de cauze;
- aflate în procedură mai mult de 24 luni – 1185 de cauze;
- aflate în procedură mai mult de 36 luni – 1993 de cauze.

Analizând calitatea activității judecătorilor cu privire la înfăptuirea actului de justiție pentru anul 2023 pe cauze penale s-a stabilit că, cel mai mare procent al cauzelor anulate s-a înregistrat la Judecătoria Chișinău – 42,9% din numărul de 2094 de dosare, fiind urmată de Judecătoria Căușeni – 31,5% din numărul total de 359 de cauze, Judecătoria Strășeni – 28,7% din numărul de 352 de cauze și Judecătoria Hîncești – 28,4% din numărul de 616 de cauze.

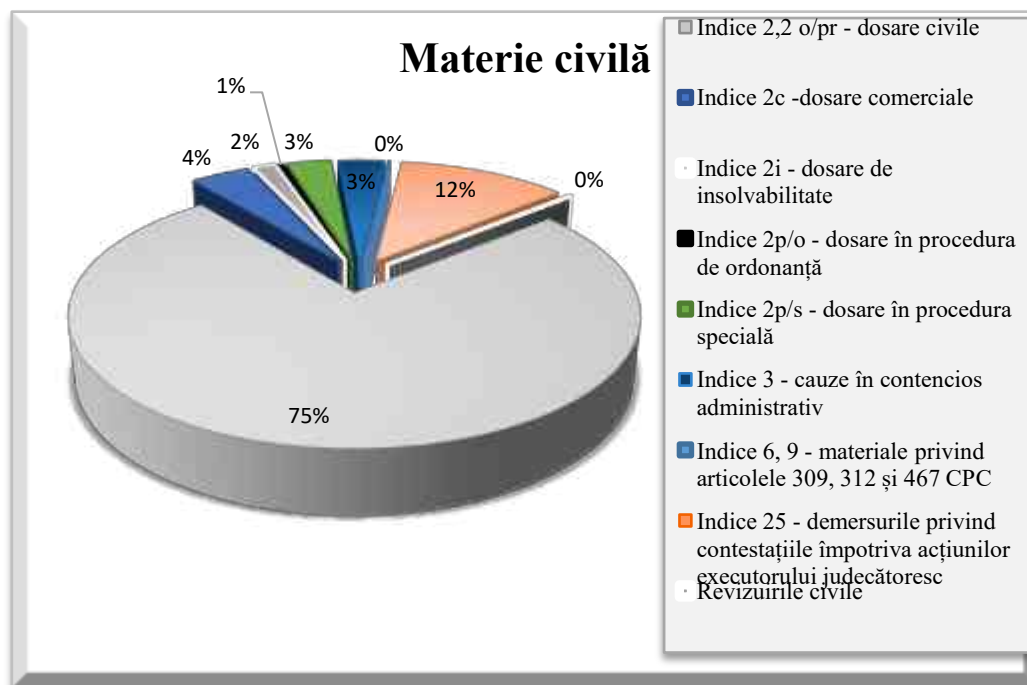
În anul 2023 au fost anulate 2673 de cauze sau 27,4% din numărul total de **9747** de cauze penale examinate cu pronunțarea sentinței.

Judecătoria	Total volumul de activitate	Cauze soluționate	% dosare încheiate	Restanța cauzelor la sfârșitul perioadei raportate	% rata de variație a stocului de cauze pendinte	Sentințe anulate de către:		Total anulate	% dosare anulate
						Curtea de Apel	CSJ		
Anenii Noi	413	286	69,2%	127	123,3%	42	3	45	17,7%
Bălți	2254	1419	63,0%	835	101,9%	271	29	300	26,5%
Cahul	1724	891	51,7%	833	123,6%	141	15	156	19,8%
Căușeni	1023	461	45,1%	562	93,7%	104	9	113	31,5%
Chișinău	8273	3041	36,8%	5232	96,0%	805	80	885	42,9%
Cimișlia	734	345	47,0%	389	101,5%	65	16	81	28,0%
Comrat	1205	545	45,2%	660	109,7%	123	11	134	26,4%
Criuleni	451	273	60,5%	178	100,0%	47	2	49	19,0%
Drochia	1098	725	66,0%	373	106,6%	127	7	134	20,2%
Edineț	1173	816	69,6%	357	102,6%	134	4	138	18,8%
Hîncești	1764	891	50,5%	873	131,8%	161	14	175	28,4%
Orhei	1132	795	70,2%	337	112,8%	134	5	139	19,3%
Soroca	886	606	68,4%	280	119,8%	104	8	112	21,7%
Strășeni	632	403	63,8%	229	90,0%	94	7	101	28,7%
Ungheni	1055	595	56,4%	460	110,2%	94	17	111	22,6%
Total	23817	12092	50,8%	11725	105,5%	2446	227	2673	27,4%

Materia civilă

Analizând cele **108711** cauze examinate din materia **civilă** pe categorii, observăm fragmentarea acestora în diagrama următoare:

Examinarea cauzelor civile se caracterizează prin următoarele date:

Judecătoria	Total volumul de activitate	Cauze soluționate	% dosare încheiate	inclusiv cu pronunțarea hotărârii	Restanța cauzelor la sfârșitul perioadei raportate	% rata de variație a stocului de cauze pendinte	Hotărâri anulate de către:		Total anulate	% dosare anulate
							Curtea de Apel	CSJ		
Anenii Noi	2848	2275	79,9%	2108	573	102,7%	34	1	35	1,7%
Bălți	11244	9122	81,1%	8620	2122	96,1%	101	1	102	1,2%
Cahul	5193	3467	66,8%	3207	1726	87,2%	101	4	105	3,3%

Căușeni	4462	2859	64,1%	2608	1603	86,0%	42	0	42	1,6%
Chișinău	39520	23228	58,8%	19916	16292	102,4%	373	29	402	2,0%
Cimișlia	3076	2296	74,6%	2105	780	100,8%	36	3	39	1,9%
Comrat	3573	2420	67,7%	2210	1153	93,7%	46	5	51	2,3%
Criuleni	2914	2058	70,6%	1876	856	91,2%	37	0	37	2,0%
Drochia	7247	5691	78,5%	5307	1556	103,0%	50	2	52	1,0%
Edineț	7739	6349	82,0%	5986	1390	97,1%	66	3	69	1,2%
Hîncești	5918	4214	71,2%	3876	1704	101,6%	61	3	64	1,7%
Orhei	8184	6326	77,3%	5890	1858	97,0%	90	5	95	1,6%
Soroca	6056	4693	77,5%	4450	1363	97,7%	57	0	57	1,3%
Strășeni	4869	3334	68,5%	3059	1535	91,9%	40	2	42	1,4%
Ungheni	5570	3644	65,4%	3337	1926	95,7%	33	1	34	1,0%
Total	118413	81976	69,2%	74555	36437	97,8%	1167	59	1226	1,6%

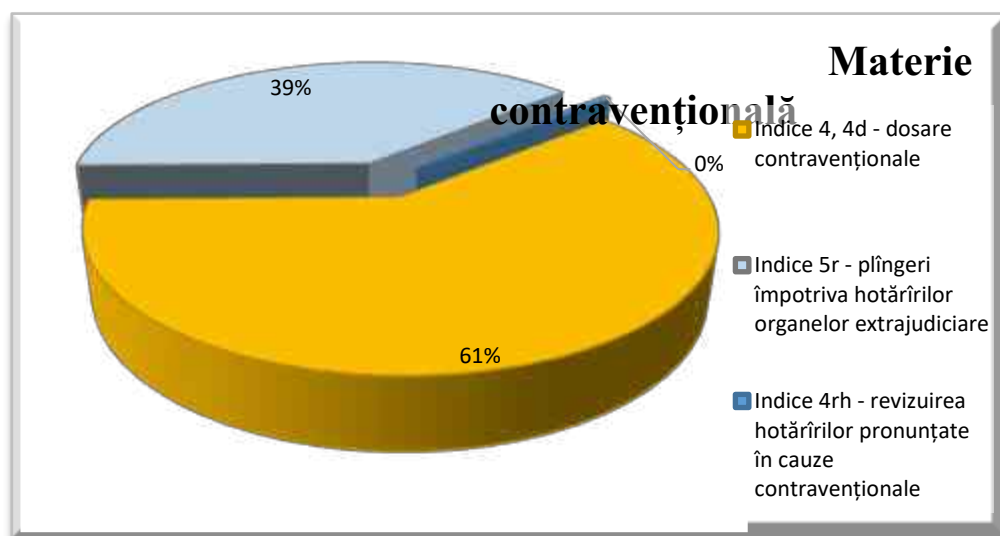
Materia contravențională

Materia contravențională în anul 2023 a înregistrat o scădere cu 13,4% sau cu 4276 de cauze mai puține față de anul trecut. În anul 2023 au fost soluționate **27726** de cauze, iar în anul trecut au fost examinate 32002 de dosare.

Cele **27726** de cauze soluționate pot fi divizate în felul următor:

- ✓ *indice 4, 4d* - dosare contravenționale – 16876;
- ✓ *indice 5r* - plângeri împotriva hotărârilor organelor extrajudiciare în cauze contravenționale – 10720;
- ✓ *indice 4rh* - cereri cu privire la revizuirea cauzelor contravenționale - 130.

Analizând cele 27726 de cauze examinate din *materia contravențională* pe categorii, fragmentarea acestora este prezentată în diagrama următoare:

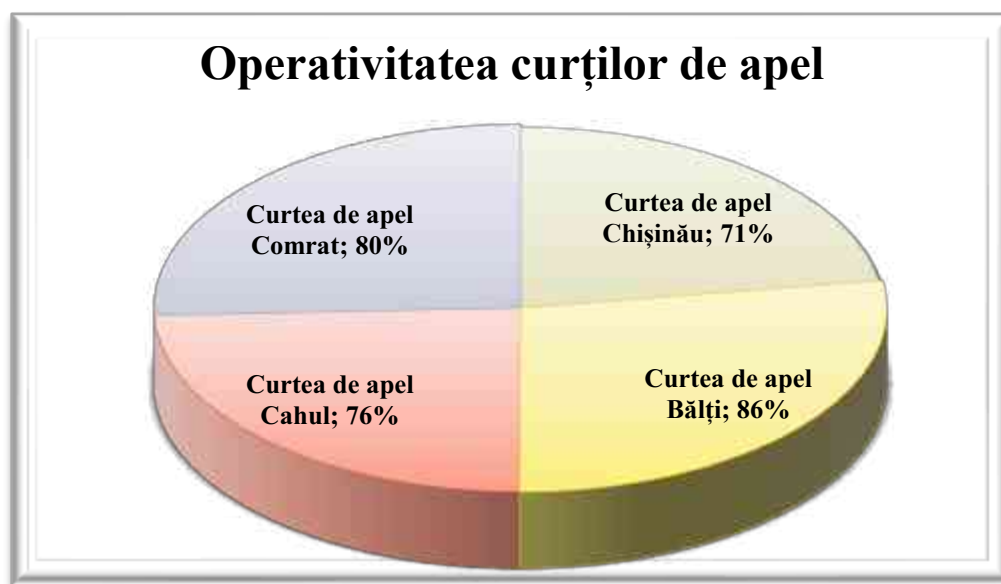
În anul 2023 în instanțele de fond se observă că cea mai mare pondere a cauzelor contravenționale examinate se referă la persoanele fizice, fiind urmate de contestațiile depuse în instanțele de judecată împotriva hotărârilor emise potrivit art. 448 din Codul Contravențional și de demersurile cu schimbarea măsurii de pedeapsă.

Operativitatea la nivelul curților de apel

Din numărul total de **58018** de cauze înregistrate pe rolul curților de apel au fost soluționate **42762** de dosare.

La curțile de apel s-a atestat o creștere a cauzelor soluționate cu 4,2%, deci, și *sarcina medie lunară* a cauzelor soluționate a fost în creștere, aceasta fiind de 67 de cauze per judecător, sau în mediu un judecător în anul precedent a examinat câte 668 de dosare.

Operativitatea la nivelul curților de apel, pentru anul 2023 poate fi urmărită în diagrama de mai jos:

Instanța cu cea mai mare operativitate în anul curent o deține Curtea de Apel Bălți – 86%, iar anul precedent a avut operativitatea de 81%. Astfel, la Curtea de Apel Bălți unui judecător i-a revenit în mediu pe lună câte 49 dosare, dintre care fiind soluționate în mediu 42 de dosare. Comparativ cu anul precedent, observăm o creștere a sarcinii lunare în anul de raportare, deci sarcina medie lunară a unui judecător în anul precedent a fost de 47 de dosare per judecător, din ele 38 de dosare fiind soluționate. Deci, în anul 2023 la Curtea de Apel Bălți au fost soluționate 7917 cauze din cele 9261 aflate pe rol, fapt ce demonstrează majorarea cauzelor soluționate față de anul precedent cu 8,3%, or, în anul 2022 la Curtea menționată au fost examinate 7258 de dosare.

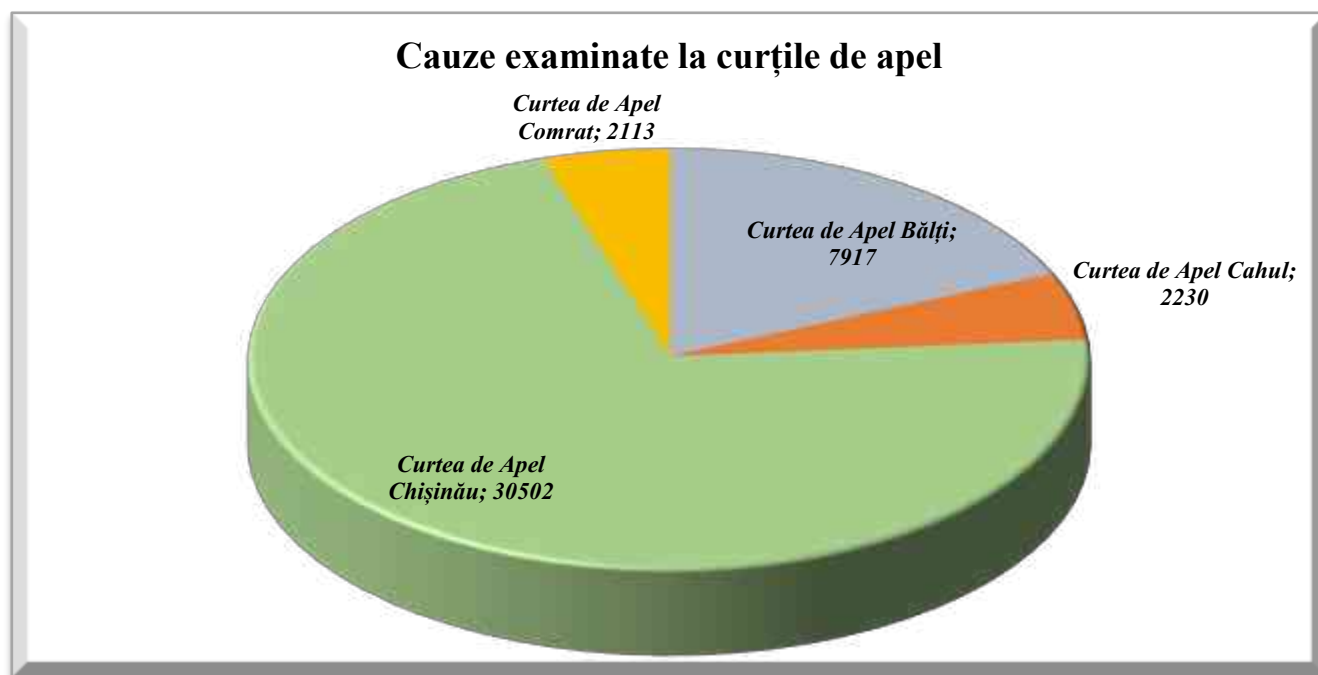
Curtea de Apel Bălți este urmată de Curtea de Apel Comrat, cu o operativitate de 80%, și cu o sarcină medie lunară de 53 de dosare soluționate din cele 66 aflate pe rol. Făcând comparație cu anul precedent, se constată că, sarcina medie lunară a crescut, anul trecut au fost examinate 28 de dosare din 34 de dosare aflate pe rol. Prin urmare, în anul curent, la Curtea de Apel Comrat au fost examinate 2113 cauze din cele 2637 aflate pe rol, iar în anul 2022 au fost examinate 1934 cauze.

Următoarea este Curtea de Apel Cahul cu operativitatea de 76% iar sarcină medie lunară per judecător revenindu-i 49 cauze, din ele examinate au fost 37 dosare. În perioada raportată la Curtea de Apel Cahul au fost soluționate în total 2230 de cauze din cele 2942 de cauze aflate pe rol. Comparativ cu anul trecut, se observă că soluționarea cauzelor a crescut cu 6,2% față de anul precedent. Or, în anul 2022 au fost soluționate 2091 de cauze.

Cea mai mică operativitate, ca și anii precedenți o deține Curtea de Apel Chișinău cu 71%. Doar cu mențiunea că, acesta a avut cel mai mare volum de lucru de 43178 de cauze, din care au fost examinate 30502 cauze, ca sarcina medie lunară revenindu-i 123 de cauze, din ele fiind examinate 87 de dosare. Comparativ cu anul 2022, soluționarea cauzelor a crescut cu 2,8%, sau în anul precedent au fost soluționate 29640 cauze din cele 42595 dosare aflate pe rol.

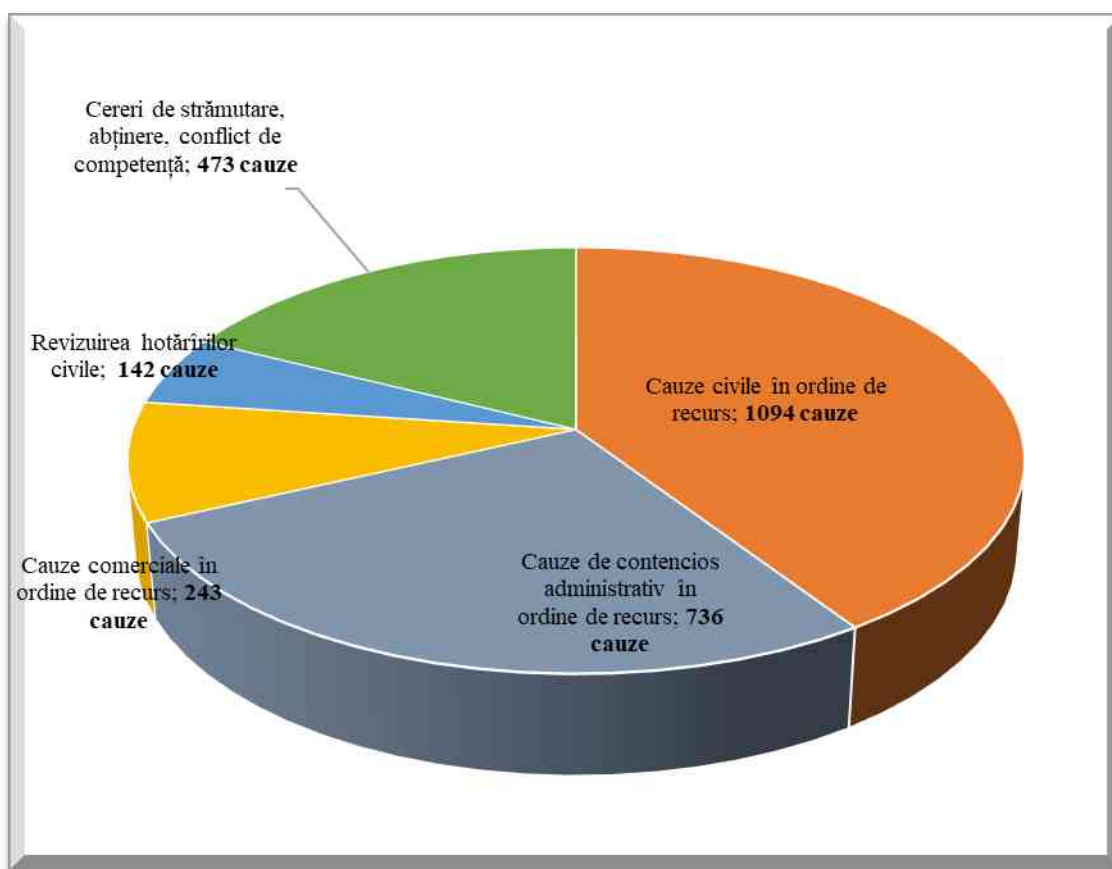
Cauzele examinate la nivelul curților de apel pentru anul 2023 pot fi urmărite în diagrama de mai jos:

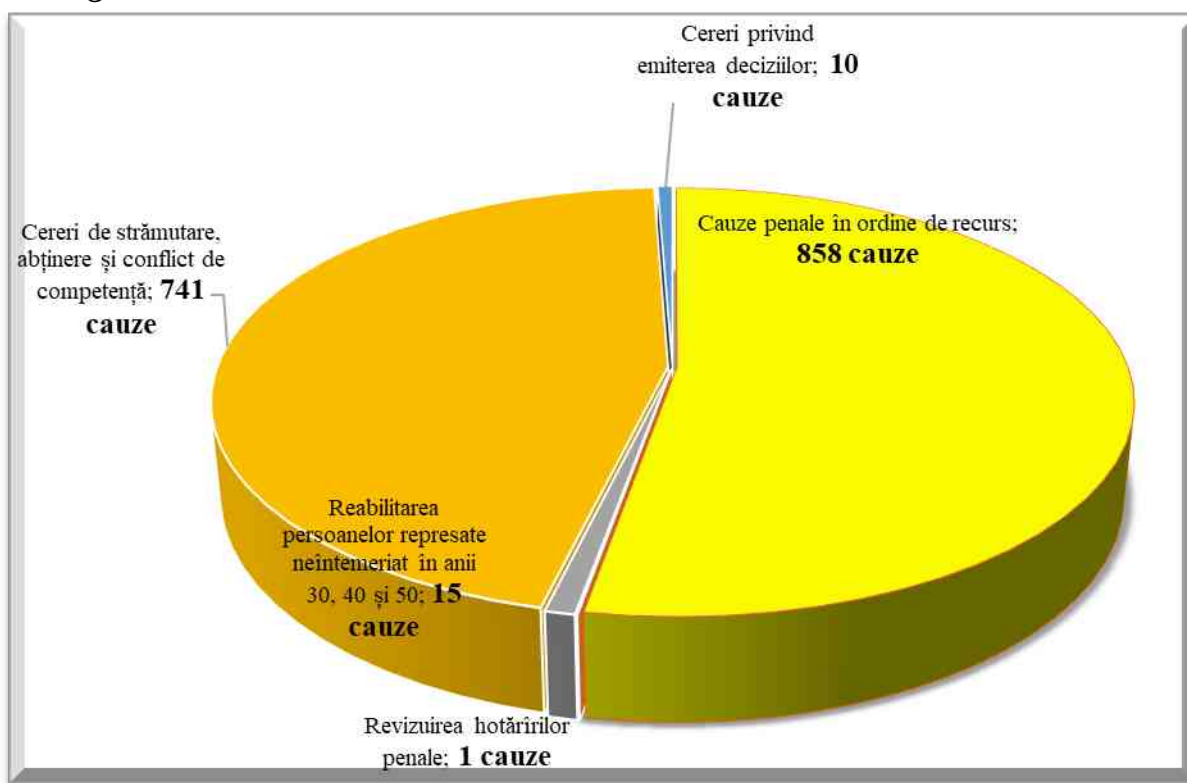
Operativitatea la nivelul Curții Supreme de Justiție

Dintre cele **9338** de cauze aflate pe rol la Curtea Supremă de Justiție în anul 2023 au fost soluționate **4313** de dosare sau 46%, restanța la sfârșitul perioadei de raportare constituind 5025 de cauze.

Făcând o divizare pe categorii de cauze civile examinate (2688 de cauze) de ***Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ*** în anul 2023, se poate face următoarea clasificare:

Urmează divizarea celor 1625 de cauze penale examinate de ***Colegiul penal*** în anul 2023:

De notat că, la Curtea Supremă de Justiție sarcina medie lunară per judecător se estimează la 104 dosare, dintre ele în mediu 48 de dosare fiind examinate.

Este inerent a specifica că, situația la instanța judecătorească supremă este foarte dificilă, deci în acest sens membrii Consiliului Superior al Magistraturii au desfășurat dezbateri publice cu judecătorii Curții Supreme de Justiție, fiind discutate diverse probleme cu care se confruntă în activitate instanța judecătorească supremă, una dintre soluțiile propuse fiind transferul temporar al unor judecători la Curtea Supremă de Justiție pentru a face față volumului excesiv de muncă.

În aceste circumstanțe, se relevă că numărul judecătorilor transferați la Curtea Supremă de Justiție este insuficient pentru a asigura buna funcționare a instanței judecătorești supreme și examinarea cauzelor cu celeritate, fiind necesară anunțarea concursului pentru suplinirea, prin transfer temporar, încă a trei posturi vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Ca urmare, rata de variație a stocului cauzelor pendinte în anul 2023 a constituit numai 54%, deci, în comparație cu anul precedent rata a scăzut decisiv, anul trecut aceasta fiind de 95%.

% dosarelor încheiate	Rata de variație a stocului de cauze pendinte %	Numărul de judecători efectivi	Sarcina medie lunară care se atribuie unui judecător	Sarcina medie lunară per judecător a cauzelor soluționate
46%	54%	9	104	48

4.3. Volumul per judecător

Ca indice statistic, volumul per judecător poate fi examinat fie în forma *volum efectiv per judecător*, fie ca *volum conform statului de personal al instanței judecătorești*.

Volumul efectiv per judecător reflectă numărul de dosare aflate pe rol la un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au activat efectiv la o instanță, excluzând magistrații detașați și suspendați, respectiv, se exclude și durata concediilor anuale plătite. Numărul de judecători care au activat efectiv la o instanță se determină ca medie anuală, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistrați nu au activat.

Volumul conform statului de personal al instanței judecătorești se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi de judecător prevăzut în schemele de încadrare ale instanțelor.

În perioada de referință la nivelul întregului sistem judecătoresc s-a înregistrat un volum efectiv mediu per judecător de 1037 de cauze, iar conform statului de personal al instanței judecătorești - de 721 de cauze.

Comparativ cu anul trecut s-a atestat o creștere a volumului efectiv per judecător - cu 9,7%. Deci, în anul 2022 s-a înregistrat un volum efectiv per judecător de 936 de cauze anual, iar conform schemei de încadrare fiind de 718 cauze.

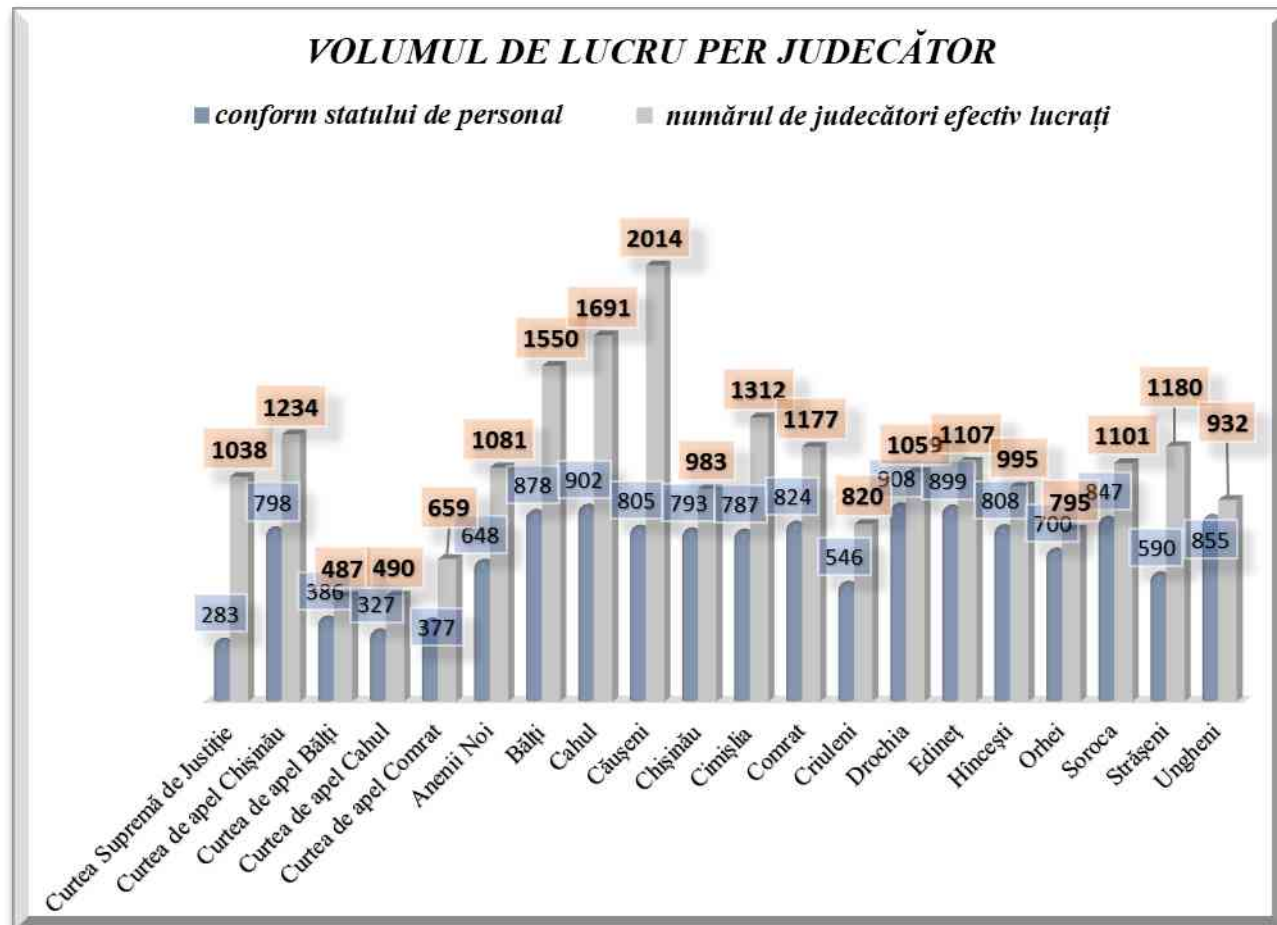
Volumul mediu per judecător la nivelul întregului sistem judecătoresc pentru anul 2023 poate fi urmărit în tabelul de mai jos:

Nr. d/o	Instanța de judecată	Volumul de lucru		Total volumul de activitate (3=1+2)	Numărul de judecători		Volumul activitate per judecător		Total cauze încheiate	Cauze încheiate per judecător		Restul cauzelor și materialelor la sfârșitul perioadei de referință	Rata de variație a stocului din volumul de activitate (%)	Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)	Durata lichidării stocului de cauze pendente (zile)
		Restul cauzelor și materialelor la începutul perioadei de referință	Numărul total de cauze și materiale parvenite în perioada de referință		conform statului de personal	efectiv lucrați	conform statului de personal (6=3/4)	numărul de judecători efectiv lucrați (7=3/5)		conform statului de personal (9=8/4)	numărul de judecători efectiv lucrați (10=8/5)				
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Curtea Supremă de Justiție	1296	8042	9338	33	9	283	1038	4313	131	479	5025	46%	54%	425
2	CA Chișinău	12955	30223	43178	57	35	758	1234	30502	535	871	12676	71%	101%	152
3	CA Bălți	1680	7581	9261	24	19	386	487	7917	330	417	1344	85%	104%	62
4	CA Cahul	576	2366	2942	9	6	327	490	2230	248	372	712	76%	94%	117
5	CA Comrat	471	2166	2637	7	4	377	659	2113	302	528	524	80%	98%	91
Total curțile de apel		15682	42336	58018	97	64	598	907	42762	441	668	15256	74%	101%	130
6	Anenii Noi	1323	5160	6483	10	6	648	1081	5419	542	903	1064	84%	105%	72
Sediul Bender		626	1987	2613	3	2	871	1307	2197	732	1099	416	84%	111%	69
Sediul Central (Aneni Noi)		697	3173	3870	7	4	553	968	3222	460	806	648	83%	102%	73
7	Bălți	4437	21917	26354	30	17	878	1550	21957	732	1292	4397	83%	100%	73
Sediul Central (Bălți)		3411	14368	17779	19	9	936	1975	14796	779	1644	2983	83%	103%	74
Sediul Fălești		600	4096	4696	5	4	939	1174	3900	780	975	796	83%	95%	74
Sediul Singerei		426	3453	3879	6	4	647	970	3261	544	815	618	84%	94%	69
8	Cahul	3552	9974	13526	15	8	902	1691	9685	646	1211	3841	72%	97%	145
Sediul Cantemir		969	1988	2957	3	1	986	2957	1931	644	1931	1026	65%	97%	194
Sediul Central (Cahul)		2309	6781	9090	9	5	1010	1818	6512	724	1302	2578	72%	96%	144
Sediul Taraclia		274	1205	1479	3	2	493	740	1242	414	621	237	84%	103%	70
9	Căușeni	2281	5773	8054	10	4	805	2014	5069	507	1267	2985	63%	88%	215
Sediul Central (Căușeni)		1371	3567	4938	6	3	823	1646	2911	485	970	2027	59%	82%	254
Sediul Ștefan Vodă		910	2206	3116	4	1	779	3116	2158	540	2158	958	69%	98%	162
10	Chișinău	42590	80255	122845	155	125	793	983	81215	524	650	41630	66%	101%	187
Sediul Botanica		2495	911	3406	12	11	284	310	1091	91	99	2315	32%	120%	774
Sediul Buiucani		10936	14533	25469	47	38	542	670	13957	297	367	11512	55%	96%	301
Sediul Centru		21550	30345	51895	67	56	775	927	31207	466	557	20688	60%	103%	242
Sediul Ciocana		3465	29125	32590	14	11	2328	2963	31008	2215	2819	1582	95%	106%	19
Sediul Rîșcani		4144	5341	9485	15	9	632	1054	3952	263	439	5533	42%	74%	511
11	Cimișlia	2195	5675	7870	10	6	787	1312	5970	597	995	1900	76%	105%	116
Sediul Central (Cimișlia)		1742	4228	5970	6	4	995	1493	4595	766	1149	1375	77%	109%	109
Sediul Leova		453	1447	1900	4	2	475	950	1375	344	688	525	72%	95%	139
12	Comrat	2622	5619	8241	10	7	824	1177	5521	552	789	2720	67%	98%	180
Sediul Ceadir Lunga		765	2094	2859	3	2	953	1430	1939	646	970	920	68%	93%	173
Sediul Central (Comrat)		1622	2837	4459	5	4	892	1115	2949	590	737	1510	66%	104%	187
Sediul Vulcănești		235	688	923	2	1	462	923	633	317	633	290	69%	92%	167
13	Criuleni	1114	3803	4917	9	6	546	820	3528	392	588	1389	72%	93%	144
Sediul Central (Criuleni)		955	3009	3964	6	4	661	991	2730	455	683	1234	69%	91%	165
Sediul Dubăsari		159	794	953	3	2	318	477	798	266	399	155	84%	101%	71

14	Drochia	2696	10011	12707	14	12	908	1059	10074	720	840	2633	79%	101%	95
	Sediul Central (Drochia)	1559	4337	5896	6	5	983	1179	4588	765	918	1308	78%	106%	104
	Sediul Glodeni	463	2845	3308	4	3	827	1103	2552	638	851	756	77%	90%	108
	Sediul Rîșcani Nord	674	2829	3503	4	4	876	876	2934	734	734	569	84%	104%	71
15	Edineț	2100	12285	14385	16	13	899	1107	11914	745	916	2471	83%	97%	76
	Sediul Briceni	672	3463	4135	5	5	827	827	3136	627	627	999	76%	91%	116
	Sediul Central (Edineț)	653	3706	4359	5	4	872	1090	3604	721	901	755	83%	97%	76
	Sediul Dondușeni	394	2945	3339	3	2	1113	1670	2953	984	1477	386	88%	100%	48
	Sediul Ocnîța	381	2171	2552	3	2	851	1276	2221	740	1111	331	87%	102%	54
16	Hîncești	4054	8878	12932	16	13	808	995	9100	569	700	3832	70%	103%	154
	Sediul Central (Hîncești)	2293	5544	7837	8	7	980	1120	5638	705	805	2199	72%	102%	142
	Sediul Ialoveni	1761	3334	5095	8	6	637	849	3462	433	577	1633	68%	104%	172
17	Orhei	3506	13982	17488	25	22	700	795	14192	568	645	3296	81%	102%	85
	Sediul Central (Orhei)	1625	7477	9102	13	11	700	827	7518	578	683	1584	83%	101%	77
	Sediul Rezina	1242	4243	5485	8	7	686	784	4467	558	638	1018	81%	105%	83
	Sediul Telenеști	639	2262	2901	4	4	725	725	2207	552	552	694	76%	98%	115
18	Soroca	2334	8675	11009	13	10	847	1101	8901	685	890	2108	81%	103%	86
	Sediul Central (Soroca)	1030	6010	7040	8	8	880	880	5778	722	722	1262	82%	96%	80
	Sediul Florești	1304	2665	3969	5	2	794	1985	3123	625	1562	846	79%	117%	99
19	Strășeni	1896	6366	8262	14	7	590	1180	6005	429	858	2257	73%	94%	137
	Sediul Central (Strășeni)	955	3096	4051	8	5	506	810	2857	357	571	1194	71%	92%	153
	Sediul Călărași	941	3270	4211	6	2	702	2106	3148	525	1574	1063	75%	96%	123
20	Ungheni	2906	7349	10255	12	11	855	932	7208	601	655	3047	70%	98%	154
	Total instanțele de fond	79606	205722	285328	359	267	795	1069	205758	573	771	79570	72%	100%	141
	TOTAL	96584	256100	352684	489	340	721	1037	252833	517	744	99851	72%	99%	144

Or, reieșind din tabelul de mai sus, putem realiza o divizare pe instanțele de judecată a volumului de lucru per judecător *conform statului de personal* și *numărul de judecători care efectiv au lucrat*:

A. Volumul la nivelul instanțelor de fond

Dispersând instanțele de fond de cele ierarhic superioare, se observă că în mediu volumul de lucru *efectiv per judecător* constituie 1069 de cauze, iar *conform statului de personal al instanței judecătorești* - de 795 de cauze.

Comparativ cu anul precedent, se relevă creșterea volumului de lucru a crescut, deci în anul 2022 volumul de lucru *efectiv per judecător* a constituit 1031 de cauze, iar *potrivit statului de personal al instanței judecătorești* - de 796 de cauze. Motivele principale sunt creșterea volumului de lucru în anul de referință și demisia judecătorilor din funcție.

În perioada raportată s-a stabilit că instanța cu cel mai mare volum de muncă, ca și anul trecut, o deține Judecătoria Căușeni. Astfel, în perioada de raportare celor 4 judecători (din cei 10 conform statului de personal) din instanța respectivă, le-au fost repartizate spre examinare în mediu 2014 dosare per judecător. Este salutar că, în pofida volumului excesiv pe care l-a avut judecătoria menționată au demonstrat perseverență și eficacitate în procesul de lucru, mediul cauzelor examinate fiind de 1267 de cauze.

Judecătoria Căușeni este urmată de Judecătoria Cahul, deci, potrivit datelor din diagrama de mai sus observăm că, unui judecător în mediu i-au fost repartizate 1691 de cauze, unde pe parcursul anului 2023 au activat doar 8 judecători din cei 15 prevăzuți. De menționat faptul că, dacă posturile de judecători prevăzute în schema de încadrare erau completate, atunci în mediu unui judecător îi reveneau doar 902 dosare.

Instanța cu cea mai mică încărcătură în anul curent este Judecătoria Orhei, deci celor 22 de judecători (din cei 25 conform statului de personal) le-au fost repartizate spre examinare 795 de dosare per judecător.

B. Volumul la nivelul curților de apel

De notat că, pentru calcularea indicatorului statistic referitor la numărul de cauze per judecător și în cazul curților de apel s-a ținut cont de faptul că aceste instanțe judecă cauzele atât în fond, cât și în apel și recurs.

Astfel, în anul 2023 s-a înregistrat un volum efectiv mediu per judecător de 907 de cauze, iar în anul 2022 s-au înregistrat 735 de cauze per judecător, ceea ce constituie o creștere cu 18,9% față de anul trecut. Din cele 907 dosare atribuite unui judecător - 668 au fost examinate în perioada raportată.

Din cele 4 curți de apel – pe primul loc se situează Curtea de Apel Chișinău cu 1234 de dosare per judecător (din ele 871 dosare au fost încheiate), urmată de Curtea de Apel Comrat - 659 de cauze (din ele 528 dosare au fost încheiate), Curtea de Apel Cahul – 490 de dosare (din ele 372 dosare au fost încheiate) și Curtea de Apel Bălți având un număr de 487 de cauze per judecător din care 417 dosare au fost examinate.

C. Volumul de lucru la nivelul Curții Supreme de Justiție

Curtea Supremă de Justiție judecă, ca instanță de recurs, cauzele în materie civilă, de contencios administrativ, penală sau în alte materii în condițiile legii procesuale.

Deci, la nivelul Curții Supreme de Justiție în anul 2023 s-au înregistrat 1038 de cauze per judecător, numărul cauzelor crescând în mediu cu 60%, comparativ cu anul precedent. De menționat că, situația în instanța judecătorească supremă este foarte dificilă, deci, în loc ce 33 de judecători conform statului de personal în anul curent au activat doar 9 judecători.

La acest capitol e de menționat că, instanța a respectat principiul de judecare a cauzelor, în termene rezonabile, fără a se admite întârzieri excesive, or, pe rolul instanței nu există cauze care se rețin pentru o perioadă mai mare de un an.

Capitolul V.

CONCLUZII ȘI PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2024

Fiindu-i atribuită prerogativa constituțională de a fi garantul independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, pe parcursul anului 2023, și-a exercitat atribuțiile prin prisma prevederilor legale, având drept scop reformarea sistemului judiciar, creșterea capacității instituționale și consolidarea independenței autorității judecătorești.

În scopul consolidării capacității organizaționale și administrative a Consiliului Superior al Magistraturii, alinierii măsurilor autorităților moldovenești la standardele internaționale și bunele practici pentru prevenirea și combaterea corupției, sporirea eficienței serviciilor din domeniul justiției și îmbunătățirea accesului la justiție Consiliul Superior al Magistraturii a continuat derularea proiectelor cu finanțare externă demarate în anii anteriori.

Inițiativele normative care au vizat organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc, statutul judecătorilor, și alte aspecte însemnate în activitatea autorității judecătorești, au constituit un interes continuu pentru CSM, care de fiecare dată a intervenit cu avizele corespunzătoare, propunând soluții pentru îmbunătățirea proiectelor propuse.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii a avizat pozitiv cu propuneri de îmbunătățire mai multe proiecte de acte normative, activitate amplu reflectată în secțiunea respectivă din prezentul raport. Totodată, au fost inițiate procedurile de elaborare și completare a mai multor regulamente interne, în vederea realizării acțiunilor incluse în Planul de acțiuni pentru implementarea *Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*.

Făcând o retrospectivă a acțiunilor CSM, prin prisma necesităților actuale ale societății, este inerent a sesiza unele defectuoșități existente în sistemul judiciar: volumul mare de cauze înregistrate, dotarea tehnică sub nivel, pregătirea profesională și remunerarea insuficiente, depășirea termenului rezonabil la examinarea cauzelor, vulnerabilitatea la corupție, la influențe din exterior, finanțarea necorespunzătoare, insuficiența spațiilor amenajate pentru desfășurarea solemnă a justiției, numărul semnificativ al hotărârilor judecătorești neexecutate. Existența deficiențelor în sistem este resimțită și de justițiabili, motiv pentru care sondajele de opinie atestă o încredere redusă a populației în justiție.

Astfel, în scopul remedierii problemelor relatate, obiectivele puse în fața Consiliului Superior al Magistraturii pe calea eficientizării și funcționării la parametri

optimi sunt în continuare numeroase, sistemul urmând să facă față noilor provocări generate de schimbările la nivel legislativ și de asigurarea resurselor necesare aplicării acestuia. Asigurarea unui act de justiție eficient, accesibil și de calitate reprezintă o așteptare legitimă a cetățenilor unei societăți întemeiate pe respectul normei de drept.

Or, modul în care este înfăptuită justiția influențează în mod direct asupra funcționării societății reflectînd, în final, standardul de viață al cetățenilor. Calitate și transparență în actul de justiție – acestea sunt obiectivele primordiale stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, care se materializează prin reducerea duratei de soluționare a litigiilor, unificarea jurisprudenței, dar și prin asigurarea sistemului judiciar cu judecători profesioniști, integri și pregătiți să facă față noilor provocări ale sistemului.

Pentru viitor Consiliul își propune să asigure continuitate în îndeplinirea obiectivelor și a măsurilor stabilite prin direcțiile de acțiune aprobate, privind stabilirea echilibrului real în activitatea judiciară între instanțele de judecată de același nivel, prin echilibrarea schemelor de personal, aplicarea fondului de rezervă al judecătorilor, asigurarea mecanismelor instituționale viabile de respectare a normelor de etică profesională în sectorul justiției, consolidarea statutului magistraților și îmbunătățirea modalităților de recrutare, evaluare și promovare a acestora, protejarea independenței și a bunei reputații profesionale a magistraților, consolidarea transparenței și responsabilității sistemului judiciar, asigurarea repartizării aleatorii a cauzelor, salarizarea corespunzătoare a personalului instanțelor judecătorești.